

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o pravnem postopku obsega:

- Zakon o pravnem postopku – ZPP (Uradni list RS, št. 26/99 z dne 15. 4. 1999),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pravnem postopku – ZPP-A (Uradni list RS, št. 96/02 z dne 14. 11. 2002),
- Zakon o pravnem postopku – uradno prečiščeno besedilo – ZPP-UPB1 (Uradni list RS, št. 12/03 z dne 3. 2. 2003),
- Odločbo, da se šesti odstavek 168. člena zakona o pravnem postopku, kolikor gre za sodne takse za vložitev tožbe, razveljavi (Uradni list RS, št. 58/03 z dne 18. 6. 2003),
- Zakon o spremembah zakona o pravnem postopku – ZPP-B (Uradni list RS, št. 2/04 z dne 15. 1. 2004),
- Zakon o delovnih in socialnih sodiščih – ZDSS-1 (Uradni list RS, št. 2/04 z dne 15. 1. 2004),
- Zakon o pravnem postopku – uradno prečiščeno besedilo – ZPP-UPB2 (Uradni list RS, št. 36/04 z dne 13. 4. 2004),
- Odločbo o delni razveljavitvi 11. člena Zakona o pravnem postopku in o ugotovitvi, da 109. člen istega zakona ni v skladu z Ustavo (Uradni list RS, št. 69/05 z dne 22. 7. 2005),
- Odločbo o ugotovitvi neskladja z Ustavo tretjega odstavka 497. člena Zakona o pravnem postopku, razveljavitvi 105.a člena Zakona o pravnem postopku in razveljavitvi sklepov Okrožnega in Višjega sodišča (Uradni list RS, št. 90/05 z dne 10. 10. 2005).

ZAKON o pravnem postopku (ZPP)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 8)

Prvi del
SPLOŠNE DOLOČBE

Prvo poglavje
TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon določa pravila postopka, po katerih sodišče obravnava in odloča v sporih iz osebnih in družinskih razmerij, ter v sporih iz premoženjskih in drugih civilnopravnih razmerij fizičnih in pravnih oseb, razen če so kateri od navedenih sporov po posebnem zakonu v pristojnosti specializiranega sodišča ali drugega organa.

2. člen

V pravnem postopku odloča sodišče v mejah postavljenih zahtevkov.

Sodišče ne sme odreči odločitve o zahtevku, za katerega je pristojno sodišče.

3. člen

Stranke lahko prosto razpolagajo z zahtevki, ki so jih postavile v postopku.

Stranke se lahko odpovejo svojemu zahtevku, pripoznajo nasprotnikov zahtevkov in se poravnajo.

Sodišče ne prizna razpolaganja strank:

1. ki nasprotuje prisilnim predpisom;
2. ki nasprotuje moralnim pravilom.

4. člen

Sodišče odloči o tožbenem zahtevku na podlagi ustnega, neposrednega in javnega obravnavanja.

Če zakon tako določa, odloči sodišče o tožbenem zahtevku na podlagi pisno izvedenih pravnih dejanj in na podlagi posredno izvedenih dokazov.

5. člen

Sodišče mora dati vsaki stranki možnost, da se izjavi o zahtevkih in navedbah nasprotne stranke.

Samo tedaj, če ta zakon tako določa, sme sodišče odločiti o zahtevku, o katerem nasprotni stranki ni bila dana možnost, da se izjavi.

6. člen

Pravdni postopek teče v jeziku, ki je pri sodišču v uradni rabi.

Stranke in drugi udeleženci v postopku imajo pravico, da uporabljajo svoj jezik v skladu z zakonom.

7. člen

Stranke morajo navesti vsa dejstva, na katera opirajo svoje zahtevke, in predlagati dokaze, s katerimi se ta dejstva dokazujejo.

Sodišče sme ugotoviti dejstva, ki jih stranke niso navajale, in izvajati dokaze, ki jih stranke niso predlagale, če izhaja iz obravnave in dokazovanja, da imajo stranke namen razpolagati z zahtevki, s katerimi ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena), vendar svoje odločbe ne sme opreti na dejstva, glede katerih strankam ni bila dana možnost, da se o njih izjavijo.

8. člen

Katera dejstva se štejejo za dokazana, odloči sodišče po svojem prepričanju na podlagi vestne in skrbne presoje vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka.

9. člen

Stranke, njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenca morajo pred sodiščem govoriti resnico in pošteno uporabljati pravice, ki jih imajo po tem zakonu.

10. člen

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter druge osebe in organizacije, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za odločitev, so dolžni, ne glede na določbe o varstvu osebnih in drugih podatkov, na zahtevo sodišča brezplačno posredovati zahtevane podatke.

11. člen

Sodišče si mora prizadevati, da se opravi postopek brez zavlačevanja in s čim manjšimi stroški, in onemogočiti vsako zlorabo pravic, ki jih imajo stranke v postopku.

Če stranke, intervenienti, njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenca z namenom škodovati drugemu ali s ciljem, ki je v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem, zlorablajo pravice, ki jih imajo po tem zakonu, jim sodišče lahko izreče denarno kazen ali druge ukrepe, določene s tem zakonom.

Sodišče lahko ob zlorabi pravic izreče denarno kazen fizični osebi do 300.000 tolarjev, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku ali odvetniku pa do 1.000.000 tolarjev. ([delno razveljavljen](#))

Sodišče izreče denarno kazen s sklepom. V sklepu določi rok, v katerem je treba kazen plačati. Rok za plačilo kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev.

Če fizična oseba, samostojni podjetnik posameznik ali odvetnik ne plača denarne kazni v roku, ki ga določi sodišče, se kazen izvrši tako, da se za vsakih začetih 10.000 tolarjev denarne kazni določi največ en dan zavora, pri čemer zavora za fizično osebo ne sme biti daljši od 30 dni, za samostojnega podjetnika posameznika ali odvetnika pa ne daljši kot 100 dni. Kazen zavora se izvrši po določbah zakona, ki ureja izvrševanje zaporne kazni. ([razveljavljen](#))

O spremembi denarne kazni po prejšnjem odstavku se odloči s posebnim sklepom. ([razveljavljen](#))

Če pravna oseba ne plača denarne kazni v roku, ki ga določi sodišče, izterja sodišče to kazen, povečano za 50%, po uradni dolžnosti. Sklep o tako določeni denarni kazni je izvršilni naslov. ([razveljavljen](#))

12. člen

Stranko, ki nima pooblaščenca in ki iz nevednosti ne uporablja procesnih pravic, ki jih ima po tem zakonu, opozori sodišče, katera pravdna dejanja lahko opravi.

13. člen

Kadar je odločba sodišča odvisna od predhodne rešitve vprašanja, ali obstaja kakšna pravica ali pravno razmerje (predhodno vprašanje), pa o njem še ni odločilo sodišče

ali kakšen drug pristojen organ, lahko sodišče samo reši to vprašanje, če ni s posebnimi predpisi drugače določeno.

Rešitev predhodnega vprašanja ima pravni učinek samo v pravdi, v kateri je bilo vprašanje rešeno.

14. člen

Kadar temelji tožbeni zahtevek na istem dejanskem stanju, na podlagi katerega je že bilo odločeno v kazenskem postopku, je sodišče vezano na pravnomočno obsodilno sodbo, izdano v kazenskem postopku, samo glede obstoja kaznivega dejanja in kazenske odgovornosti storilca.

15. člen

V pravnem postopku sodi sodnik posameznik.

Zakon določa, v katerih primerih sodi senat.

Strokovni sodelavec opravlja v pravnem postopku tista procesna dejanja, za katera je tako določeno z zakonom.

Pooblastila, ki jih ima sodnik, ima v postopku, v katerem sodi senat, predsednik senata, če ta zakon ne določa drugače.

16. člen

Če za posamezna pravdna dejanja ni z zakonom določeno, v kakšni obliki se lahko opravijo, jih opravijo stranke zunaj naroka pisno, na naroku pa ustno.

Drugo poglavje PRISTOJNOST IN SESTAVA SODIŠČA

1. Skupne določbe

17. člen

Sodišče presodi po uradni dolžnosti takoj po prejemu tožbe, ali je sodišče pristojno in v kakšni sestavi je pristojno.

Pristojnost se presodi na podlagi navedb v tožbi in na podlagi dejstev, ki so sodišču znana.

Če se med postopkom spremenijo okoliščine, na katere se opira pristojnost sodišča, ali če tožeča stranka zmanjša tožbeni zahtevek, ostane sodišče, ki je bilo pristojno ob vložitvi tožbe, pristojno še naprej, čeprav bi bilo zaradi teh sprememb pristojno drugo sodišče iste vrste.

18. člen

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali spada odločitev o sporu v sodno pristojnost.

Če sodišče med postopkom ugotovi, da za odločitev o sporu ni pristojno sodišče, temveč kakšen drug organ, se izreče za nepristojno, razveljavi opravljena pravdna dejanja in zavrže tožbo.

Če sodišče med postopkom ugotovi, da za odločitev o sporu ni pristojno sodišče Republike Slovenije, se po uradni dolžnosti izreče za nepristojno, razveljavi opravljena pravdna dejanja in zavrže tožbo, razen v primerih, ko je pristojnost sodišča Republike Slovenije odvisna od privolitve tožene stranke, ona pa je v to privolila.

19. člen

Vsako sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti na svojo stvarno pristojnost.

Okrožno sodišče se lahko po uradni dolžnosti izreče za stvarno nepristojno za zadeve iz pristojnosti okrajnega sodišča ob predhodnem preizkusu tožbe, na ugovor tožene stranke, ki ga lahko ta poda najkasneje v odgovoru na tožbo, pa do razpisa glavne obravnave.

Zoper sklep okrajnega sodišča, s katerim se je izreklo za stvarno pristojno, ni pritožbe.

20. člen

Kadar senat med postopkom po uradni dolžnosti ali na ugovor strank ugotovi, da gre za spor, ki bi ga moral razsoditi sodnik posameznik tega sodišča, se nadaljuje postopek po pravnomočnosti sklepa pred sodnikom posameznikom, in sicer, če je mogoče, pred predsednikom tega senata kot sodnikom posameznikom. Sodnik posameznik je vezan na pravnomočno odločbo, s katero se mu zadeva odstopi.

V primeru iz prvega odstavka tega člena lahko senat glede na stanje postopka odloči, da ne odstopi zadeve sodniku posamezniku, temveč da sam opravi postopek. Zoper tako odločbo senata ni pritožbe.

Če je odločil senat o sporu, ki bi ga bil moral razsoditi sodnik posameznik, se taka odločba ne more izpodbijati zaradi tega, ker je ni izdal sodnik posameznik.

Če sodnik posameznik med postopkom po uradni dolžnosti ali na ugovor strank spozna, da bi moral spor razsoditi senat tega sodišča, se postopek nadaljuje pred senatom. Zoper tak sklep sodnika posameznika ni pritožbe.

21. člen

Kadar sodišče ugotovi, da bi bilo treba opraviti postopek po pravilih nepravdnega postopka, ustavi s sklepom pravdni postopek, če še ni izdana odločba o glavni stvari. Po pravnomočnosti sklepa se postopek nadaljuje po pravilih nepravdnega postopka pred pristojnim sodiščem.

Dejanja, ki jih je opravilo pravdno sodišče, ter izdane odločbe niso brez veljave samo zaradi tega, ker so bila opravljena oziroma izdane v pravdnem postopku.

22. člen

Sodišče se lahko izreče za krajevno nepristojno na ugovor tožene stranke, ki ga lahko ta poda najkasneje v odgovoru na tožbo, do razpisa glavne obravnave.

Sodišče se lahko po uradni dolžnosti izreče za krajevno nepristojno le, kadar je kakšno drugo sodišče izključno krajevno pristojno, in sicer ob predhodnem preizkusu tožbe.

23. člen

Po pravnomočnosti sklepa, s katerim je izreklo, da ni pristojno (19. in 22. člen), odstopi sodišče zadevo pristojnemu sodišču. Preden odstopi zadevo pristojnemu sodišču, zahteva po potrebi izjavo tožeče stranke.

Sodišče, ki mu je bila zadeva odstopljena kot pristojnemu sodišču, nadaljuje postopek, kot da bi se bil začel pred njim.

Pravdna dejanja nepristojnega sodišča niso brez veljave samo zaradi tega, ker jih je opravilo nepristojno sodišče.

24. člen

Če sodišče, ki mu je bila zadeva odstopljena kot pristojnemu sodišču, misli, da je pristojno tisto sodišče, ki mu je zadevo odstopilo, ali kakšno drugo sodišče, pošlje zadevo sodišču, ki naj reši spor o pristojnosti, razen če spozna, da mu je bila zadeva odstopljena očitno pomotoma, ker bi morala biti odstopljena kakšnemu drugemu sodišču; v tem primeru odstopi zadevo drugemu sodišču in obvesti o tem sodišče, ki mu jo je odstopilo.

Če je na pritožbo zoper odločbo sodišča prve stopnje, s katero je to izreklo, da ni krajevno pristojno, izdalo odločbo sodišče druge stopnje, je na to odločbo glede pristojnosti vezano tudi sodišče, ki mu je zadeva odstopljena, če je bilo sodišče druge stopnje, ki je izdalo odločbo, pristojno za odločitev v sporu o pristojnosti med tema dvema sodiščema.

Odločba sodišča druge stopnje o stvarni nepristojnosti sodišča prve stopnje veže vsako sodišče, ki mu je pozneje odstopljena ista zadeva, če je sodišče druge stopnje pristojno za odločitev v sporu o pristojnosti med tema dvema sodiščema.

25. člen

V sporu o pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči s svojega območja odloča višje sodišče.

V sporu o pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči z območja različnih višjih sodišč ter v sporih o pristojnosti med sodišči razne vrste odloča vrhovno sodišče.

26. člen

V sporu o pristojnosti se sme odločiti tudi tedaj, ko se stranke pred tem niso izjavile o pristojnosti.

Dokler se ne odloči v sporu o pristojnosti, je sodišče, ki mu je zadeva odstopljena, dolžno opravljati tista pravdna dejanja, ki bi jih bilo nevarno odlašati.

Zoper sklep, s katerim se odloči v sporu o pristojnosti, ni pritožbe.

27. člen

Vsako sodišče opravlja pravdna dejanja na svojem območju; če pa bi bilo nevarno odlašati, opravi posamezna dejanja tudi na območju sosednjega sodišča. To mora sporočiti sodišču, na območju katerega je bilo dejanje opravljeno.

28. člen

Glede pristojnosti sodišč Republike Slovenije za sojenje tujcem, ki uživajo v Republiki Sloveniji imuniteto, in za sojenje tujim državam in mednarodnim organizacijam veljajo pravila mednarodnega prava.

Če nastane dvom o obstoju in obsegu imunitetne pravice, da pojasnilo ministrstvo, pristojno za pravosodje.

2. Pristojnost sodišč v sporih z mednarodnim elementom

29. člen

Sodišče Republike Slovenije je pristojno za sojenje, kadar je njegova pristojnost v sporu z mednarodnim elementom izrecno določena z zakonom ali z mednarodno pogodbo. Če v zakonu ali mednarodni pogodbi ni izrecne določbe o mednarodni pristojnosti za določeno vrsto spora, je sodišče Republike Slovenije pristojno za sojenje v tovrstnem sporu tudi tedaj, kadar njegova pristojnost izvira iz določb o krajevni pristojnosti.

3. Stvarna pristojnost

Okrajna sodišča

30. člen

Okrajna sodišča so pristojna za sojenje v sporih o premoženjskopравnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta ne presega 2,000.000 tolarjev.

Ne glede na vrednost spornega predmeta so okrajna sodišča pristojna, da sodijo:

1. v sporih zaradi motenja posesti;
2. v sporih o služnostih in realnih bremenih;
3. v sporih iz najemnih in zakupnih razmerij.

V pristojnost okrajnih sodišč spadajo tudi spori, za katere niso po tem ali po kakšnem drugem zakonu pristojna okrožna sodišča.

Okrajna sodišča opravljajo tudi zadeve pravne pomoči, za katere ni po zakonu pristojno drugo sodišče, ter druge zadeve, ki jih določa zakon.

31. člen

V sporih iz pristojnosti okrajnih sodišč sodi sodnik posameznik.

Okrožna sodišča

32. člen

Okrožna sodišča so pristojna za sojenje v sporih o premoženjskopравnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta presega 2,000.000 tolarjev.

Ne glede na vrednost spornega predmeta so okrožna sodišča pristojna, da sodijo:

1. v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva;
2. v zakonskih sporih;
3. v sporih o zakonitem preživljanju;
4. v sporih o varstvu in vzgoji otrok;
5. v sporih o stikih otrok s starši in z drugimi osebami, kadar se rešujejo skupaj s spori iz 4. točke;
6. v sporih iz avtorske pravice in sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme, ter spore v zvezi z varstvom konkurence;
7. v gospodarskih sporih;
8. v sporih, ki nastanejo v zvezi s stečajnim postopkom.

Okrožna sodišča so pristojna tudi za opravljanje zadev pravne pomoči za odločanje o priznanju tujih sodnih odločb v zadevah, ki spadajo v njihovo pristojnost, ter za opravljanje zadev mednarodne pravne pomoči.

Okrožna sodišča opravljajo tudi druge zadeve, ki jih določa zakon.

33. člen

V sporih iz pristojnosti okrožnega sodišča sodi sodnik posameznik, razen če zakon določa, da sodi senat.

Sodnik posameznik opravlja zadeve pravne pomoči iz pristojnosti okrožnega sodišča.

Senat okrožnega sodišča sestavljajo en sodnik kot predsednik in dva sodnika porotnika.

34. člen

Senat sodi:

1. v sporih iz avtorskih pravic in sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme, ter sporih v zvezi z varstvom konkurence;
2. v zakonskih sporih, sporih o ugotavljanju ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva in sporih o varstvu in vzgoji otrok.

Višja sodišča

35. člen

Višja sodišča so pristojna:

1. za odločanje o pritožbah zoper odločbe okrajnih in okrožnih sodišč;
2. za opravljanje drugih zadev, ki jih določa zakon.

36. člen

Višje sodišče odloča v senatu treh sodnikov.

Vrhovno sodišče

37. člen

Vrhovno sodišče je pristojno:

1. za odločanje o pritožbah zoper odločbe višjih sodišč;
2. za odločanje o reviziji in zahtevi za varstvo zakonitosti;
3. za opravljanje drugih zadev, ki jih določa zakon.

38. člen

Vrhovno sodišče odloča o pritožbah zoper odločbe višjih sodišč v senatu treh sodnikov.

Kadar odloča vrhovno sodišče o reviziji ali zahtevi za varstvo zakonitosti zoper pravnomočno odločbo sodišča nižje stopnje, odloča v senatu petih sodnikov.

Ugotovitev vrednosti spornega predmeta

39. člen

Če je za ugotovitev stvarne pristojnosti, pravice do revizije in v drugih primerih, ki so določeni v tem zakonu, odločilna vrednost spornega predmeta, se vzame kot vrednost spornega predmeta samo vrednost glavnega zahtevka.

Obresti, pravdni stroški, pogodbeni kazni in druge postranske terjatve se ne upoštevajo, če se ne uveljavljajo kot glavni zahtevki.

40. člen

Če se zahtevki nanašajo na bodoče dajatve, ki se ponavljajo, se vzame kot vrednost spornega predmeta seštevek dajatev, toda največ znesek, ki ustreza seštevku dajatev za dobo petih let.

41. člen

Če uveljavlja tožeča stranka v tožbi zoper isto toženo stranko več zahtevkov, ki se opirajo na isto dejansko in pravno podlago, se določi pristojnost po seštevku vrednosti vseh zahtevkov.

Če imajo zahtevki v tožbi različno podlago ali če se uveljavljajo zoper več tožencev, se določi pristojnost po vrednosti vsakega posameznega zahtevka.

42. člen

Če gre za spor o obstoju najemnega ali zakupnega razmerja, se vzame kot vrednost spornega predmeta enoletna najemnina oziroma zakupnina, razen če gre za najemno ali zakupno razmerje, sklenjeno za krajši čas.

43. člen

Če se zahteva s tožbo samo zavarovanje za določeno terjatev ali ustanovitev zastavne pravice, se določi vrednost spornega predmeta po znesku terjatve, ki naj se zavaruje. Če pa ima zastavni predmet manjšo vrednost kot terjatev, ki naj se zavaruje, se vzame kot vrednost spornega predmeta vrednost zastavnega predmeta.

44. člen

Če se tožbeni zahtevek ne nanaša na denarni znesek, pa tožeča stranka v tožbi navede, da je pripravljena namesto izpolnitve zahtevka sprejeti določen denarni znesek, se vzame kot vrednost spornega predmeta ta znesek.

V drugih primerih, ko se tožbeni zahtevek ne nanaša na denarni znesek, je odločilna vrednost spornega predmeta, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi.

Če v primeru iz drugega odstavka tega člena tožeča stranka navede očitno previsoko ali prenizko vrednost, tako da nastane vprašanje o stvarni pristojnosti ali pravici do revizije, se mora sodišče najpozneje na glavni obravnavi pred začetkom obravnavanja glavne stvari na hiter in primeren način prepričati o pravilnosti navedene vrednosti. O tem takoj odloči s sklepom, zoper katerega ni posebne pritožbe.

45. člen

Če se tožbeni zahtevek ne nanaša na denarni znesek in je pristojnost ali pravica do revizije odvisna od vrednosti spornega predmeta, tožeča stranka pa v tožbi ne navede vrednosti spornega predmeta, ravna sodišče po določbah 108. člena, ki veljajo za nepopolne vloge.

4. Krajevna pristojnost

a) Splošna krajevna pristojnost

46. člen

Če ni z zakonom določena izključna krajevna pristojnost kakšnega drugega sodišča, je za sojenje pristojno sodišče, ki je splošno krajevno pristojno za toženo stranko.

V primerih, ki so določeni v tem zakonu, je poleg sodišča splošne krajevnosti pristojno za sojenje tudi drugo določeno sodišče.

47. člen

Za sojenje je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka stalno prebivališče.

Če je sodišče Republike Slovenije pristojno za sojenje, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji začasno prebivališče, je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka začasno prebivališče.

Če ima tožena stranka poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakšnem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebivala daljši čas, je splošno krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča tožene stranke.

48. člen

Za sojenje v sporih zoper pravne osebe je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je njihov sedež. Če nastane dvom, velja za sedež kraj, kjer so njihovi organi upravljanja.

b) Posebna krajevna pristojnost

Pristojnost za sospornike

49. člen

Če je z isto tožbo toženih več oseb (1. točka prvega odstavka 191. člena), pa zanje ni krajevno pristojno isto sodišče, je pristojno sodišče, ki je krajevno pristojno za enega izmed tožencev; če so med njimi glavni in stranski zavezanci, pa sodišče, ki je krajevno pristojno za kakšnega glavnega zavezanca.

Pristojnost v sporih za zakonito preživljanje

50. člen

Če je v sporih za zakonito preživljanje tožeča stranka oseba, ki zahteva preživljanje, je za sojenje poleg sodišča splošne krajevnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče.

Če je v sporih za zakonito preživljanje z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je tožeča stranka otrok, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče.

Če je v sporih za zakonito preživljanje pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji premoženje, iz katerega se lahko poplača preživljanje, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je to premoženje.

Pristojnost v sporih iz pogodbenih razmerij

51. člen

Če je v sporih iz pogodbenih razmerij pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je v Republiki Sloveniji kraj izpolnitve obveznosti, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega bi bilo treba izpolniti obveznost, ki je predmet spora.

Pristojnost v odškodninskih sporih

52. člen

Za sojenje v sporih o nepogodbeni odgovornosti za škodo je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bilo storjeno škodno dejanje, ali sodišče, na območju katerega je nastala škodljiva posledica.

Če je nastala škoda zaradi smrti ali hude telesne poškodbe, je pristojno poleg sodišča iz prvega odstavka tega člena tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče.

Določbe prvega in drugega odstavka tega člena veljajo tudi v sporih zoper zavarovalnico za povračilo škode tretjim osebam po predpisih o neposredni odgovornosti zavarovalnice, določba prvega odstavka tega člena pa tudi v sporih o regresnih odškodninskih zahtevkih proti regresnim dolžnikom.

Pristojnost v sporih za varstvo pravice na podlagi proizvajalčeve garancije

53. člen

Za sojenje v sporih za varstvo pravice na podlagi pisne garancije proti proizvajalcu, ki je dal garancijo, je poleg sodišča, ki je splošno krajevno pristojno za toženo stranko, pristojno tudi sodišče, ki je splošno krajevno pristojno za prodajalca, ki je ob prodaji stvari izročil kupcu pisno garancijo proizvajalca.

Pristojnost v zakonskih sporih

54. člen

Za sojenje v zakonskih sporih je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče, na območju katerega sta imela zakonca svoje zadnje skupno stalno prebivališče.

Če je v zakonskih sporih pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji oziroma zato, ker ima tožeča

stranka stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče, oziroma sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče.

55. člen

Če je v sporih o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je premoženje zakoncev v Republiki Sloveniji ali zato, ker ima tožeča stranka ob vložitvi tožbe stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka ob vložitvi tožbe stalno ali začasno prebivališče.

Pristojnost v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva

56. člen

V sporih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva lahko vloži otrok tožbo tudi pri sodišču, na območju katerega ima stalno oziroma začasno prebivališče.

Če je v sporih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožeča stranka stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče.

Pristojnost v sporih o nepremičninah ali zaradi motenja posesti

57. člen

Za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na nepremičninah, v sporih zaradi motenja posesti nepremičnin ter v sporih iz zakupa ali najema nepremičnin je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega leži nepremičnina.

Če leži nepremičnina na območju več sodišč, je pristojno vsako od teh sodišč.

Za spore zaradi motenja posesti premičnih stvari je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bila posest motena.

Pristojnost v sporih o letalu in ladji

58. člen

Če je za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na ladjah oziroma letalih ter v sporih iz zakupa ladje ali letala pristojno sodišče Republike Slovenije, je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega se vodi vpisnik, v katerega je vpisana ladja oziroma letalo.

Če je za sojenje v sporih zaradi motenja posesti na ladjah oziroma letalih iz prvega odstavka tega člena pristojno sodišče Republike Slovenije, je poleg sodišča, na območju katerega se vodi vpisnik, v katerega je vpisana ladja oziroma letalo, krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bila posest motena.

Pristojnost za osebe, za katere ni splošne krajevne pristojnosti v Republiki Sloveniji

59. člen

Če je za sojenje pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je na območju Republike Slovenije predmet, na katerega se nanaša tožba, oziroma kakšno premoženje tožene stranke, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je ta predmet oziroma premoženje tožene stranke.

Pristojnost po kraju, v katerem je podružnica pravne osebe

60. člen

Za sojenje v sporih zoper pravno osebo, ki ima podružnico zunaj svojega sedeža, je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je ta podružnica, če izvira spor iz pravnega razmerja s to podružnico.

Pristojnost za tuje osebe, ki poslujejo v Republiki Sloveniji

61. člen

Za sojenje v sporih zoper tujo fizično ali pravno osebo, ki izvirajo iz njenega poslovanja v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je v Republiki Sloveniji njena podružnica ali prebivališče oziroma sedež osebe, ki ji je zaupano opravljanje njenih poslov.

Pristojnost v sporih iz dednopravnih razmerij

62. člen

Dokler zapuščinski postopek ni pravnomočno končan, je za sojenje v sporih iz dednopravnih razmerij in v sporih o terjatvah upnika proti zapustniku poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti krajevno pristojno tudi sodišče, ki vodi zapuščinski postopek, oziroma sodišče, na območju katerega je sodišče, ki vodi zapuščinski postopek.

Pristojnost za spore v izvršilnem in stečajnem postopku

63. člen

Za sojenje v sporih, ki nastanejo med sodnim ali upravnim izvršilnim postopkom oziroma zaradi sodnega ali upravnega izvršilnega postopka oziroma med stečajnim postopkom ali v zvezi s stečajnim postopkom, je izključno krajevno pristojno sodišče, ki vodi izvršilni ali stečajni postopek, oziroma sodišče, na območju katerega je sodišče, ki vodi izvršilni postopek, oziroma sodišče, na območju katerega se opravlja upravna izvršba.

Pristojnost po plačilnem kraju

64. člen

Za sojenje v sporih imetnika menice ali čeka zoper podpisnika je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče plačilnega kraja.

Vzajemna pristojnost za tožbe zoper tuje državljane

65. člen

Če je v tuji državi državljan Republike Slovenije lahko tožen pri sodišču, ki po določbah tega zakona ne bi bilo krajevno pristojno za sojenje v tisti civilnopравни zadevi, velja enaka pristojnost tudi za sojenje državljanu te tuje države pred sodiščem Republike Slovenije.

c) Določitev krajevne pristojnosti po višjem sodišču

66. člen

Če zaradi izločitve sodnika sodišče ne more postopati, sporoči okrajno ali okrožno sodišče to višjemu sodišču, višje sodišče pa vrhovnemu sodišču, ki odloči, da naj postopa v zadevi drugo stvarno pristojno sodišče z njegovega območja.

67. člen

Vrhovno sodišče lahko na predlog stranke ali pristojnega sodišča določi drugo stvarno pristojno sodišče, da postopa v zadevi, če je očitno, da se bo tako laže opravil postopek, ali če so za to drugi tehtni razlogi.

68. člen

Če je po pravilih o mednarodni pristojnosti za sojenje pristojno sodišče Republike Slovenije, vendar se po tem zakonu ne da dognati, katero sodišče je krajevno pristojno, odloči vrhovno sodišče na predlog stranke, katero stvarno pristojno sodišče naj bo krajevno pristojno.

d) Sporazum o krajevni pristojnosti

69. člen

Če zakon ne določa izključne krajevne pristojnosti kakšnega sodišča, se stranki lahko sporazumeta, da jima sodi na prvi stopnji sodišče, ki ni krajevno pristojno, toda le, če je to sodišče stvarno pristojno.

Če zakon določa, da je za sojenje v določenem sporu krajevno pristojnih dvoje ali več sodišč, se stranki lahko sporazumeta, da jima sodi na prvi stopnji eno teh sodišč ali katero drugo stvarno pristojno sodišče.

Sporazum strank velja le tedaj, kadar je v pisni obliki in se nanaša na določen spor ali bodoče spore, ki bi morebiti nastali iz določenega pravnega razmerja.

Listino o sporazumu mora tožeča stranka priložiti tožbi.

Tretje poglavje IZLOČITEV

70. člen

Sodnik ali sodnik porotnik ne sme opravljati sodniške funkcije:

1. če je sam stranka, njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec, če je s stranko v razmerju soupravičenca, sozavezanca ali regresnega zavezanca ali če je bil v isti zadevi zaslišan kot priča ali izvedenec;
2. če je stalno ali začasno zaposlen pri stranki ali če je družbenik v družbi z neomejeno odgovornostjo, komanditni družbi ali družbi z omejeno odgovornostjo ali tihi družbenik v tihi družbi, ki je stranka v postopku;
3. če je stranka ali njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec z njim v krvnem sorodstvu v ravni vrsti do katerega koli kolena, v stranski vrsti pa do četrtega kolena, ali če je z njim v zakonu ali v svaštvu do drugega kolena, ne glede na to, ali je zakonska zveza prenehala ali ne;
4. če je skrbnik, posvojitelj ali posvojenec stranke, njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca;
5. če je v isti zadevi sodeloval v postopku pred nižjim sodiščem, arbitražo ali drugim organom;
6. če so podane druge okoliščine, ki vzbujajo dvom o njegovi nepristranskosti.

71. člen

Takoj ko sodnik ali sodnik porotnik izve za kakšen razlog izločitve iz 1. do 5. točke 70. člena zakona, mora prenehati s kakršnim koli delom v tej zadevi in to sporočiti predsedniku ali predstojniku sodišča, ki mu določi namestnika. Če gre za izločitev predsednika ali predstojnika sodišča, si ta določi namestnika med sodniki tega sodišča, če to ni mogoče, pa ravna po 66. členu tega zakona.

Če sodnik ali sodnik porotnik misli, da so podane kakšne druge okoliščine, ki spravljajo v dvom njegovo nepristranskost (6. točka 70. člena), sporoči to predsedniku ali predstojniku sodišča, ki odloči o izločitvi. Do odločitve predsednika ali predstojnika sodišča lahko sodnik opravlja nadaljnja pravdna dejanja.

Če je sodnik izločen iz razloga po 6. točki 70. člena tega zakona, pravdna dejanja, ki jih je opravil, odkar je zvedel, da je podan ta izločitveni razlog, nimajo pravnega učinka.

72. člen

Izločitev lahko zahtevajo tudi stranke.

Stranka mora zahtevati izločitev sodnika oziroma sodnika porotnika, takoj ko izve, da je podan razlog za izločitev, vendar najpozneje do konca obravnave pred pristojnim sodiščem, če ni bilo obravnave, pa do izdaje odločbe.

Stranka mora v zahtevi navesti okoliščine, na katere opira svojo zahtevo za izločitev.

73. člen

O zahtevi stranke za izločitev odloča predsednik ali predstojnik sodišča.

Če zahteva stranka izločitev predsednika ali predstojnika sodišča, odloči o izločitvi predsednik neposredno višjega sodišča.

O zahtevi strank za izločitev predsednika vrhovnega sodišča odloča občna seja tega sodišča.

Preden se izda sklep o izločitvi, je treba dobiti izjavo sodnika ali sodnika porotnika, čigar izločitev se zahteva; če je treba, se opravijo tudi druge poizvedbe.

Zoper sklep, s katerim se zahtevi za izločitev ugotovi, ni pritožbe, zoper sklep, s katerim se zahteva zavrne, pa ni posebne pritožbe. Kadar se zavrne zahteva za izločitev višjega sodnika, je zoper sklep posebna pritožba.

74. člen

Ko sodnik ali sodnik porotnik izve, da se zahteva njegova izločitev, mora takoj prenehati z vsakim nadaljnjim delom v tej zadevi; če gre za izločitev po 6. točki 70. člena tega zakona, lahko opravlja nadaljnja dejanja.

Če je sodnik izločen iz razloga po 6. točki 70. člena tega zakona, pravdna dejanja, ki jih je opravil, odkar je stranka vložila zahtevo za njegovo izločitev iz tega izločitvenega razloga, nimajo pravnega učinka.

75. člen

Določbe o izločitvi sodnikov in sodnikov porotnikov veljajo smiselno tudi za strokovne sodelavce in zapisnikarje.

O izločitvi strokovnega sodelavca in zapisnikarja odloča sodnik.

Četrto poglavje STRANKE IN NJIHOVI ZAKONITI ZASTOPNIKI

76. člen

Pravdna stranka je lahko vsaka fizična in pravna oseba.

S posebnimi predpisi se določa, kdo je poleg fizičnih in pravnih oseb lahko pravdna stranka.

Pravdno sodišče sme izjemoma, s pravnim učinkom v določeni pravdi, priznati lastnost stranke tudi tistim oblikam združevanja, ki nimajo sposobnosti biti stranka po prvem in drugem odstavku tega člena, če ugotovi, da glede na sporno zadevo v bistvu izpolnjujejo

glavne pogoje za pridobitev sposobnosti biti stranka, zlasti če imajo premoženje, na katero je mogoče seči z izvršbo.

Zoper sklep iz tretjega odstavka tega člena, s katerim se prizna lastnost stranke v pravdi, ni posebne pritožbe.

77. člen

Stranka, ki je poslovno popolnoma sposobna, lahko sama opravlja pravdna dejanja (pravdna sposobnost).

Polnoletna oseba, ki ji je delno omejena poslovna sposobnost, je pravdno sposobna v mejah svoje poslovne sposobnosti.

Mladoletnik, ki ni pridobil popolne poslovne sposobnosti, je pravdno sposoben v mejah, v katerih mu je priznana poslovna sposobnost.

78. člen

Stranko, ki nima pravdne sposobnosti, zastopa njen zakoniti zastopnik.

Zakoniti zastopnik je določen z zakonom ali z aktom, ki ga izda organ, pristojen za socialne zadeve, na podlagi zakona.

79. člen

Zakoniti zastopnik lahko opravlja v imenu stranke sam, ali če je tako določeno s tem zakonom, po pooblaščenju vsa pravdna dejanja; če je za vložitev ali umik tožbe, za pripoznanje tožbenega zahtevka oziroma za odpoved tožbenemu zahtevku, za sklenitev sodne poravnave ali za druga pravdna dejanja v posebnih predpisih določeno, da mora imeti zastopnik posebno dovoljenje, sme to storiti le tedaj, če ima tako dovoljenje.

Kdor nastopi kot zakoniti zastopnik, mora na zahtevo sodišča dokazati, da je zakoniti zastopnik. Če se zahteva za določena pravdna dejanja posebno dovoljenje, mora zakoniti zastopnik dokazati, da ima tako dovoljenje.

Kadar sodišče ugotovi, da zakoniti zastopnik osebe, ki je pod skrbništvom, ne kaže potrebne skrbnosti pri zastopanju, sporoči to organu, pristojnemu za socialne zadeve. Če bi zaradi opustitve zastopnika lahko nastala škoda za tistega, ki je pod skrbništvom, počaka sodišče s postopkom in predlaga, naj se določi drug zakoniti zastopnik.

80. člen

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali je tisti, ki nastopa kot stranka, lahko pravdna stranka in ali je pravdno sposoben, ali zastopa pravdno nesposobno stranko njen zakoniti zastopnik, in ali ima zakoniti zastopnik posebno dovoljenje, kadar je to potrebno, in ali stranko zastopa pooblaščenec, določen v tretjem odstavku 86. člena tega zakona oziroma v tretjem odstavku 87. člena tega zakona.

81. člen

Če sodišče ugotovi, da tisti, ki nastopa kot stranka, ne more biti pravdna stranka, pa se da ta pomanjkljivost odpraviti, zahteva od tožeče stranke, naj popravi v tožbi, kar je treba, ali ukrene kaj drugega, da se postopek lahko nadaljuje z osebo, ki je lahko pravdna stranka.

Prav tako sodišče zahteva, kadar ugotovi, da stranka nima zakonitega zastopnika ali da zakoniti zastopnik nima posebnega dovoljenja, če je to potrebno, da organ, pristojen za socialne zadeve, postavi skrbnika pravdno nesposobni osebi, oziroma zahteva od zakonitega zastopnika, naj si priskrbi posebno dovoljenje, ali pa ukrene, kar je potrebno, da bi bila pravdno nesposobna stranka pravilno zastopana.

Sodišče lahko da stranki rok za odpravo pomanjkljivosti iz prvega in drugega odstavka tega člena.

Dokler se ne odpravijo te pomanjkljivosti, se smejo opravljati samo tista pravdna dejanja, zaradi katerih bi lahko nastale za stranko škodljive posledice, če bi se odložila.

Če se omenjene pomanjkljivosti ne dajo odpraviti ali če brez uspeha preteče dani rok, razveljavi sodišče s sklepom pravdna dejanja, ki jih je opravilo v postopku, kolikor jih zadenejo te pomanjkljivosti; če pa so pomanjkljivosti take, da onemogočajo nadaljnjo pravdo, zavrže tožbo.

Zoper sklep, s katerim se odredijo ukrepi za odpravo pomanjkljivosti, ni pritožbe.

82. člen

Če se med postopkom pred sodiščem prve stopnje pokaže, da bi redni postopek s postavitvijo zakonitega zastopnika toženi stranki predolgo trajal, tako da bi lahko zaradi tega nastale škodljive posledice za eno ali za obe stranki, postavi sodišče na predlog tožeče stranke toženi stranki začasnega zastopnika.

Ob pogoju iz prvega odstavka tega člena postavi sodišče toženi stranki začasnega zastopnika zlasti v tehle primerih:

1. če tožena stranka ni pravdno sposobna, pa nima zakonitega zastopnika;
2. če si koristi tožene stranke in njenega zakonitega zastopnika nasprotujejo;
3. če imata obe stranki istega zakonitega zastopnika;
4. če je prebivališče ali sedež tožene stranke neznan, pa tožena stranka nima pooblaščenca;
5. če je tožena stranka ali njen zakoniti zastopnik, ki nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, v tujini in se ni mogla opraviti vročitev.

O postavitvi začasnega zastopnika obvesti sodišče brez odlašanja organ, pristojen za socialne zadeve, če je to mogoče, pa tudi stranke.

Začasnega zastopnika postavi sodišče med notarji, odvetniki ali drugimi strokovno usposobljenimi osebami.

Stroške za postavitvev začasnega zastopnika založi tožeča stranka. Če tožeča stranka ne založi stroškov za začasnega zastopnika, sodišče tožbo zavrže.

Če po vložitvi tožbe nastanejo okoliščine iz drugega odstavka tega člena na strani tožeče stranke, lahko sodišče na predlog in stroške tožene stranke postavi začasnega zastopnika tudi tožeči stranki.

83. člen

Začasni zastopnik ima v postopku, za katerega je postavljen, vse pravice in dolžnosti zakonitega zastopnika.

Te pravice in dolžnosti ima začasni zastopnik od dneva postavitve in vse do takrat, dokler tožena stranka ali njen pooblaščenec ali tožeča stranka ali njen pooblaščenec ne nastopi pred sodiščem oziroma dokler organ, pristojen za socialne zadeve, ne sporoči sodišču, da je postavil skrbnika.

84. člen

Če je postavljen toženi stranki ali tožeči stranki začasni zastopnik iz razlogov, ki so navedeni v 4. in 5. točki drugega odstavka 82. člena tega zakona, izda sodišče oglas, ki ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na sodni deski, če je treba, pa tudi na drug primeren način.

Oglas mora obsegati: navedbo sodišča, ki je postavilo začasnega zastopnika, zakonito podlago, ime tožene stranke ali tožeče stranke, ki se ji postavlja zastopnik, sporni predmet, ime zastopnika ter njegov poklic in prebivališče in pa opozorilo, da bo zastopnik zastopal toženo stranko ali tožečo stranko v postopku vse do takrat, dokler tožena stranka ali tožeča stranka ali njen pooblaščenec ne nastopi pred sodiščem oziroma dokler organ, pristojen za socialne zadeve, ne sporoči, da je postavil skrbnika.

85. člen

Tuj državljan, ki ni pravdno sposoben po zakonu svoje države, pač pa je pravdno sposoben po zakonu Republike Slovenije, lahko sam opravlja pravdna dejanja. Zakoniti zastopnik sme opravljati dejanja samo toliko časa, dokler tuj državljan ne izjavi, da bo sam nastopal v pravdi.

Peto poglavje POOBLAŠČENCI

86. člen

Stranke smejo opravljati pravdna dejanja osebno ali po pooblaščenju, vendar pa lahko sodišče zahteva od stranke, ki ima pooblaščenca, naj se pred sodiščem sama izjavi o dejstvih, ki jih je treba ugotoviti v pravdi.

Stranka, ki jo zastopa pooblaščenec, sme vselej priti pred sodišče in dajati izjave poleg svojega pooblaščenca.

V postopku z izrednimi pravnimi sredstvi lahko stranka opravlja pravdna dejanja samo po pooblaščenju, ki je odvetnik.

Določba prejšnjega odstavka ne velja v primerih, če ima stranka ali njen zakoniti zastopnik opravljen pravniški državni izpit.

87. člen

V postopku pred okrajnim sodiščem je lahko pooblaščenec vsak, kdor je popolnoma poslovno sposoben.

Če sodišče ugotovi, da pooblaščenec, ki ni odvetnik, ni sposoben za zastopanje, opozori stranko na škodljive posledice, ki lahko nastanejo zaradi nepravilnega zastopanja.

V postopku pred okrožnim, višjim in vrhovnim sodiščem je pooblaščenec lahko samo odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit.

Za zastopanje pred sodiščem se lahko pooblasti tudi odvetniška družba.

88. člen

Če tožeča stranka pri okrožnem sodišču vloži tožbo po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, ji sodišče s sklepom naloži, da v roku, ki ne sme biti daljši kot 15 dni, imenuje pooblaščenca v skladu z navedeno določbo ali izjavi, da se bo zastopala sama. V sklepu jo opozori na pravne posledice, če ne ravna po nalogu sodišča.

Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.

Če tožeča stranka ne ravna v skladu s sklepom iz prvega odstavka tega člena, sodišče tožbo kot nedovoljeno zavrže.

Če tožeča stranka med postopkom pred okrožnim sodiščem opravlja pravdna dejanja po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, se šteje, da ta dejanja niso opravljena.

89. člen

V pravnem pouku zoper sodno odločbo, ki jo izda okrajno sodišče, mora sodišče pravdni stranki opozoriti, da mora biti v primeru, če pritožbo vložita po pooblaščenju, pooblaščenec oseba iz tretjega odstavka 87. člena.

Če je pritožba vložena po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena, jo sodišče kot nedovoljeno zavrže.

90. člen

V postopku pred okrožnim sodiščem sodišče ob vročitvi tožbe opozori toženo stranko, da mora biti v primeru, če bo pravdna dejanja opravljala po pooblaščenju, pooblaščenec oseba iz tretjega odstavka 87. člena.

Če tožena stranka pred okrožnim sodiščem pravdna dejanja opravlja po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena, se šteje, da ta dejanja niso opravljena.

91. člen

Sodišče zavrže kot nedovoljeno izredno pravno sredstvo, vloženo po pooblaščenju, ki ni oseba, določena v tretjem odstavku 86. člena tega zakona.

Če v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi nasprotnik vlagatelja ne opravlja pravnih dejanj po pooblaščenju, ki je oseba iz tretjega odstavka 86. člena tega zakona, se šteje, da ta dejanja niso opravljena.

92. člen

Pravdna dejanja, ki jih opravi pooblaščenec v mejah pooblastila, imajo enak pravni učinek, kakor če bi jih opravila sama stranka.

93. člen

Stranka lahko spremeni ali prekliče izjavo svojega pooblaščenca na naroku, na katerem je bila dana.

Če je pooblaščenec priznal kakšno dejstvo na naroku, na katerem stranka ni bila navzoča, ali ga je priznal v vlogi, pa stranka to priznanje pozneje spremeni ali prekliče, presodi sodišče obe izjavi v smislu drugega odstavka 214. člena tega zakona.

94. člen

Obseg pooblastila določi stranka.

Stranka lahko pooblasti pooblaščenca samo za določena dejanja ali pa za vsa pravdna dejanja.

95. člen

Če da stranka odvetniku pooblastilo za pravdo, ne da bi v pooblastilu natančneje določila njegove pravice, ima odvetnik na podlagi takega pooblastila pravico:

1. opravljati vsa pravdna dejanja, zlasti pa vložiti tožbo, jo umakniti, pripoznati tožbeni zahtevek ali se mu odpovedati, skleniti sodno poravnavo, vložiti redno pravno sredstvo, se mu odpovedati ali ga umakniti ter predlagati začasne odredbe;
2. zahtevati izvršbo ali zavarovanje in opravljati vsa dejanja, ki so potrebna v tem postopku;
3. sprejeti od nasprotne stranke prisojene stroške;
4. prenesti pooblastilo na drugega odvetnika ali pooblastiti drugega odvetnika za posamezna pravdna dejanja.

Za vložitev izrednih pravnih sredstev mora odvetnik predložiti novo pooblastilo.

Odvetnika lahko nadomešča v primerih iz tretjega odstavka 87. člena odvetniški kandidat, ki je pri njem zaposlen, pred okrajnim sodiščem in v gospodarskih sporih pred okrožnim sodiščem do vrednosti 2,000.000 tolarjev pa tudi odvetniški pripravnik, ki dela v njegovi pisarni.

96. člen

Če stranka v pooblastilu ni natančneje določila pravice pooblaščenca, sme opravljati pooblaščenec, ki ni odvetnik, s takim pooblastilom vsa pravdna dejanja, vendar pa mora imeti vselej izrecno pooblastilo za umik tožbe, za pripoznanje tožbenega zahtevka ali za odpoved tožbenemu zahtevku, za sodno poravnavo, za odpoved ali umik pravnega sredstva, ter za prenos pooblastila na drugega.

97. člen

Stranka da pooblastilo pisno.

Stranka, ki ne zna pisati ali se ne more podpisati, pritisne na pisno pooblastilo namesto podpisa odtis kazalca. Če se da v takem primeru pooblastilo osebi, ki ni odvetnik, morata biti navzoči dve priči, ki se na pooblastilu podpišeta.

Če sodišče dvomi o pristnosti pisnega pooblastila, lahko s sklepom odredi, naj se predloži overjeno pooblastilo. Zoper tak sklep ni pritožbe.

98. člen

Pooblaščenec mora predložiti pooblastilo ali izkazati pooblastilo, dano pravni osebi, pri prvem pravnem dejanju.

Sodišče lahko dovoli, da opravlja pravdna dejanja za stranko začasno oseba, ki ni predložila pooblastila, vendar pa ji hkrati naloži, da v določenem roku predloži pooblastilo ali izkaže odobritev stranke za opravljena pravdna dejanja.

Dokler ne poteče rok za predložitev pooblastila, odloži sodišče izdajo odločbe; če pa preteče ta rok brez uspeha, nadaljuje postopek, ne da bi upoštevalo dejanja, ki jih je opravila oseba brez pooblastila.

Če pooblaščenec v roku, ki ga je določilo sodišče, ne predloži pooblastila za vložitev tožbe ali pravnega sredstva, sodišče tožbo oziroma pravno sredstvo zavrže.

Sodišče mora med postopkom ves čas paziti, ali je tisti, ki nastopa kot pooblaščenec, upravičen za zastopanje. Če ugotovi, da tisti, ki nastopa kot pooblaščenec, ni upravičen za zastopanje, razveljavi opravljena pravdna dejanja, razen če jih je stranka pozneje odobrila.

99. člen

Stranka lahko pooblastilo kadar koli prekliče, pooblaščenec pa ga lahko kadar koli odpove.

Preklic oziroma odpoved pooblastila se mora naznaniti sodišču, pred katerim teče postopek, bodisi pisno ali ustno na zapisnik.

Preklic oziroma odpoved pooblastila velja za nasprotno stranko od trenutka, ko se ji naznani.

Po odpovedi pooblastila je pooblaščenec dolžan še en mesec opravljati dejanja za tistega, ki mu je pooblastilo dal, če je treba odvrniti kakšno škodo, ki bi lahko nastala zanj v tem času.

100. člen

Če je pooblaščenec dana pravica, da opravlja vsa pravdna dejanja, pa stranka oziroma njen zakoniti zastopnik umre ali postane poslovno nesposoben, ali če je zakoniti zastopnik razrešen, ima pooblaščenec še naprej pravico opravljati pravdna dejanja, vendar pa lahko dedič oziroma novi zakoniti zastopnik prekliče pooblastilo.

V primerih iz prvega odstavka tega člena prenehajo pooblaščenca, ki ni odvetnik, vselej pravice, ki se morajo v pooblastilu izrecno navesti (96. člen).

101. člen

S prenehanjem pravne osebe preneha tudi pooblastilo, ki ga je dala.

Pooblastilo, ki ga je dal stečajni dolžnik, preneha, ko nastanejo pravne posledice začetka stečajnega postopka.

Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena je pooblaščenec dolžan še en mesec opravljati pravdna dejanja, če je treba odvrniti škodo za stranko.

Šesto poglavje JEZIK V POSTOPKU

102. člen

Stranke in drugi udeleženci v postopku smejo na narokih in ob drugih ustnih procesnih dejanjih pred sodiščem uporabljati svoj jezik. Če postopek ne teče v jeziku stranke oziroma v jeziku drugih udeležencev v postopku, se jim na njihov predlog, ali če sodišče ugotovi, da ne razumejo slovenskega jezika, zagotovi ustno prevajanje tistega, kar se navaja na naroku, v njihov jezik ter ustno prevajanje listin, ki se uporabljajo na naroku za dokazovanje.

Stranke in drugi udeleženci morajo biti poučeni o tem, da imajo pravico spremljati ustni postopek pred sodiščem v svojem jeziku po tolmaču. Pravici do prevajanja se lahko odpovedo, če izjavijo, da znajo jezik, v katerem teče postopek. V zapisnik se zapiše, da so bili poučeni in kaj so glede tega izjavili.

Prevajajo tolmači.

103. člen

Vabila, odločbe in druga sodna pisanja se pošiljajo strankam in drugim udeležencem v postopku v jeziku, ki je v uradni rabi pri sodišču.

104. člen

Stranke in drugi udeleženci v postopku vlagajo sodišču tožbe, pritožbe in druge vloge v slovenskem jeziku ali v jeziku narodne skupnosti, ki je pri sodišču v uradni rabi.

Če vloži stranka vlogo v jeziku, ki pri sodišču ni v uradni rabi, ravna sodišče po določbah 108. člena tega zakona, ki veljajo za nerazumljive vloge.

Sedmo poglavje VLOGE

105. člen

Tožba, odgovor na tožbo, pravna sredstva in druge izjave, predlogi in sporočila, ki se vlagajo zunaj obravnave, se vlagajo pisno (vloge).

Vloge morajo biti razumljive in obsegati vse, kar je treba, da se lahko obravnavajo. Predvsem morajo obsegati: navedbo sodišča, ime ter stalno oziroma začasno prebivališče oziroma sedež strank, morebitnih njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec, sporni predmet, vsebino izjave in podpis vlagatelja. Za vlogo, prejeto z uporabo komunikacijske tehnologije in za vlogo, prejeto v skladu s pogoji, ki jih zakon določa za uporabo informacijske tehnologije, se šteje, da jo je podpisala oseba, ki je na vlogi navedena kot podpisnik.

Če vsebuje izjava kakšno zahtevo, mora stranka v vlogi navesti dejstva, na katera jo opira, in dokaze, kadar je to potrebno.

105.a člen

Tožbi, nasprotni tožbi, predlogu za sporazumno razvezo, tožbi, ki vsebuje predlog za izdajo plačilnega naloga, predlogu za obnovo postopka, predlogu za vrnitev v prejšnje stanje, predlogu za zavarovanje dokazov in predlogu za poskus poravnave ter vlogi, ki vsebuje napoved pritožbe, se mora priložiti dokazilo o plačilu dolžne sodne takse. ([delno razveljavljen](#))

Če vlogi iz prejšnjega odstavka ni priloženo dokazilo o plačilu sodne takse, ki mora biti plačana po predpisih o sodnih taksah, in niso podani pogoji za oprostitev plačila sodnih taks, ravna sodišče s tako vlogo kot z nepopolno vlogo. Če dokazilo ni predloženo niti v roku za dopolnitev, se šteje, da je vloga umaknjena.

106. člen

Vloge, ki jih je treba vročiti nasprotni stranki, se morajo izročiti sodišču v toliko izvodih, kolikor jih je treba za sodišče in nasprotno stranko, ter v taki obliki, da jih sodišče lahko vroči. To velja tudi za priloge.

Če je na nasprotni strani več oseb, ki imajo skupnega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, se lahko izročijo vloge in priloge za vse skupaj v enem izvodu.

107. člen

Listine, ki se priložijo vlogi, so lahko v izvorniku ali v prepisu.

Če priloži stranka listino v izvorniku, jo sodišče obdrži, nasprotni stranki pa dovoli, da jo pregleda. Ko sodišču listina ni več potrebna, jo na zahtevo vrne vložniku, vendar pa lahko zahteva, da priloži spisom njen prepis.

Če je listina priložena v prepisu, zahteva sodišče na predlog nasprotne stranke od vložnika, naj predloži listino v izvorniku, nasprotni stranki pa dovoli, da jo pregleda. Če je treba, določi sodišče rok, v katerem je treba listino izročiti oziroma pregledati.

Zoper te sklepe ni pritožbe.

108. člen

Če je vloga nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, zahteva sodišče od vložnika, da mora vlogo popraviti ali dopolniti.

Kadar sodišče zahteva od vložnika, da vlogo popravi ali dopolni, določi rok za popravilo ali dopolnitev.

Če je vloga vezana na rok in je popravljena oziroma dopolnjena in izročena sodišču v roku, ki je bil določen za dopolnitev oziroma popravilo, se šteje, da je bila vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila prvič vložena.

Če vložnik vloge ne popravi ali dopolni tako, da je primerna za obravnavo, jo sodišče zavrže.

Če vložnik ne vloži zadostnega števila izvodov vloge ali prilog, mu sodišče naloži, naj v določenem roku to stori. Če vložnik ne ravna po tem nalogu, sodišče vlogo zavrže.

V zahtevi iz prvega odstavka tega člena mora sodišče vložnika opozoriti na pravne posledice, če ne bo ravnal v skladu z zahtevo sodišča.

109. člen

Pravdno sodišče kaznuje po določbah tretjega do sedmega odstavka 11. člena tega zakona tistega, ki v vlogi žali sodišče, stranko ali drugega udeleženca v postopku.

Kazen, izrečena po prvem odstavku tega člena, ni ovira za kaznovanje zaradi kaznivega dejanja.

Osmo poglavje ROKI IN NAROKI

Roki

110. člen

Če roki niso določeni z zakonom, jih določa sodišče glede na okoliščine primera.

Rok, ki ga določi sodišče, se na predlog prizadete osebe lahko podaljša, če so za to opravičeni razlogi.

Podaljšanje roka se mora predlagati, preden se rok izteče.

Zoper sklep o podaljšanju roka ni pritožbe.

111. člen

Roki se računajo po dnevih, mesecih in letih.

Če je rok določen po dnevih, se ne všteje dan vročitve ali sporočitve oziroma dan dogodka, od katerega je treba šteti rok, temveč se vzame za začetek roka prvi naslednji dan.

Roki, ki so določeni po mesecih oziroma po letih, se končajo s pretekom tistega dne v zadnjem mesecu oziroma letu, ki se po svoji številki ujema z dnem, ko je rok začel teči. Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, se konča rok zadnji dan v tem mesecu.

Če je zadnji dan roka sobota, nedelja, praznik ali drug dela prost dan, ki ga določa zakon o praznikih, se izteče rok s pretekom prvega prihodnjega delavnika.

112. člen

Če je vloga vezana na rok, se šteje, da je vložena pravočasno, če je izročena pristojnemu sodišču, preden se rok izteče.

Če se pošlje vloga po pošti priporočeno ali brzojavno, se šteje dan oddaje na pošto za dan izročitve sodišču, na katero je naslovljena.

Za osebe, ki so v obvezni vojaški službi, se šteje dan izročitve vloge pristojnemu vojaškemu poveljstvu za dan izročitve sodišču.

Določba tretjega odstavka tega člena velja tudi za druge osebe, ki službujejo v vojaških enotah oziroma v vojaških zavodih ali štabih v krajih, kjer ni redne pošte.

Za osebo, ki ji je odvzeta prostost, se šteje dan, ko izroči vlogo upravi zapora ali drugega zavoda, v katerem prestaja kazen ali ukrep odvzema prostosti, za dan izročitve sodišču.

Če je bila vloga, ki je vezana na rok, izročena ali poslana nepristojnemu sodišču pred iztekom roka, pa prispe k pristojnemu sodišču po izteku roka, se šteje, da je bila pravočasno vložena, če je mogoče vložitev pri nepristojnem sodišču pripisati nevednosti vložnika, ki nima pooblaščenca iz tretjega odstavka 86. člena oziroma iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, ali očitni pomoti vložnika.

Določbe prvega do šestega odstavka tega člena veljajo tudi za rok, v katerem se mora po posebnih predpisih vložiti tožba, in pa za rok zastaranja terjatve ali kakšne druge pravice.

Naroki

113. člen

Narok določi sodišče, če je to z zakonom predpisano ali če je za postopek potrebno. Zoper sklep o določitvi naroka ni pritožbe.

Sodišče mora na narok pravočasno povabiti stranke in druge osebe, za katere misli, da je potrebna njihova navzočnost. Skupaj z vabilom pošlje stranki vlogo, ki je bila povod za določitev naroka, v vabilu pa navede kraj, prostor in čas naroka. Če se vloga ne pošlje skupaj z vabilom, se v vabilu navedejo stranke, sporni predmet in dejanje, ki se bo opravilo na naroku.

Sodišče opozori v vabilu posebej na zakonite posledice izostanka.

114. člen

Narok se opravi praviloma v sodnem poslopu.

Sodišče lahko sklene, da se opravi narok zunaj sodnega poslopja, če spozna, da je to potrebno ali da se bo tako prihranilo pri času ali pri stroških postopka. Zoper tak sklep ni pritožbe.

115. člen

Sodišče lahko preloži narok, če je to potrebno za izvedbo dokazov ali če so za to drugi upravičeni razlogi.

Če sodišče narok preloži, takoj naznani kraj in čas novega naroka.

Iz upravičenih razlogov lahko sodišče narok preloži za nedoločen čas.

V zapisniku o glavni obravnavi mora sodnik navesti razloge za preložitve naroka za glavno obravnavo.

Zoper sklep o preložitvi naroka ni pritožbe.

Vrnitev v prejšnje stanje

116. člen

Če stranka zamudi narok ali rok za kakšno pravno dejanje in izgubi zaradi tega pravico opraviti to dejanje, ji sodišče na njen predlog dovoli, da ga opravi pozneje (vrnitev v prejšnje stanje), če spozna, da je stranka zamudila narok oziroma rok iz upravičenega vzroka.

Če se dovoli vrnitev v prejšnje stanje, se pravda vrne v tisto stanje, v katerem je bila pred zamudo, in razveljavijo vse odločbe, ki jih je sodišče izdalo zaradi zamude.

117. člen

Predlog za vrnitev v prejšnje stanje se poda pri sodišču, pri katerem bi bilo treba opraviti zamujeno dejanje.

Predlog se mora vložiti v petnajstih dneh od dneva, ko je prenehal vzrok, zaradi katerega je stranka zamudila narok ali rok; če je stranka šele pozneje zvedela za zamudo, pa od dneva, ko je za to zvedela.

Po treh mesecih od dneva zamude se ne more več zahtevati vrnitev v prejšnje stanje.

Če se predlaga vrnitev v prejšnje stanje zaradi zamude roka, mora predlagatelj obenem, ko vloži predlog, opraviti tudi zamujeno dejanje.

118. člen

Vrnitev v prejšnje stanje se ne dovoli, če je bil zamujen rok za predlog, da se dovoli vrnitev v prejšnje stanje, ali če je bil zamujen narok, določen na predlog za vrnitev v prejšnje stanje.

119. člen

Predlog za vrnitev v prejšnje stanje praviloma ne vpliva na potek pravde, vendar pa sodišče lahko odloči, da se postopek prekine do pravnomočnosti sklepa o predlogu.

Če sodišče sklene, da se postopek prekine, pred višjim sodiščem pa teče postopek zaradi pritožbe, mora to sporočiti višjemu sodišču.

120. člen

Prepozne in nedovoljene predloge za vrnitev v prejšnje stanje zavrže predsednik senata s sklepom.

Na predlog za vrnitev v prejšnje stanje razpiše sodišče narok, razen če so dejstva, na katera se opira predlog, splošno znana ali če se vrnitev predlaga iz očitno neupravičenega razloga.

121. člen

Zoper sklep, s katerim se ugodi predlogu za vrnitev v prejšnje stanje, ni pritožbe, razen če se ugodi predlogu v nasprotju s 118. členom tega zakona ali predlogu, ki ni bil pravočasno vložen.

Deveto poglavje ZAPISNIK

122. člen

Zapisnik se sestavi o dejanjih, ki so bila opravljena na naroku.

Zapisnik se sestavi tudi o pomembnejših izjavah ali sporočilih, ki jih dajo stranke ali drugi udeleženci zunaj naroka. O manj pomembnih izjavah ali sporočilih se ne sestavi zapisnik, temveč se naredi v spisu samo uradni zaznamek.

Zapisnik piše zapisnikar.

123. člen

V zapisnik se vpišejo: naslov in sestava sodišča, kraj, dan in ura dejanja, sporni predmet in imena navzočih strank ali drugih oseb ter njihovih zakonitih zastopnikov ali pooblaščenec.

Zapisnik mora obsegati bistvene podatke o vsebini dejanja. V zapisnik o glavni obravnavi se vpišejo zlasti: ali je bila obravnava javna ali pa je bila javnost izključena, izjave strank, njihovi predlogi, dokazi, ki so jih ponudile, dokazi, ki so bili izvedeni, z navedbo izpovedb prič in izvedencev ter odločbe sodišča na naroku.

Zapisnik se mora pisati v redu; ne sme se nič izbrisati, dodati ali spremeniti. Prečrtana mesta morajo ostati čitljiva.

124. člen

Zapisnik se sestavlja tako, da predsednik senata ali z njegovim dovoljenjem stranka ali njen pooblaščenec glasno narekuje zapisnikarju, kaj naj zapiše v zapisnik.

Stranke imajo pravico prebrati zapisnik ali zahtevati, naj se jim prebere, in ugovarjati zoper vsebino zapisnika.

To pravico imajo tudi druge osebe, katerih izjava je vpisana v zapisnik, vendar samo glede tistega dela zapisnika, v katerem je njihova izjava.

Kar je treba v zapisniku popraviti ali dodati glede na ugovore strank ali drugih oseb ali po uradni dolžnosti, se zapiše na koncu zapisnika. Na zahtevo teh oseb se vpišejo v zapisnik tudi ugovori, ki jim ni bilo ugodeno.

125. člen

Predsednik senata lahko odredi, da se zapisnik vodi s pomočjo ustreznih tehničnih sredstev ali da se stenografira.

Glede ugovorov v zvezi z vsebino zapisnika se smiselno uporabljajo določbe drugega do četrtega odstavka prejšnjega člena.

Če zapisnik ni bil voden v pisni obliki, mora biti prepis zapisnika izdelan v treh dneh. Stranka ima v nadaljnjih treh dneh pravico do vpogleda v prepis zapisa in ugovarjati zoper morebitno nepravilnost prepisa.

O ugovoru iz prejšnjega odstavka tega člena odloči predsednik senata brez naroka.

Zvočni zapis zapisnika se lahko izbriše po preteku roka za ugovor, če je stranka ugovarjala točnosti prepisa, pa po pravnomočnosti odločbe o glavni stvari.

126. člen

Zapisnik podpišejo predsednik senata, zapisnikar, stranke oziroma njihovi zakoniti zastopniki ali pooblaščenec in pa tolmač.

Priča in izvedenec podpišeta svojo izpovedbo na zapisniku, kadar se zaslišita pred zaprošenim sodnikom ali predsednikom senata.

Kdor ne zna pisati ali se ne more podpisati, pritisne na zapisnik odtis kazalca, zapisnikar pa zapiše pod odtisom njegovo ime in priimek.

Če kakšna stranka, njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec, priča ali izvedenec odide, preden podpiše zapisnik, ali če noče podpisati zapisnika, se to zapiše v zapisnik in navedejo razlogi, ki so jih za to navedli.

127. člen

O posvetovanju in glasovanju se sestavi poseben zapisnik. Če je višje sodišče v postopku o pravnem sredstvu odločilo soglasno, se ne sestavi zapisnik, temveč se na izvirniku odločbe naredi zaznamek o posvetovanju in glasovanju.

Zapisnik o posvetovanju in glasovanju obsega potek glasovanja in sprejeto odločbo.

Posebna mnenja se priložijo zapisniku o posvetovanju in glasovanju, če niso vpisana v sam zapisnik.

Zapisnik oziroma zaznamek o glasovanju podpišejo vsi člani senata in zapisnikar.

Zapisnik o posvetovanju in glasovanju se zapre v poseben ovitek. Ta zapisnik sme pregledati samo višje sodišče, ko odloča o pravnem sredstvu; v tem primeru mora višje sodišče zapisnik spet zapreti v poseben ovitek in na ovitku označiti, da je zapisnik pregledalo.

Deseto poglavje ODLOČANJE

128. člen

Sodišče izdaja odločbe v obliki sodbe ali sklepa.

O tožbenem zahtevku odloči sodišče s sodbo, v postopku zaradi motenja posesti pa s sklepom.

Kadar sodišče ne odloči s sodbo, odloči s sklepom.

V postopku za izdajo plačilnega naloga se izda sklep, s katerim se ugotovi tožbenemu zahtevku, v obliki plačilnega naloga.

Odločba o stroških v sodbi se šteje za sklep.

129. člen

Senat sprejema odločbe po posvetovanju z glasovanjem.

Pri posvetovanju in glasovanju smejo biti navzoči samo člani senata in zapisnikar.

Kadar je treba odločiti o enostavnejših vprašanjih, lahko odloči senat tudi na samem zasedanju.

130. člen

Predsednik senata vodi posvetovanje in glasovanje in glasuje zadnji. Njegova dolžnost je skrbeti, da se vsa vprašanja vsestransko in popolnoma raziščejo.

Za vsako odločbo senata je potrebna večina glasov.

Člani senata ne smejo odkloniti glasovanja o vprašanjih, ki jih postavi predsednik senata. Član senata, ki je pri glasovanju o kakšnem prejšnjem vprašanju ostal v manjšini, se ne sme vzdržati glasovanja o vprašanju, o katerem naj se odloči pozneje.

Če so glasovi glede posameznih vprašanj, o katerih se glasuje, porazdeljeni na več različnih mnenj, tako da nobeno od njih nima večine, se vprašanja ločijo in glasovanje ponavlja, dokler se ne doseže večina. Če se glede višine denarnega zneska ali količine razdelijo glasovi na več kot dve mnenji, se znova obravnavajo razlogi za vsako mnenje; če se niti tedaj ne doseže večina, se glasovi, oddani za največji denarni znesek ali količino, prištejejo glasovom, oddanim za najbližji manjši denarni znesek ali količino, dokler se ne doseže večina.

131. člen

Preden sodišče odloči o glavni stvari, odloči o tem, ali je treba dopolniti postopek, in o drugih predhodnih vprašanjih.

Če je treba pri odločanju o glavni stvari odločiti o več zahtevkih, se glasuje o vsakem zahtevku posebej.

Enajsto poglavje VROČANJE PISANJ IN PREGLED SPISOV

Način vročanja

132. člen

Pisanja se vročajo po pošti, po delavcu sodišča, na sodišču ali na drug način, določen z zakonom.

Sodišče lahko na predlog nasprotne stranke odredi, da se vročitev opravi po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje kot registrirano dejavnost na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje.

Stroške vročitve iz prejšnjega odstavka tega člena založi predlagatelj take vročitve.

Minister, pristojen za pravosodje, določi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati osebe za opravljanje vročanja po drugem odstavku tega člena, in pravila za njihovo delovanje ter daje dovoljenje za opravljanje vročanja.

133. člen

Državnim organom, pravnim osebam in podjetnikom posameznikom se vroča tako, da se pisanje izroči osebi, ki je pooblaščenca za sprejem, ali delavcu, ki je v pisarni oziroma v poslovnem prostoru ali na sedežu.

Po prvem odstavku tega člena se vročajo pisanja tudi, kadar so v tem odstavku navedene stranke določile za svojega pooblaščenca osebo, ki je njihov delavec.

134. člen

Vojaškim osebam in policijskim uslužbencem se lahko vročajo vabila tudi po njihovem poveljstvu oziroma neposrednem predstojniku; če je treba, se jim lahko vročajo na ta način tudi druga pisanja.

135. člen

Kadar je treba kaj vročiti osebi ali ustanovi v tujini ali tujcu, ki uživa imunitetno pravico, se opravi vročitev po diplomatski poti, če ni v mednarodni pogodbi ali v tem zakonu (146. člen) drugače določeno.

Če naj se pisanje vroči državljanu Republike Slovenije v tujini, se lahko opravi vročitev po pristojnem konzularnem predstavniku ali po diplomatskem predstavniku Republike Slovenije, ki opravlja konzularne zadeve v tisti tuji državi. Taka vročitev je veljavna le tedaj, če je tisti, ki naj se mu pisanje vroči, pripravljen ga sprejeti.

136. člen

Osebi, ki ji je odvzeta prostost, se vročajo pisanja po upravi zapora ali drugega zavoda, v katerem prestaja kazen ali ukrep odvzema prostosti.

137. člen

Kadar ima stranka zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, se vročajo pisanja njemu, če ni v tem zakonu drugače določeno.

Če ima stranka več zakonitih zastopnikov ali pooblaščenцев, zadostuje, da se pisanje vroči enemu izmed njih.

138. člen

Vročitev odvetniku kot pooblaščenca se lahko opravi tudi tako, da se pisanje izroči osebi, ki je zaposlena v njegovi odvetniški pisarni.

Čas in kraj vročanja

139. člen

Vročja se podnevi od 6. do 20. ure.

Vročja se v stanovanju ali na delovnem mestu tistega, ki naj se mu vroči pisanje, ali pa na sodišču, če je naslovnik tam.

Subjektu vpisa v sodni register, društvu ali drugi pravni osebi, ki se vpisuje v register, se vroča na naslovu, navedenem v registru.

Če vročitev po prvem ali po drugem odstavku ni mogoča, sodišče odloči, da se vročitev opravi v drugem času ali na drugem kraju.

Odločbe o vročitvi iz prejšnjega odstavka ni treba obrazložiti. Zoper to odločbo ni pritožbe.

Način vročanja

140. člen

Če se tisti, ki mu je treba pisanje vročiti, ne najde v stanovanju, se pisanje vroči tako, da se izroči kateremu od njegovih odraslih članov gospodinjstva, ki so ga dolžni sprejeti. Če se tudi ti ne najdejo v stanovanju, se pisanje izroči hišniku ali sosedu, če v to privoli.

Če se vroča na delovnem mestu tistega, ki naj se mu vroči, pa tega ni najti tam, se lahko vroči pisanje osebi, ki je zaposlena na tistem mestu, če ga hoče sprejeti.

Izročitev pisanja drugi osebi ni dovoljena, če je ta udeležena v pravdi kot nasprotnik tistega, ki naj se mu pisanje vroči.

141. člen

Če vročitev po prejšnjem členu ni možna, se vročitev fizični osebi opravi tako, da vročevalec pisanje izroči sodišču, ki je vročitev odredilo, če gre za vročitev po pošti, pa pošti njegovega prebivališča, na vratih oziroma v hišnem ali izpostavljenem predalčniku na naslovu prebivališča pa pusti obvestilo, v katerem je navedeno, kje je pisanje, in rok 15 dni, v katerem mora naslovnik pisanje dvigniti. Na obvestilu in na pisanju navede vročevalec vzrok za takšno ravnanje in dan, ko je obvestilo pustil naslovniku ter se podpiše.

Če naslovnik pisanja ne dvigne v 15 dneh, se šteje, da je bila vročitev opravljena na dan, ko je bilo na vratih oziroma v hišnem ali izpostavljenem predalčniku puščeno obvestilo, na kar je treba naslovnika v obvestilu opozoriti.

O vročitvi, ki je bila opravljena na način, določen v tem členu, je treba obvestiti sodišče, ki je vročitev odredilo.

Če subjektu vpisa v sodni register, društvu ali pravni osebi, ki se vpisuje v register, ni mogoča vročitev sodnega pisanja na naslovu, ki je naveden v registru, se vročitev opravi na način, določen v prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena, s tem da se obvestilo pusti na njegovem naslovu.

142. člen

Tožba, sodna odločba, zoper katero je dovoljena posebna pritožba, izredno pravno sredstvo in opomin za plačilo sodne takse za tožbo se vročajo osebno stranki.

Druga pisanja se vročajo osebno samo, če tako določa zakon ali če sodišče oceni, da je potrebna zaradi listin, ki so priložene v izvirniku, ali iz kakšnega drugega razloga večja previdnost.

Če se tisti, ki se mu mora pisanje osebno vročiti, ne najde tam, kjer naj bi se mu vročilo, poišče vročevalec, kdaj in na katerem mestu bi ga lahko našel, in mu pusti pri katerem od odraslih članov gospodinjstva ali drugi osebi, navedeni v prvem in drugem odstavku 140. člena tega zakona, pod pogoji, navedenimi v tem členu, pisno sporočilo, naj

bo določen dan ob določeni uri v stanovanju oziroma na svojem delovnem mestu, da sprejme pisanje.

Če vročitev sporočila iz prejšnjega odstavka na način, določen v prejšnjem odstavku, ni mogoča, ga pusti vročevalec v hišnem ali izpostavljenem predalčniku oziroma na vratih.

Če vročevalec niti potem ne najde tistega, ki naj bi mu pisanje vročil, ravna po 140. členu oziroma 141. členu tega zakona in velja, da je s tem vročitev opravljena.

Če je treba vročiti pisanje iz prvega odstavka tega člena državnim organom in pravnim osebam, se opravi vročitev po 133. členu tega zakona.

Šteje se, da je vročitev opravljena osebno stranki, če je pisanje vročeno zakonitemu zastopniku ali pooblaščenцу.

143. člen

Če se ugotovi, da je tisti, ki naj se mu vroči pisanje, odsoten in da mu osebe, navedene v prvem in drugem odstavku 140. člena tega zakona, pisanja ne morejo pravočasno izročiti, se pisanje vrne sodišču z navedbo, kje je naslovnik.

Odklonitev sprejema

144. člen

Kadar tisti, na katerega je pisanje naslovljeno, oziroma odrasel član njegovega gospodinjstva oziroma pooblaščenca oseba ali delavec državnega organa in pravne osebe brez zakonitega razloga noče sprejeti pisanja, ga vročevalec pusti v stanovanju ali v prostorih, kjer ta oseba dela, ali v njenem hišnem oziroma izpostavljenem predalčniku, če tega ni, pa pisanje pritrdi na vrata stanovanja oziroma prostorov. Na vročilnici zapiše dan, uro in razlog odklonitve sprejema ter kraj, kjer je pustil pisanje; šteje se, da je s tem vročitev opravljena.

Sprememba naslova

145. člen

Če stranka ali njen zakoniti zastopnik do vročitve odločbe druge stopnje, s katero se konča postopek, spremeni svoj naslov, mora to takoj sporočiti sodišču.

Če tega ne stori, odredi sodišče, da naj se vse nadaljnje vročitve v pravdi za to stranko opravljajo tako, da se pisanje pritrdi na sodno desko.

Vročitev velja za opravljeno po preteku osmih dni, odkar je bilo pisanje pritrjeno na sodno desko.

Če pooblaščenec oziroma pooblaščenec za sprejemanje pisanj do vročitve odločbe druge stopnje, s katero se konča postopek, spremeni svoje stalno prebivališče ali stanovanje, pa tega ne sporoči sodišču, se šteje, kakor da pooblaščenec sploh ne bi bil

postavljen, če tako ravna začasni zastopnik, upravičen za sprejem pisanj, pa imenuje sodišče novega začasnega zastopnika, ki se mu opravljajo vročitve.

Pooblaščenec za sprejemanje pisanj

146. člen

Tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik, ki je v tujini, pa nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, mora ob vložitvi tožbe imenovati pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik ne imenuje pooblaščenca ob vložitvi tožbe, imenuje sodišče na njegove stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, ter po njem naloži tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku, da v določenem roku imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik v določenem roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, sodišče tožbo zavrže. Sklep o zavrženju tožbe se vroči tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku po začasnem zastopniku, upravičenem za sprejemanje pisanj, ki ga je imenovalo sodišče.

Toženi stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku, ki je v tujini, pa nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, naloži sodišče ob prvi vročitvi pisanj, da imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Če tožena stranka ali njen zakoniti zastopnik ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, imenuje sodišče na njene stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, ter toženo stranko ali njenega zakonitega zastopnika po imenovanem začasnem zastopniku obvesti o tem imenovanju.

Če stranka pooblaščenca za sprejemanje pisanj prekliče pooblastilo in ne imenuje drugega pooblaščenca za sprejemanje pisanj, se pisanja vročajo s pritrditvijo na sodno desko.

Če pooblaščenec za sprejemanje pisanj odpove pooblastilo, pa stranka ne imenuje novega pooblaščenca za sprejemanje pisanj v roku, ki ga določi sodišče, imenuje sodišče začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, na njene stroške ter po tako imenovanem začasnem zastopniku naloži stranki, da imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Dokler stranka ne imenuje pooblaščenca, se vročitve opravljajo po začasnem zastopniku, ki ga je imenovalo sodišče.

Stroški začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, imenovanega za tožečo stranko, se založijo iz sredstev sodišča, stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, imenovanega za toženo stranko, pa mora založiti tožeča stranka. Če tožeča stranka ne založi stroškov, potrebnih za začasnega zastopnika za sprejemanje pisanj, imenovanega za toženo stranko, sodišče tožbo zavrže.

Določbe o imenovanju pooblaščenca za sprejemanje pisanj za toženo stranko se smiselno uporabljajo za obvestilo drugega o pravdi in za imenovanje prednika.

147. člen

Če več oseb skupaj toži, pa nimajo skupnega zakonitega zastopnika oziroma pooblaščenca, jim sodišče lahko naloži, naj imenujejo v določenem roku skupnega pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Obenem sporoči tožnikom, katerega izmed njih bo štelo za skupnega pooblaščenca za sprejemanje pisanj, če ga ti ne imenujejo sami.

Določba prvega odstavka tega člena velja tudi tedaj, če je več oseb toženih kot enotni sosporniki.

Ugotovitev naslova

148. člen

Upravljalca zbirke podatkov je dolžan stranki, ki izkaže pravni interes, sporočiti naslov osebe, ki ji je treba vročiti pisanje. Pravni interes se izkaže s potrdilom sodišča o vložitvi tožbe ali o obstoju pravde.

Vročilnica

149. člen

Potrdilo o vročitvi (vročilnico) podpišeta prejemnik in vročevalec. Prejemnik zapiše sam z besedo na vročilnici dan prejema.

Če prejemnik ne zna pisati ali če se ne more podpisati, zapiše vročevalec njegovo ime in priimek in z besedo dan prejema, poleg tega pa opombo, zakaj se prejemnik ni podpisal.

Če prejemnik noče podpisati vročilnice, zapiše vročevalec to na vročilnici in navede z besedami dan vročitve; šteje se, da je s tem vročitev opravljena.

Če se opravi vročitev po drugem odstavku 142. člena tega zakona, se mora poleg potrdila o prejemu zapisati na vročilnici, da je bil naslovnik pred tem pisno obveščen.

Če je bilo po določbah tega zakona pisanje izročeno komu drugemu, ne pa tistemu, ki bi mu ga bilo treba vročiti, navede vročevalec na vročilnici njuno medsebojno razmerje.

Če je v vročilnici netočno zapisan dan vročitve, se šteje, da je bila vročitev opravljena tistega dne, ko je bilo pisanje izročeno.

Če se vročilnica izgubi, se vročitev lahko dokazuje tudi drugače.

Pregledovanje in prepisovanje spisov

150. člen

Stranke imajo pravico pregledovati in prepisovati spise pravde, v kateri so udeležene.

Drugim osebam, ki imajo opravičeno korist, se lahko dovoli ta pregled in prepis posameznih spisov. Dokler postopek teče, dovoli to predsednik senata, potem ko je končan, pa predsednik oziroma predstojnik sodišča oziroma delavec na sodišču, ki ga ta določi.

Dvanajsto poglavje STROŠKI POSTOPKA

Pravdni stroški

151. člen

Pravdni stroški so izdatki, ki nastanejo med postopkom ali zaradi postopka.

Pravdni stroški obsegajo tudi nagrado za delo odvetnika in drugih oseb, ki jim zakon priznava pravico do nagrade.

152. člen

Vsaka stranka predhodno sama krije stroške, ki jih povzroči s svojimi dejanji.

153. člen

Kadar predlaga stranka izvedbo dokaza, mora po nalogu sodišča založiti znesek, potreben za stroške, ki bodo nastali z izvedbo dokaza.

Če predlagata izvedbo dokaza obe stranki, sodišče odloči, da naj za stroške potrebni znesek založita obe stranki po enakih delih.

Sodišče opusti izvedbo dokaza, če znesek, ki je potreben za stroške, ni založen v roku, ki ga je določilo. V tem primeru sodišče glede na vse okoliščine po svojem prepričanju presodi, kakšen pomen ima to, da stranka ni v roku založila zneska, potrebnega za stroške.

Če odredi sodišče po uradni dolžnosti izvedbo dokaza za ugotovitev dejstev v zvezi z uporabo tretjega odstavka 3. člena tega zakona, pa stranki ne založita določenega zneska, se izplačajo stroški za izvedbo dokaza kljub določbi tretjega odstavka tega člena iz sredstev sodišča.

154. člen

Stranka, ki v pravdi ne uspe, mora nasprotni stranki in njenemu intervenientu povrniti stroške.

Če stranka deloma zmaga v pravdi, lahko sodišče glede na doseženi uspeh odloči, da krije vsaka stranka svoje stroške, ali pa ob upoštevanju vseh okoliščin primera naloži eni stranki, naj povrne drugi stranki in intervenientu ustrezen del stroškov.

Sodišče lahko odloči, da mora ena stranka povrniti vse stroške, ki sta jih imela nasprotna stranka in njen intervenient, če nasprotna stranka ni uspela samo s sorazmerno majhnim delom svojega zahtevka, pa zaradi tega dela niso nastali posebni stroški.

Glede na uspeh dokazovanja odloči sodišče, ali naj plača stroške iz četrtega odstavka 153. člena tega zakona ena stranka ali obe ali pa naj se plačajo iz sredstev sodišča.

155. člen

Pri odločanju o tem, kateri stroški naj se povrnejo stranki, upošteva sodišče samo tiste stroške, ki so bili potrebni za pravdo. O tem, kateri stroški so bili potrebni in koliko znašajo, odloči sodišče po skrbni presoji vseh okoliščin.

Če je predpisana tarifa za nagrade odvetnikov ali za druge stroške, se taki stroški odmerijo po tarifi.

156. člen

Stranka mora ne glede na izid pravde povrniti nasprotni stranki stroške, ki jih je povzročila po svoji krivdi ali po naključju, ki se je njej primerilo.

Sodišče lahko odloči, da mora zakoniti zastopnik ali pooblaščenec stranke povrniti nasprotni stranki stroške, ki jih je povzročil po svoji krivdi.

Stranka, ki se ni udeležila poravnalnega naroka, mora nasprotni stranki povrniti stroške tega naroka.

157. člen

Če tožena stranka ni dala povoda za tožbo in če je pripoznala tožbeni zahtevek v odgovoru na tožbo oziroma na glavni obravnavi, preden se je spustila v obravnavanje glavne stvari, mu mora tožnik povrniti pravdne stroške.

158. člen

Tožeča stranka, ki umakne tožbo, mora povrniti nasprotni stranki pravdne stroške, razen če jo je umaknila takoj, ko je tožena stranka izpolnila zahtevek.

Stranka, ki umakne pravno sredstvo, mora nasprotni stranki povrniti stroške, nastale zaradi pravnega sredstva.

159. člen

Vsaka stranka krije svoje stroške, če se pravda konča s sodno poravnavo, pa ni v poravnavi drugače dogovorjeno.

Stroški poravnave, ki je bila poskušena (309. člen), pa ni uspela, spadajo med pravdne stroške.

160. člen

Če se v izločitveni pravdi ugotovi tožbenemu zahtevku za izločitev stvari, pa sodišče ugotovi, da je tožena stranka kot upnik v izvršilnem postopku utemeljeno mislila, da na teh stvareh ne obstajajo pravice drugih, odloči, da mora vsaka stranka kriti svoje stroške.

161. člen

Sosporniki krijejo stroške po enakih delih.

Če je med njimi precejšnja razlika glede njihovega deleža pri spornem predmetu, določi sodišče po tem sorazmerju, kolikšen del stroškov naj povrne vsak izmed sospornikov.

Sosporniki, ki so nerazdelno odgovorni glede glavne stvari, so nerazdelno odgovorni tudi za stroške, prisojene nasprotni stranki.

Za stroške, ki jih povzročijo posamezni sosporniki s posebnimi pravnimi dejanji, niso odgovorni drugi sosporniki.

162. člen

Kadar se državni organ udeležuje postopka kot stranka, ima pravico do povračila stroškov po določbah tega zakona, nima pa pravice do nagrade.

163. člen

O povrnitvi stroškov odloči sodišče na določeno zahtevo stranke brez obravnavanja.

Stranka mora v zahtevi opredeljeno navesti stroške, za katere zahteva povračilo.

Povrnitev stroškov mora stranka zahtevati najpozneje do konca obravnave, ki je bila pred odločitvijo o stroških; če pa gre za odločbo brez poprejšnjega obravnavanja, mora stranka zahtevati povrnitev stroškov v predlogu, o katerem naj odloči sodišče.

O zahtevi za povrnitev stroškov odloči sodišče v sodbi ali v sklepu, s katerim se konča postopek pred njim.

Kadar sodišče ustno razglasi sodbo ali sklep, s katerim se nalaga povrnitev stroškov, lahko odloči, da bo znesek stroškov odmerilo v pisnem odpravku sodbe oziroma sklepa, če je treba sklep vročiti strankam.

Med postopkom odloči sodišče s posebnim sklepom o stroških le tedaj, kadar pravica do povračila stroškov ni odvisna od odločbe o glavni stvari.

Če sodišče izda sklep o ustavitvi postopka zaradi umika tožbe, umika pravnega sredstva ali drugih okoliščin, ki povzročijo konec postopka zunaj obravnave, se lahko zahteva povrnitev stroškov v petnajstih dneh od prejema sklepa o ustavitvi postopka.

Sklep o odmeri stroškov iz prejšnjega odstavka lahko izda strokovni sodelavec.

164. člen

V delni sodbi ali v vmesni sodbi lahko sodišče izreče, da se odločitev o stroških pridrži za poznejšo sodbo.

165. člen

Če sodišče zavrže ali zavrne pravno sredstvo, odloči tudi o stroških, ki so nastali med postopkom v zvezi z njim.

Če sodišče spremeni odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo, ali če to odločbo razveljavi in tožbo zavrže, odloči o stroških vsega postopka.

Če sodišče razveljavi odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo, in zadevo vrne v novo sojenje, pridrži odločitev o stroških postopka v zvezi s pravnim sredstvom za končno odločbo.

Sodišče lahko ravna po tretjem odstavku tega člena tudi tedaj, kadar le delno razveljavi odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo.

166. člen

Izrek o stroških, ki je vsebovan v sodbi, se sme izpodbijati samo s pritožbo zoper sklep, če se hkrati ne izpodbija tudi izrek o glavni stvari.

Če ena stranka izpodbija sodbo samo glede stroškov, druga pa glede glavne stvari, odloči višje sodišče z eno samo odločbo o obeh pravnih sredstvih.

Stroški v postopku za zavarovanje dokazov

167. člen

Stroške postopka za zavarovanje dokazov krije stranka, ki je predlagala zavarovanje. Ta stranka mora povrniti stroške tudi nasprotni stranki oziroma postavljenemu začasnemu zastopniku.

Te stroške lahko stranka pozneje uveljavlja kot del pravnih stroškov glede na uspeh v pravdi.

Oprostitev plačila stroškov postopka

168. člen

Sodišče oprosti plačila stroškov postopka stranko, ki po svojem splošnem premoženjskem stanju ne zmore teh stroškov brez škode za nujno preživljanje sebe in svoje družine.

Oprostitev stroškov postopka obsega oprostitev taks in oprostitev predujma za stroške prič, izvedencev, ogledov in sodnih oglasov.

Sodišče lahko oprosti stranko samo plačila taks, če bi bila s plačilom taks občutno zmanjšana sredstva, s katerimi se preživlja ali se preživljajo njeni družinski člani.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena lahko sodišče stranki plačilo taks tudi odloži do izdaje odločbe ali pa ji dovoli obročno plačilo.

Sodišče lahko oprosti podjetnika posameznika v sporih v zvezi z njegovo dejavnostjo in pravne osebe le plačila taks, in sicer samo za vloge iz prvega odstavka 105.a člena tega zakona, če ta nima sredstev za plačilo takse in jih tudi ne more zagotoviti brez ogrožanja svoje dejavnosti. V tem okviru lahko plačilo taks tudi odloži do izdaje odločbe ali pa dovoli obročno plačilo.

Pri odločanju o oprostitvi stroškov postopka mora sodišče skrbno presoditi vse okoliščine, zlasti pa mora upoštevati vrednost spornega predmeta, število oseb, ki jih stranka preživlja, in dohodke ter premoženje, ki ga imajo stranka in njeni družinski člani. Pri odločanju o oprostitvi plačila taks iz prejšnjega odstavka mora sodišče upoštevati premoženjsko, finančno in likvidnostno stanje stranke.

169. člen

O oprostitvi plačila stroškov postopka odloči sodišče prve stopnje na predlog stranke.

Stranka je dolžna predlogu priložiti potrdilo pristojnega upravnega organa o svojem premoženjskem stanju in o premoženjskem stanju članov gospodinjstva, potrdilo o svojih dohodkih in o dohodkih članov gospodinjstva, zadnjo odločbo o dohodnini ter morebitne druge dokaze, s katerimi dokazuje svoje premoženjsko stanje in premoženjsko stanje članov gospodinjstva. Stranka iz petega odstavka 168. člena tega zakona mora predlogu predložiti zadnje letno poročilo oziroma druge dokaze, s katerimi dokazuje svoje premoženjsko, finančno in likvidnostno stanje.

Natančnejše predpise o izdajanju potrdil o premoženjskem stanju izda pristojni organ.

Če je to potrebno, si lahko sodišče tudi po uradni dolžnosti preskrbi potrebne podatke in obvestila o premoženjskem oziroma finančnem in likvidnostnem stanju stranke, ki prosi za oprostitev, lahko pa zasliši o tem tudi nasprotno stranko.

Zoper sklep, s katerim se ugodi predlogu stranke, ni pritožbe.

170. člen

Če je stranka popolnoma oproščena plačila stroškov postopka (drugi odstavek 168. člena), sodišče prve stopnje na njeno zahtevo odloči, naj jo zastopa pooblaščenec, kadar je to nujno, da se varujejo njene pravice.

Stranka, ki ji je postavljen pooblaščenec, je oproščena plačila dejanskih izdatkov in nagrade postavljenemu pooblaščenca.

Za pooblaščenca se postavi odvetnik.

Postavljeni pooblaščenec lahko iz upravičenih razlogov zahteva razrešitev. O tem odloča zunaj glavne obravnave predsednik senata, na obravnavi pa senat. Zoper sklep sodišča, s katerim se ugodi zahtevi stranke za postavitev pooblaščenca, ni pritožbe.

171. člen

Če je stranka popolnoma oproščena plačila stroškov postopka (drugi odstavek 168. člena), se izplačajo iz sredstev sodišča predujmi za stroške prič, izvedencev, tolmačev, ogledov in sodnih oglasov ter dejanski izdatki in nagrada postavljenega pooblaščenca.

172. člen

Sklep o oprostitvi plačila stroškov in o postavitvi pooblaščenca lahko sodišče prve stopnje med postopkom razveljavi, če ugotovi, da stranka zmore stroške postopka. Pri tem sodišče odloči, ali naj stranka popolnoma ali deloma povrne tudi tiste stroške in takse, ki jih je bila prej oproščena, ter dejanske izdatke in nagrado postavljenega pooblaščenca.

V prvi vrsti se morajo povrniti zneski, ki so bili plačani iz sredstev sodišča.

173. člen

Takse in stroški, ki so bili plačani iz sredstev sodišča, ter dejanski izdatki in nagrada postavljenega pooblaščenca so del pravnih stroškov.

Katere od teh stroškov mora povrniti nasprotnik stranke, ki je oproščena plačila stroškov postopka, odloči sodišče po določbah o povrnitvi stroškov.

Takse in stroške, ki so bili plačani iz sredstev sodišča, izterja po uradni dolžnosti sodišče prve stopnje od stranke, ki jih je dolžna povrniti.

Če je nasprotnik stranke, ki je oproščena plačila stroškov postopka, obsojen na povrnitev pravnih stroškov, pa se ugotovi, da ne zmore teh stroškov, lahko sodišče pozneje odloči, da mora plačati vse stroške iz prvega odstavka tega člena ali del stroškov stranka, ki je oproščena plačila stroškov postopka, iz tistega, kar ji je bilo prisojeno. S tem pa se ne posega v pravico te stranke, da lahko zahteva od nasprotnika povrnitev tistega, kar je plačala.

173.a člen

Povrnitev stroškov pravnega postopka podrobneje predpiše minister, pristojen za pravosodje.

Trinajsto poglavje PRAVNA POMOČ

174. člen

Sodišča morajo dajati v pravnem postopku druga drugim pravno pomoč.

Če zaproseno sodišče ni pristojno za dejanje, za katero je zaproseno, odstopi prošnjo pristojnemu sodišču oziroma drugemu državnemu organu in sporoči to sodišču, od katerega je prejelo prošnjo; če pa ne ve, katero sodišče oziroma kateri državni organ je pristojen, vrne prošnjo.

175. člen

Sodišča dajejo tujim sodiščem pravno pomoč v primerih, ki jih določajo mednarodne pogodbe, in tedaj, če velja glede pravne pomoči vzajemnost. Če se dvomi o vzajemnosti, daje pojasnila ministrstvo, pristojno za pravosodje.

Sodišče odkloni pravno pomoč tujemu sodišču, če prosi za dejanje, ki nasprotuje javnemu redu Republike Slovenije. V tem primeru pošlje sodišče, ki je pristojno za pravno pomoč, po uradni dolžnosti zadevo vrhovnemu sodišču v dokončno odločitev.

Določbe drugega odstavka 174. člena tega zakona veljajo tudi za postopek s prošnjo tujega sodišča.

176. člen

Sodišča dajejo tujim sodiščem pravno pomoč na tak način, kakor ga določa domači zakon. Dejanje, za katero prosi tuje sodišče, se lahko opravi na način, ki ga želi tuje sodišče, če tak postopek ne nasprotuje javnemu redu Republike Slovenije.

177. člen

Če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, vzame sodišče v postopek prošnjo tujega sodišča za pravno pomoč le tedaj, če je prošnja poslana po diplomatski poti in če so prošnja in priloge sestavljene v slovenskem jeziku ali je priložen overjen prevod v slovenskem jeziku.

178. člen

Če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, se pošiljajo prošnje domačih sodišč za pravno pomoč tujim sodiščem po diplomatski poti. Prošnje in priloge morajo biti sestavljene v jeziku zaprosene države ali pa mora biti priložen njihov overjen prevod v tem jeziku.

Drugi del POTEK POSTOPKA

A) Postopek pred sodiščem prve stopnje

Štirinajsto poglavje TOŽBA

179. člen

Pravdni postopek se začne s tožbo.

Vsebina tožbe

180. člen

Tožba mora obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga (105. člen).

Če je pristojnost sodišča ali pravica do revizije odvisna od vrednosti spornega predmeta, pa predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, mora tožeča stranka v tožbi navesti tudi vrednost spornega predmeta.

Sodnik vzame tožbo v postopek tudi tedaj, če tožeča stranka ni navedla pravne podlage tožbenega zahtevka, če pa jo je navedla, sodnik ni vezan nanjo.

Če tožeča stranka ob vložitvi tožbe zaprosi za oprostitev plačila sodnih taks, je dolžan sodnik o predlogu za oprostitev odločiti takoj, najkasneje pa v petnajstih dneh.

Ugotovitvena tožba

181. člen

Tožeča stranka lahko s tožbo zahteva, da sodišče le ugotovi obstoj oziroma neobstoj kakšne pravice ali pravnega razmerja ali pa pristnost oziroma nepristnost kakšne listine.

Takšna tožba se lahko vloži, če je tako določeno s posebnimi predpisi, če ima tožeča stranka pravno korist od tega, da se ugotovi obstoj oziroma neobstoj kakšne pravice ali pravnega razmerja ali pristnost oziroma nepristnost kakšne listine, preden zapade dajatveni zahtevek iz takega razmerja, ali če ima tožeča stranka kakšno drugo pravno korist od vložitve take tožbe.

Če je odločitev o sporu odvisna od vprašanja, ali obstaja ali ne obstaja kakšna pravica ali pravno razmerje, lahko tožeča stranka poleg obstoječega zahtevka uveljavlja tudi tožbeni zahtevek, naj se ugotovi, da tako razmerje obstaja oziroma ne obstaja, če je sodišče, pred katerim teče pravda, zanj stvarno pristojno in če je za odločanje o tem zahtevku predpisana ista vrsta postopka.

Uveljavljanje več tožbenih zahtevkov v eni tožbi

182. člen

V eni tožbi lahko uveljavlja tožeča stranka več zahtevkov zoper isto toženo stranko, kadar imajo vsi zahtevki isto dejansko in pravno podlago.

Če zahtevki nimajo iste dejanske in pravne podlage, se lahko uveljavljajo z eno tožbo zoper isto toženo stranko samo tedaj, kadar je isto sodišče stvarno pristojno za vsakega od teh zahtevkov in je za vse zahtevke predpisana ista vrsta postopka. Če veljajo za enega od zahtevkov pravila o izključni krajevni pristojnosti, jih je mogoče uveljavljati z isto tožbo samo pri sodišču, ki je pristojno po pravilih o izključni krajevni pristojnosti.

Dva ali več tožbenih zahtevkov, ki so v medsebojni zvezi, lahko uveljavlja tožeča stranka z eno tožbo tudi tako, da naj sodišče ugodi naslednjemu zahtevku, če spozna, da tisti zahtevek, ki ga uveljavlja pred njim, ni utemeljen.

Zahtevki se lahko uveljavljajo po tretjem odstavku tega člena z eno tožbo le, če je sodišče stvarno pristojno za vsakega od uveljavljenih zahtevkov in je za vse zahtevke predpisana ista vrsta postopka.

Če bi moral o nekaterih zahtevkih, ki se uveljavljajo z isto tožbo, soditi senat, o drugih pa sodnik posameznik istega sodišča, sodi o vseh zahtevkih senat.

Nasprotna tožba

183. člen

Tožena stranka lahko vloži do konca glavne obravnave pred sodiščem pri istem sodišču nasprotno tožbo:

1. če je zahtevek nasprotne tožbe v zvezi s tožbenim zahtevkom ali
2. če se zahtevek tožbe in zahtevek nasprotne tožbe lahko pobotata ali
3. če se z nasprotno tožbo zahteva ugotovitev kakšne pravice ali pravnega razmerja, od katerih obstoja ali neobstoja je v celoti ali deloma odvisna odločba o tožbenem zahtevku.

Nasprotna tožba se ne more vložiti, če je za zahtevek iz nasprotne tožbe stvarno pristojno drugo sodišče ali če je za odločanje o zahtevku nasprotne tožbe predpisana druga vrsta postopka.

Nasprotna tožba se lahko vloži tudi, če mora o zahtevku iz nasprotne tožbe soditi isto sodišče v drugi sestavi.

Sprememba tožbe

184. člen

Tožeča stranka lahko do konca glavne obravnave spremeni tožbo.

Sprememba tožbe je sprememba istovetnosti zahtevka, povečanje obstoječega zahtevka ali uveljavljanje drugega zahtevka poleg obstoječega.

Tožba ni spremenjena, če tožeča stranka spremeni pravno podlago tožbenega zahtevka, če zmanjša tožbeni zahtevek ali če spremeni, dopolni ali popravi posamezne navedbe, tako da zaradi tega tožbeni zahtevek ni spremenjen.

185. člen

Ko je tožba vročena toženi stranki, je za spremembo potrebna njena privolitev; vendar pa lahko sodišče dovoli spremembo, čeprav se tožena stranka temu upira, če misli, da bi bilo to smotno za dokončno ureditev razmerja med strankama.

Šteje se, da je tožena stranka privolila v spremembo tožbe, če se spusti v obravnavanje o glavni stvari po spremenjeni tožbi, ne da bi pred tem nasprotovala spremembi.

Če pravdno sodišče za spremenjeno tožbo ni stvarno pristojno, pošlje zadevo, potem ko je toženec privolil v spremembo oziroma je kljub nasprotovanju toženca dovolilo spremembo, pristojnemu sodišču.

Na način, kakor je to določeno v tretjem odstavku tega člena, ravna sodišče tudi, če mora o spremenjeni tožbi soditi isto sodišče v drugi sestavi (20. člen).

Kadar sodišče dovoli spremembo tožbe, mora pustiti toženi stranki čas, ki ji je potreben, da se lahko pripravi za obravnavanje o spremenjeni tožbi, če za to ni imela dovolj časa. Enako ravna sodišče, če tožena stranka, ki ne nasprotuje spremembi, zahteva, naj se ji pusti potreben čas za pripravo.

Če tožeča stranka spremeni tožbo na naroku, na katerem tožena stranka ni navzoča, preloži sodišče narok in pošlje toženi stranki prepis zapisnika o tem naroku.

Zoper sklep, s katerim se ugotovi spremembi tožbe, ni posebne pritožbe.

186. člen

Privolitev tožene stranke ni potrebna, če tožeča stranka spremeni tožbo tako, da zahteva zaradi okoliščin, ki so nastale po vložitvi tožbe, iz iste dejanske podlage drug predmet ali denarni znesek, ali če uveljavlja vmesni ugotovitveni zahtevek po tretjem odstavku 181. člena tega zakona.

187. člen

Tožeča stranka lahko vse do konca glavne obravnave spremeni svojo tožbo tudi tako, da toži namesto prvotne tožene stranke koga drugega.

Za spremembo tožbe v smislu prvega odstavka tega člena je potrebna privolitev tistega, ki naj stopi v pravdo namesto tožene stranke. Če pa se je tožena stranka že spustila v obravnavanje glavne stvari, je potrebna tudi njena privolitev.

Kdor stopi v pravdo namesto tožene stranke, mora prevzeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko stopi vanjo.

Umik tožbe

188. člen

Tožeča stranka lahko umakne tožbo brez privolitve tožene stranke, preden se tožena stranka spusti v obravnavanje glavne stvari.

Tožbo lahko umakne tudi pozneje, vse do konca glavne obravnave, če tožena stranka v to privoli. Če se tožena stranka o tem ne izjavi v 15 dneh od dneva, ko je obveščena o umiku tožbe, se šteje, da je privolila v umik.

Če je tožba umaknjena, izda sodišče sklep o ustavitvi postopka. Ta sklep se vroči toženi stranki samo, če ji je bila predhodno vročena tožba.

Če je tožba umaknjena, se šteje, kakor da sploh ni bila vložena, in se lahko znova vloži.

Obstoj pravde

189. člen

Pravda začne teči z vročitvijo tožbe toženi stranki.

O zahtevku, ki ga stranka postavi med postopkom, začne pravda teči od trenutka, ko je o njem obveščena nasprotna stranka.

Dokler pravda teče, se ne more o istem zahtevku začeti nova pravda med istimi strankami; če se taka pravda začne, sodišče zavrže tožbo.

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali ne teče morda med istimi strankami druga pravda o istem zahtevku.

190. člen

Če katera od strank odtuji stvar ali pravico, o kateri teče pravda, to ni ovira, da se pravda med istima strankama ne dokonča.

Tisti, ki je pridobil stvar ali pravico, o kateri teče pravda, more stopiti v pravdo namesto tožeče stranke oziroma tožene stranke samo tedaj, če v to privolita obe stranki.

Petnajsto poglavje SOSPORNIKI

191. člen

Več oseb lahko toži oziroma je lahko toženih z isto tožbo (sosporniki):

1. če so glede na sporni predmet v pravni skupnosti ali če se opirajo njihove pravice oziroma obveznosti na isto dejansko in pravno podlago ter če gre za solidarne terjatve ali solidarne obveznosti;
2. če so predmet spora zahtevki oziroma obveznosti iste vrste, ki se opirajo na bistveno istovrstno dejansko in pravno podlago, in velja stvarna in krajevna pristojnost istega sodišča za vsak zahtevek in za vsakega toženca;
3. če drug zakon tako določa.

Do konca glavne obravnave se lahko ob pogojih iz prvega odstavka tega člena pridruži tožniku nov tožnik ali se tožba razširi na novega toženca, če v to privoli.

Kdor se pridruži tožbi oziroma na kogar se tožba razširi, mora prevzeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko stopi vanjo.

192. člen

Tožeča stranka lahko s tožbo zajame dva ali več tožencev tudi tako, da zahteva, naj se ugotovi tožbenemu zahtevku proti naslednjemu tožencu, če bi bil pravnomočno zavrjen zahtevek proti tistemu, ki je v tožbi naveden pred njim.

Na način, ki je določen v prvem odstavku tega člena, lahko zajame tožeča stranka s tožbo dva ali več tožencev samo tedaj, če uveljavlja nasproti vsakemu od njih isti zahtevek ali če uveljavlja proti posameznim od njih različne zahtevke, ki so v medsebojni zvezi, in je isto sodišče stvarno in krajevno pristojno za vsak zahtevek.

193. člen

Kdor v celoti ali deloma zahteva stvar ali pravico, o kateri že teče pravda med drugimi, lahko toži pri sodišču, pri katerem teče pravda, obe stranki z eno tožbo vse do takrat, dokler postopek ni pravnomočno končan.

194. člen

Glavni dolžnik in porok sta lahko skupaj tožena, če to ne nasprotuje pogodbi o poroštvu.

195. člen

Vsak sospornik je v pravdi samostojna stranka; njegova dejanja ali opustitve ne koristijo in ne škodujejo drugim sospornikom.

196. člen

Če je mogoče po zakonu ali po naravi pravnega razmerja spor rešiti samo na enak način za vse sospornike (enotni sosporniki), se štejejo ti za enotno pravdno stranko, tako da se razteza, če zamudijo posamezni sosporniki kakšno pravdno dejanje, tudi nanje učinek pravnih dejanj, ki so jih opravili drugi sosporniki.

197. člen

Če se iztečejo roki za določena pravdna dejanja za posamezne enotne sospornike ob različnem času, lahko opravi vsak sospornik to pravdno dejanje vse do takrat, dokler še teče rok za katerega koli izmed njih.

198. člen

Vsak sospornik ima pravico vlagati predloge, ki se nanašajo na potek pravde.

Šestnajsto poglavje UDELEŽBA DRUGIH OSEB V PRAVDI

Udeležba intervenienta

199. člen

Kdor ima pravni interes, da v pravdi, ki teče med drugimi, zmaga ena od strank, se lahko pridruži tej stranki.

Intervenient lahko vstopi v pravdo ves čas postopka vse do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku ter ves čas postopka, ki se nadaljuje, ker je bilo vloženo izredno pravno sredstvo.

Izjavo o vstopu v pravdo lahko da intervenient na naroku ali s pisno vlogo.

Vloga intervenienta se vroči obema pravnima strankama; če pa je dal intervenient izjavo na naroku, se vroči prepis zadevnega dela zapisnika samo tisti stranki, ki ni prišla na narok.

200. člen

Vsaka stranka lahko oporeka intervenientu pravico do udeležbe v postopku in predlaga, naj se intervencija zavrne; sodišče pa lahko tudi brez izjave strank zavrne intervencijo, če ugotovi, da ni podan pravni interes intervenienta.

Do pravnomočnosti sklepa, s katerim se zavrne intervencija, se intervenient lahko udeležuje postopka in se njegova pravdna dejanja ne morejo izključiti.

Zoper odločbo, s katero sodišče dopusti intervencijo, ni posebne pritožbe.

201. člen

Intervenient mora sprejeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko vstopi vanjo. V nadaljnjem teku pravde ima pravico dajati predloge in opravljati vsa druga pravdna dejanja v rokih, v katerih bi lahko to storila stranka, ki se ji je pridružil.

Če je intervenient vstopil v pravdo do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku, ima pravico vložiti tudi izredno pravno sredstvo.

Če vloži intervenient pravno sredstvo, se izvod njegove vloge vroči tudi stranki, ki se ji je pridružil.

Pravdna dejanja intervenienta imajo pravni učinek za stranko, ki se ji je pridružil, če niso v nasprotju z njenimi dejanji.

S privolitvijo obeh pravnih strank lahko vstopi intervenient v pravdo kot stranka namesto stranke, ki se ji je pridružil.

202. člen

Kot intervenient lahko vstopi v pravdo tudi oseba, na katero se sodna odločba neposredno nanaša. Ta oseba ima položaj enotnega sospornika (196. člen).

Intervenient s položajem enotnega sospornika lahko vloži izredno pravno sredstvo tudi v pravdi, ki se je do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku ni udeležil kot intervenient.

Imenovanje prednika

203. člen

Kdor je tožen kot posestnik kakšne stvari ali imetnik kakšne pravice, pa trdi, da ima stvar v posesti ali da izvršuje pravico v imenu koga drugega, lahko po sodišču pozove tega drugega (prednika) najpozneje na glavni obravnavi, preden se spusti v obravnavanje glavne stvari, naj vstopi namesto njega v pravdo kot stranka.

Privolitev tožeče stranke, da vstopi v pravdo namesto tožene stranke prednik, je potrebna le, če uveljavlja tožeča stranka zoper toženo stranko tudi take zahtevke, ki niso odvisni od tega, ali ima tožena stranka stvar v posesti oziroma ali izvršuje pravico v prednikovem imenu.

Če prednik, ki je bil v redu povabljen, ne pride na narok ali noče vstopiti v pravdo, se tožena stranka ne more več upirati, da bi se spustila v pravdo.

Obvestitev drugega o pravdi

204. člen

Če mora tožeča ali tožena stranka obvestiti koga drugega o začetih pravih, da si s tem zagotovi kakšen civilnopravni učinek, lahko to stori po pravnem sodišču z vlogo, v kateri navede razlog obvestitve in stanje, v katerem je pravda, vse do takrat, dokler se pravda pravno močno ne konča.

Stranka, ki je drugega obvestila o pravih, ne more zaradi tega zahtevati, da bi se prekinila začeta pravda, podaljšali roki ali preložil narok.

Sedemnajsto poglavje PREKINITEV IN MIROVANJE POSTOPKA

205. člen

Postopek se prekine:

1. če stranka umre ali izgubi pravno sposobnost, pa v pravih nima pooblaščenca;
2. če zakoniti zastopnik stranke umre ali preneha njegova pravica za zastopanje, pa stranka nima pooblaščenca v pravih;
3. če stranka, ki je pravna oseba, preneha obstajati oziroma če ji pristojni organ pravno močno prepove delovanje;
4. če nastanejo pravne posledice začetka stečajnega postopka;
5. če zaradi vojne ali iz drugih vzrokov sodišče preneha delati;
6. če drug zakon tako določa.

Sklep o prekinitvi postopka izda sodišče prve stopnje.

206. člen

Sodišče odredi prekinitve postopka:

1. če sklene, da ne bo samo reševalo predhodnega vprašanja (13. člen);
2. če živi stranka na območju, ki je zaradi izrednih dogodkov (poplave ipd.) odrezano od sodišča.

Sodišče lahko odredi prekinitve postopka, če je odločba o tožbenem zahtevku odvisna od tega, ali je bil storjen gospodarski prestop ali je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, kdo je storilec in ali je storilec odgovoren, zlasti še, kadar je podan sum, da sta priča ali izvedenec po krivem izpovedala ali da je listina, ki je bila uporabljena kot dokaz, ponarejena.

207. člen

Prekinitve postopka ima za posledico, da prenehajo teči vsi roki, določeni za pravdna dejanja.

Dokler traja prekinitve postopka, ne more sodišče opravljati nobenih pravnih dejanj. Če pa je prekinitve nastala po koncu glavne obravnave, lahko sodnik ali senat na podlagi te obravnave izda odločbo.

Pravdna dejanja, ki jih opravi ena stranka medtem ko traja prekinitev postopka, nimajo nasproti drugi stranki nobenega pravnega učinka. Njihov učinek se začne šele, ko se postopek nadaljuje.

208. člen

Postopek, ki je bil prekinjen iz kakšnega razloga, ki je naveden v 1. do 4. točki 205. člena tega zakona, se nadaljuje, ko ga dedič ali skrbnik zapuščine, novi zakoniti zastopnik, stečajni upravitelj ali pravni nasledniki pravne osebe prevzamejo ali ko jih sodnik povabi, naj to storijo.

Če je sodišče prekinilo postopek iz razlogov, ki so navedeni v 1. točki prvega odstavka in v drugem odstavku 206. člena tega zakona, se postopek nadaljuje, ko se pravnomočno konča postopek pred sodiščem ali pred drugim pristojnim organom ali ko sodišče spozna, da ni več razlogov, da bi se čakalo na njegov konec.

V vseh primerih se nadaljuje prekinjeni postopek na predlog stranke, takoj ko preneha razlog za prekinitev.

Roki, ki so zaradi prekinitve postopka nehali teči, začnejo teči za prizadeto stranko v celoti znova od dneva, ko ji sodišče vroči sklep o nadaljevanju postopka.

Stranki, ki ni predlagala nadaljevanja postopka, se vroči sklep o nadaljevanju postopka po 142. členu tega zakona.

209. člen

Mirovanje postopka nastane, če se obe stranki pred koncem glavne obravnave o tem sporazumeta ali če nobena od strank ne pride na narok za glavno obravnavo oziroma če se stranki, ki sta prišli na narok, nočeta spustiti v obravnavanje. Mirovanje postopka nastane tudi, če ena stranka, ki je bila v redu povabljena, ne pride, druga pa predlaga mirovanje, razen če je stranka, ki ni prišla na narok, predlagala, naj se narok opravi v njeni odsotnosti.

Če se stranki sporazumeta, naj postopek miruje, se začne mirovanje postopka z dnem, ko stranki to naznanita sodišču.

Mirovanje postopka ne nastane, če nobena od strank ne pride na narok za izvedbo dokazov pred predsednikom senata ali pred zaprošenim sodnikom. V takem primeru se narok opravi, če sta bili stranki nanj v redu povabljeni.

Če so v istem postopku ponovno izpolnjeni pogoji za mirovanje postopka, se šteje, da je tožba umaknjena.

210. člen

Če postopek miruje, nastanejo iste pravne posledice, kakor če se postopek prekine, le da ne prenehajo teči z zakonom določeni roki.

Postopek miruje, dokler kakšna stranka ne predlaga, naj se nadaljuje. Preden ne pretečejo trije meseci od dneva, ko je nastalo mirovanje, se postopek ne more nadaljevati.

Če nobena stranka v štirih mesecih od dneva, ko je nastalo mirovanje postopka, ne predlaga nadaljevanja, se šteje, da je tožba umaknjena.

V sklepu, s katerim se ugotavlja mirovanje postopka, je treba navesti, od katerega dneva postopek miruje, in stranke opozoriti na pravne posledice iz prvega do tretjega odstavka tega člena.

211. člen

Pritožba zoper sklep, s katerim se ugotovi (205. člen) ali določi (206. člen) prekinitev postopka, ter zoper sklep, s katerim se ugotovi mirovanje postopka (209. člen), ne zadrži izvršitve sklepa.

Če sodišče na naroku zavrne predlog za prekinitev postopka in sklene, da se postopek takoj nadaljuje, zoper tak sklep ni posebne pritožbe.

Osemnajsto poglavje DOKAZI IN IZVAJANJE DOKAZOV

Splošne določbe

212. člen

Vsaka stranka mora navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek, ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika.

213. člen

Dokazovanje obsega vsa dejstva, ki so pomembna za odločbo.

O tem, kateri dokazi naj se izvedejo za ugotovitev odločilnih dejstev, odloča sodišče.

214. člen

Ni treba dokazovati dejstev, ki jih je stranka pred sodiščem med postopkom priznala, vendar pa lahko sodišče odredi, naj se dokazujejo tudi taka dejstva, če misli, da jih je stranka priznala z namenom, da bi razpolagala z zahtevkom, s katerim ne more razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Sodišče presodi po prostem prepričanju, upoštevajoč vse okoliščine, ali naj se šteje za priznano ali za izpodbijano dejstvo, ki ga je stranka najprej priznala, potem pa popolnoma ali deloma zanikala ali pa omejila priznanje s tem, da je dodala druga dejstva.

Dejstev, ki se po zakonu domnevajo, ni treba dokazovati, vendar pa se lahko dokazuje, da ta dejstva ne obstajajo, če ni z zakonom drugače določeno.

Dejstev, ki so splošno znana, ni treba dokazovati.

215. člen

Če sodišče na podlagi izvedenih dokazov (8. člen) ne more zanesljivo ugotoviti kakega dejstva, sklepa o njem na podlagi pravila o dokaznem bremenu.

216. člen

Če se ugotovi, da ima stranka pravico do odškodnine, do denarnega zneska ali do nadomestnih stvari, pa se višina zneska oziroma količina stvari ne da ugotoviti ali bi se mogla ugotoviti samo z nesorazmernimi težavami, odloči sodišče o tem po prostem preudarku.

217. člen

Dokazi na glavni obravnavi se izvajajo pred senatom, vendar pa lahko senat iz tehtnih razlogov sklene, da se posamezni dokazi izvedejo pred predsednikom senata ali sodnikom zaprosenega sodišča (zaprošenim sodnikom). V tem primeru se zapisniki o izvedbi dokazov preberejo na glavni obravnavi.

Če senat sklene, naj se kakšen dokaz izvede pred zaprošenim sodnikom, se v zaprosilu za izvedbo dokaza opiše stanje stvari po poteku glavne obravnave in se posebej navede, na katere okoliščine je treba posebno paziti pri izvedbi dokaza.

O naroku za izvedbo dokazov pred predsednikom senata ali zaprošenim sodnikom se obvestita tudi stranki, razen če sta se temu odpovedali.

Predsednik senata ali zaprošeni sodnik ima pri izvedbi dokazov vse pravice, ki jih ima senat oziroma predsednik senata, kadar se izvajajo dokazi na glavni obravnavi.

Zoper sklep senata, s katerim se prepusti izvedba dokaza predsedniku senata ali zaprošenemu sodniku, ni posebne pritožbe.

218. člen

Predsednik senata ali zaprošeni sodnik, ki mu je zaupana izvedba kakšnega dokaza, sme izvesti tudi druge dokaze, če misli, da je to smotrno.

219. člen

Če se da glede na okoliščine pričakovati, da se kakšen dokaz ne bo mogel izvesti ali da se ne bo mogel izvesti v primernem roku, ali če je treba izvesti dokaz v tujini, določi sodišče v dokaznem sklepu rok, do katerega bo čakalo na izvedbo dokaza.

Če se izteče določeni rok, se opravi obravnava ne glede na to, da dovoljeni dokaz ni bil izveden.

Ogled

220. člen

Ogled se opravi, če je za ugotovitev kakšnega dejstva ali za pojasnitev kakšne okoliščine potrebno, da si sodišče stvar neposredno ogleda.

Ogled se lahko opravi tudi ob sodelovanju izvedencev.

221. člen

Senat pooblasti predsednika senata, da opravi ogled, če se stvar, ki si jo je treba ogledati, ne more prinesiti na sodišče ali če bi to povzročilo precejšnje stroške, senat pa misli, da ni nujno, da bi si jo morali neposredno ogledati vsi člani senata.

222. člen

Če si je treba ogledati stvar, ki je pri kateri od strank, pri kom drugem, pri državnem organu ali pri pravni osebi, ki ji je zaupano izvrševanje javnega pooblastila, veljajo smiselno določbe tega zakona o listinah, ki naj se preskrbijo od teh organov ali oseb (členi 226 do 228).

223. člen

Če se ogled opravi zunaj sodnega poslopja, lahko predsednik senata odredi, da se potek izvedbe dokaza z ogledom delno ali v celoti snema. Posnetek se priloži zapisniku o izvedbi ogleda.

Listine

224. člen

Listina, ki jo v predpisani obliki izda državni organ v mejah svoje pristojnosti, in listina, ki jo izda v taki obliki samoupravna lokalna skupnost, družba ter druga organizacija ali posameznik pri izvrševanju javnega pooblastila, ki ji je poverjeno z zakonom (javna listina), dokazujeta resničnost tistega, kar se v njiju potrjuje ali določa.

Enako dokazno moč imajo tudi druge listine, ki so glede dokazne moči po posebnih predpisih izenačene z javnimi listinami.

Dovoljeno je dokazovati, da so v javni listini dejstva neresnično ugotovljena ali da je sama listina nepravilno sestavljena.

Če sodišče dvomi o pristnosti listine, lahko zahteva, da da o tem izjavo organ, od katerega naj bi izvirala.

225. člen

Če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, imajo tuje javne listine, ki so po predpisih overjene, ob vzajemnosti enako dokazno moč kot domače javne listine.

226. člen

Stranka mora sama predložiti listino, na katero se sklicuje v dokaz svojih navedb.

Listini, sestavljeni v tujem jeziku, mora biti priložen tudi overjen prevod.

Če je listina pri državnem organu ali pri osebi, ki ji je poverjeno izvrševanje javnega pooblastila, pa sama stranka ne more doseči, da se listina izroči ali pokaže, si jo sodišče preskrbi po uradni dolžnosti.

227. člen

Če se ena stranka sklicuje na listino in trdi, da je ta pri drugi stranki, zahteva sodišče od te stranke, naj listino predloži, in ji določi za to rok.

Stranka ne sme odreči predložitve listine, če se je v pravdi sama sklicevala nanjo v dokaz svojih navedb ali če gre za listino, ki jo mora po zakonu izročiti ali pokazati, ali če velja listina po vsebini za skupno za obe stranki.

Glede pravice stranke, da odreče predložitev drugih listin, veljajo smiselno določbe 231. do 234. člena tega zakona.

Če stranka, od katere je sodišče zahtevalo, naj predloži listino, zanika, da bi bila listina pri njej, lahko sodišče izvede dokaze za ugotovitev tega dejstva.

Sodišče presodi po prostem prepričanju, upoštevajoč vse okoliščine, kakšnega pomena je to, da stranka, ki ima listino, noče ugoditi sklepu, s katerim ji je naloženo, naj jo predloži, ali če proti prepričanju sodišča zanika, da bi bila listina pri njej.

Zoper odločbo sodišča iz prvega odstavka tega člena ni posebne pritožbe.

228. člen

Drugi osebi sme sodišče naložiti, naj predloži listino, le tedaj, če jo mora ta po zakonu pokazati ali predložiti ali če gre za listino, ki je po svoji vsebini skupna zanjo in za stranko, ki se sklicuje na listino.

Preden izda sodišče odločbo, s katero naloži drugi osebi, naj predloži listino, jo povabi, naj se o tem izjavi.

Če druga oseba zanika, da bi morala predložiti listino, ki je pri njej, odloči pravdno sodišče, ali je druga oseba dolžna predložiti listino.

Če druga oseba zanika, da bi bila listina pri njej, lahko izvede sodišče dokaze za ugotovitev tega dejstva.

Pravnomočni sklep o tem, da mora druga oseba predložiti listino, izvrši sodišče po uradni dolžnosti po pravilih izvršilnega postopka.

Druga oseba ima pravico do povračila stroškov, ki jih je imela v zvezi s predložitvijo listine. Določbe 242. člena tega zakona veljajo smiselno tudi v tem primeru.

Priče

229. člen

Vsak, kdor je povabljen za pričo, mora na povabilo priti, in če ni z zakonom drugače določeno, mora tudi pričati.

Kot priče se smejo zaslišati le osebe, ki so zmožne dati podatke o dejstvih, ki se dokazujejo.

230. člen

Kot priča ne sme biti zaslišan, kdor bi s svojo izpovedbo prekršil dolžnost varovanja uradne ali vojaške skrivnosti, dokler ga pristojni organ ne odveže te dolžnosti.

231. člen

Priča sme odreči pričanje:

1. o tistem, kar ji je stranka zaupala kot svojemu pooblaščenču;
2. o tistem, česar se je stranka ali druga oseba spovedala njej kot verskemu spovedniku;
3. o dejstvih, za katera je izvedela kot odvetnik ali zdravnik ali pri opravljanju kakšnega drugega poklica ali kakšne druge dejavnosti, če velja dolžnost, da mora ohraniti kot tajnost tisto, kar je izvedela pri opravljanju takega poklica ali take dejavnosti.

Predsednik senata opozori navedene osebe, da jim ni treba pričati.

232. člen

Priča ne sme odreči pričanja iz razloga varovanja poklicne skrivnosti, če je razkritje določenih dejstev potrebno zaradi javne koristi ali koristi koga drugega, če je ta korist večja kakor pa ohranitev skrivnosti.

233. člen

Priča lahko odreče odgovor na posamezna vprašanja, če ima za to tehtne razloge, zlasti še, če bi s svojim odgovorom na taka vprašanja spravila v hudo sramoto, precejšnjo premoženjsko škodo ali pa v kazenski pregon sebe ali svoje krvne sorodnike v ravni vrsti do katerega koli kolena, v stranski vrsti pa do vštetega tretjega kolena; svojega zakonca ali osebo, s katero živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, kot jo določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo, ali sorodnike po svaštvu do vštetega drugega kolena, četudi je zakonska zveza že prenehala, ali pa svojega skrbnika ali oskrbovanca, posvojitelja ali posvojenca.

Predsednik senata opozori pričo, da lahko odreče odgovor na postavljeno vprašanje.

234. člen

Priča ne sme zaradi nevarnosti pred kakšno premoženjsko škodo odreči pričanja o pravnih poslih, pri katerih je bila navzoča kot povabljen priča, o dejanjih, ki jih je glede spornega razmerja opravila kot pravni prednik ali zastopnik katere od strank, o dejstvih, ki se nanašajo na premoženjska razmerja, vezana na rodbinsko ali zakonsko zvezo oziroma drugo življenjsko skupnost, ki je po predpisih, ki urejajo zakonsko zvezo, z njo izenačena, o dejstvih, ki se nanašajo na rojstvo, sklenitev zakonske zveze ali smrt, kakor tudi tedaj, kadar mora na podlagi posebnih predpisov vložiti prijavo ali dati izjavo.

235. člen

Opravičenost razlogov za odklonitev pričanja ali odgovora na posamezna vprašanja presodi sodišče, pred katerim bi priča morala pričati. Če je treba, o tem poprej zasliši stranke.

Zoper sklep sodišča iz prvega odstavka tega člena stranke nimajo pravice do posebne pritožbe, priča pa ga lahko izpodbija v pritožbi zoper sklep o denarni ali zaporni kazni, izrečeni zaradi tega, ker ni hotela pričati ali odgovoriti na posamezno vprašanje (drugi odstavek 241. člena).

236. člen

Stranka, ki predlaga, naj se določena oseba zasliši kot priča, mora poprej navesti, o čem naj priča, ter povedati njeno ime in priimek ter prebivališče oziroma zaposlitev.

237. člen

Priče se vabijo s pisnim vabilom, v katerem se navedejo: ime in priimek, poklic povabljenega, kdaj in kam naj pride, zadeva, zaradi katere je vabljen, in da se vabi kot priča. V vabilu se priča opozori na posledice neopravičenega izostanka (241. člen) in na pravico do povračila stroškov (242. člen).

Priče, ki se zaradi starosti, bolezni ali hudih telesnih napak ne morejo odzvati vabilu, se zaslišijo v svojem stanovanju.

238. člen

Priče se zaslišijo vsaka zase in brez navzočnosti prič, ki bodo zaslišane pozneje. Priča mora odgovarjati ustno.

Pričo je treba najprej opomniti, da je dolžna govoriti resnico in da ne sme ničesar zamolčati, nato pa jo opozoriti na posledice krive izpovedbe.

Pričo je treba nato vprašati za ime in priimek, ime očeta, poklic, prebivališče, rojstni kraj, starost in njeno razmerje do strank.

239. člen

Po splošnih vprašanjih se od priče zahteva, naj pove vse, kar ve o dejstvih, o katerih naj priča. Nato se ji lahko postavljajo vprašanja, da se njene izpovedbe preizkusijo, dopolnijo ali razjasnijo. Ni dovoljeno postavljati vprašanj, v katerih je že vsebovano, kako je treba odgovoriti.

Pričo je treba vselej vprašati, od kod ve to, o čemer priča.

Priče se smejo soočiti, če se njihove izpovedbe ne ujemajo glede pomembnih dejstev. Soočenci se o vsaki okoliščini, glede katere se ne ujemajo, zaslišijo vsak zase in se njihovi odgovori vpišejo v zapisnik.

240. člen

Če priča ne zna jezika, ki se uporablja v postopku, se zasliši po tolmaču.

Če je priča gluha, se ji postavljajo vprašanja pisno, če je nema, pa se zahteva od nje, naj pisno odgovarja. Če se ne more zaslišati na ta način, se povabi kot tolmač kdo, ki se zna s pričo sporazumeti.

Sodišče opozori tolmača, da mora natančno pretolmačiti vprašanja, ki so postavljena priči, in izjave, ki jih bo dajala.

241. člen

Če priča, ki je bila v redu povabljen, ne pride in svojega izostanka ne opraviči ali če se brez dovoljenja ali opravičenega razloga odstrani s kraja, kjer bi morala biti zaslišana, sme sodišče odrediti, da se privede s silo na svoje stroške, sme pa jo tudi kaznovati v denarju do 300.000 tolarjev.

Če priča pride, pa potem ko je bila opozorjena na posledice, noče pričati ali odgovoriti na posamezna vprašanja, sodišče pa presodi, da so njeni razlogi za to neupravičeni, jo lahko kaznuje v denarju do 300.000 tolarjev; če pa tudi potem noče pričati, jo sme zapreti. Zapor traja vse do takrat, dokler priča ni pri volji pričati ali dokler ne postane njeno zaslišanje nepotrebno, vendar največ mesec dni.

Pritožba zoper sklep o denarni kazni ali o zaporu ne zadrži izvršitve sklepa, razen če se v tej pritožbi izpodbija tudi odločitev, s katero sodišče ni pritrdilo razlogom, iz katerih je priča odrekla pričanje ali odgovor na posamezno vprašanje.

Sodišče odloči na zahtevo stranke, da mora priča povrniti stroške, ki jih je povzročila s svojim neopravičenim izostankom oziroma neupravičeno odklonitvijo pričanja.

Če priča pozneje opraviči svoj izostanek, prekliče sodišče svoj sklep o kazni, lahko pa jo tudi popolnoma ali deloma oprosti povrnitve stroškov. Sodišče lahko prekliče svoj sklep o kazni tudi tedaj, če priča pozneje izjavi, da bo pričala.

Vojaške osebe in policijski uslužbenci se ne smejo zapreti, pač pa se o tem, da niso hoteli pričati, obvesti njihovo pristojno poveljstvo, da jih kaznuje. Če je treba, da se s silo privedejo, da bi pričali, se obrne sodišče na njihovega starešino, ki odredi njihovo privedbo na sodišče.

242. člen

Priča ima pravico do povračila potnih stroškov in stroškov za prehrano in prenočišče kakor tudi do povračila izgubljenega zaslužka.

Priča mora zahtevati povračilo takoj po zaslišanju, sicer izgubi to pravico. Sodišče jo je dolžno na to opozoriti.

V sklepu, s katerim se odmerijo stroški za priče, odredi sodišče, naj se določeni znesek izplača iz predujma; če predujem ni bil položen, pa naloži stranki, naj plača določeni znesek priči v osmih dneh. Pritožba zoper ta sklep ne zadrži njegove izvršitve.

Izvedenci

243. člen

Sodišče izvede dokaz z izvedencem, če je za ugotovitev ali za razjasnitev kakšnega dejstva potrebno strokovno znanje, s katerim sodišče ne razpolaga.

244. člen

Izvedensko delo opravijo izvedenci, ki jih določi pravdno sodišče.

Preden sodišče odloči, koga bo vzelo za izvedenca, lahko da strankam možnost, da se o tem izjavijo.

Pravdno sodišče lahko pooblasti predsednika senata ali zaprosenega sodnika, da določi izvedenca, če mu je prepuščena izvedba dokaza z izvedencem.

Sodišče lahko namesto določenega izvedenca vselej določi drugega izvedenca.

245. člen

Izvedensko delo opravlja praviloma en izvedenec; če pa sodišče presodi, da je izvedensko delo zapleteno, lahko določi tudi dva ali več izvedencev.

Izvedenci se določijo predvsem med sodnimi izvedenci za določeno vrsto izvedenskega dela.

Izvedensko delo se sme zaupati tudi strokovni instituciji (bolnišnici, kemičnemu laboratoriju, fakulteti ipd.).

Če so za določene vrste izvedenskega dela (glede ponarejanja denarja, glede pisave, za prstne odtise ipd.) posebni zavodi, se tako delo, zlasti če je bolj zapleteno, zaupa predvsem taki strokovni instituciji.

246. člen

Kdor je določen za izvedenca, se je dolžan odzvati vabilu in dati svoj izvid in mnenje.

Sodišče oprosti izvedenca na njegovo zahtevo te dolžnosti iz razlogov, iz katerih sme priča odreči pričanje ali odgovor na posamezna vprašanja.

Sodišče lahko oprosti izvedenca na njegovo zahtevo te dolžnosti tudi iz drugih upravičenih razlogov. Oprostitev lahko zahteva tudi pooblaščen delavec organa ali organizacije, v kateri izvedenec dela.

247. člen

Izvedenec je lahko izločen iz istih razlogov, iz katerih je lahko izločen sodnik ali sodnik porotnik; pač pa se lahko vzame za izvedenca tudi tisti, ki je bil prej zaslišan kot priča.

Stranka mora zahtevati izločitev izvedenca, takoj ko izve, da je podan razlog za izločitev, najpozneje pa do začetka dokazovanja z izvedencem. Če je sodišče pred določitvijo izvedenca dalo stranki možnost, da se izjavi, se mora stranka ob tej priložnosti izjaviti o izločitvi. Če se izvedenec postavi zunaj glavne obravnave, pa stranka ni imela

možnosti, da se izjavi, sme stranka zahtevati njegovo izločitev v osmih dneh od prejema sklepa o postavitvi izvedenca.

V zahtevi za izločitev izvedenca mora stranka navesti okoliščine, na katere opira svojo zahtevo za izločitev.

O zahtevi za izločitev odloči pravdno sodišče. Sodnik zaprosenega sodišča in predsednik senata odločita o izločitvi, če je njima prepuščena izvedba dokaza z izvedenci.

Zoper sklep, s katerim se ugotovi zahtevo za izločitev, ni pritožbe, zoper sklep, s katerim se zahteva zavrne, pa ni posebne pritožbe.

Če zve stranka za razlog izločitve šele potem, ko je izvedenec že opravil izvedensko delo, in zaradi tega ugovarja zoper izvedensko delo, ravna sodišče, kakor da bi bila izločitev izvedenca zahtevana, preden je izvedenec opravil svoje delo.

248. člen

Sodišče lahko kaznuje v denarju do 300.000 tolarjev izvedenca, ki ne pride na narok, čeprav je bil v redu povabljen, in svojega izostanka ne opraviči, kakor tudi izvedenca, ki brez upravičenega razloga noče opraviti izvedenskega dela.

Sklep o kazni lahko sodišče prekliče ob pogojih iz petega odstavka 241. člena tega zakona.

Na zahtevo stranke lahko sodišče s sklepom naloži izvedencu, da mora povrniti stroške, ki jih je povzročil, s tem da je neupravičeno izostal ali neupravičeno odklonil izvedensko delo.

249. člen

Izvedenec ima pravico do povračila potnih stroškov in stroškov za prehrano in prenočišče, do povračila izgubljenega zaslužka in stroškov za izvedensko delo kakor tudi pravico do nagrade za to delo.

Glede povračila stroškov in nagrade za izvedence veljajo smiselno določbe drugega in tretjega odstavka 242. člena tega zakona.

250. člen

Izvedenci se vabijo s pisnim vabilom, v katerem se navedejo: ime in priimek, poklic povabljenega, kdaj in kam naj pride, zadeva, zaradi katere je vabljen, in da se vabi kot izvedenec. V vabilu se izvedenec opozori na posledice neopravičenega izostanka (248. člen) in na pravico do povračila stroškov (249. člen).

251. člen

Pred začetkom dokazovanja z izvedencem je treba izvedencu naročiti, naj predmet skrbno pregleda, natančno navede vse, kar opazi in dožene, in naj poda svoje mnenje vestno in v skladu s pravili znanosti in stroke. Pri tem se opozori tudi na posledice krive izpovedbe.

Nato se izvedenca vpraša za ime in priimek, ime očeta, poklic, prebivališče, rojstni kraj, starost in njegovo razmerje do strank.

252. člen

Sodišče vodi dokazovanje z izvedenci, označi izvedencu predmet, ki naj ga pregleda, mu postavlja vprašanja in zahteva po potrebi pojasnila glede danega izvida in mnenja.

Izvedencu se lahko dajejo pojasnila, lahko pa se mu dovoli tudi pregled spisov. Na zahtevo izvedenca se lahko izvedejo v skladu s 7. členom tega zakona tudi dodatni dokazi, da se ugotovijo okoliščine, ki so pomembne, da bi si mogel izvedenec ustvariti mnenje.

253. člen

Sodišče odloči, ali naj izvedenec da svoj izvid in mnenje samo ustno na obravnavi ali pa naj ju da tudi pisno pred obravnavo. Sodišče določi rok, v katerem mora izvedenec dati pisni izvid in mnenje.

Izvedenec mora vselej obrazložiti svoje mnenje.

Če je mogoče, vroči sodišče strankam pisni izvid in mnenje pred narokom, na katerem se bosta obravnavala.

254. člen

Če je določenih več izvedencev, lahko skupaj dajo izvid in mnenje, če se glede njiju strinjajo. Če pa se glede izvida in mnenja ne strinjajo, da vsak izvedenec svoj izvid in mnenje posebej.

Če se podatki izvedencev v njihovem izvidu bistveno razlikujejo ali če je izvid enega ali več izvedencev nejasen, nepopoln ali pa sam s seboj ali z raziskanimi okoliščinami v nasprotju, te pomanjkljivosti pa se ne dajo odpraviti z novim zaslišanjem izvedencev, se dokazovanje ponovi z istimi ali z drugimi izvedenci.

Če so v mnenju enega ali več izvedencev nasprotja ali pomanjkljivosti ali če nastane utemeljen dvom o pravilnosti podanega mnenja, te pomanjkljivosti ali dvom pa se ne dajo odpraviti z novim zaslišanjem, se zahteva mnenje drugih izvedencev.

255. člen

Zoper sklep sodišča iz 244., 245. in 254. člena tega zakona ni pritožbe.

256. člen

Določbe 244. člena, drugega odstavka 245. člena, 246. do 250. člena, drugega odstavka 251. člena in 255. člena tega zakona veljajo smiselno tudi za tolmače.

Zaslišanje strank

257. člen

Sporna dejstva, ki so pomembna za odločbo, lahko ugotovi sodišče tudi z zaslišanjem strank.

258. člen

Če se sodišče prepriča, da stranki oziroma osebi, ki jo je treba zaslišati kot stranko, niso znana sporna dejstva, ali če zaslihanje te stranke ni mogoče, lahko odloči, da se zasliši samo druga stranka.

Prav tako lahko sodišče odloči, da zasliši samo eno stranko, če druga stranka noče izpovedati ali če se ne odzove sodnemu vabilu.

259. člen

Dokazovanje z zaslišanjem strank po predsedniku senata ali po zaprošenem sodniku je dovoljeno le tedaj, če stranka zaradi nepremagljivih ovir ne more sama priti ali če bi njen prihod povzročil nesorazmerne stroške.

260. člen

Za stranko, ki nima pravnomočnosti, se zasliši njen zakoniti zastopnik. Sodišče lahko sklene, da se namesto zakonitega zastopnika ali poleg njega zasliši sama stranka, če je to zaslihanje mogoče.

Za pravno osebo se zasliši oseba, ki jo je po zakonu ali po njenih pravilih upravičena zastopati.

Če je kot stranka v sporu na eni strani udeleženi več oseb, odloči sodišče, ali naj se zaslišijo vse te osebe ali pa samo nekatere izmed njih.

261. člen

Vabilo na narok, na katerem se izvede dokaz z zaslišanjem strank, se vroči osebno stranki oziroma osebi, ki naj se zasliši za stranko.

V vabilu se mora navesti, da se bo na naroku izvedel dokaz z zaslišanjem strank in da je lahko stranka, ki pride na narok, zaslišana, čeprav druga stranka ne bi prišla (drugi odstavek 258. člena).

262. člen

Nobeni prisilni ukrepi niso dovoljeni zoper stranko, ki se ni odzvala sodnemu vabilu na zaslihanje; prav tako se stranka ne more prisiliti k izpovedbi.

Sodišče presodi glede na vse okoliščine, kakšen pomen ima to, da stranka ni prišla na zaslihanje ali da ni hotela izpovedati.

263. člen

Določbe o dokazovanju s pričami veljajo tudi pri dokazovanju z zaslišanjem strank, če ni za zaslišanje strank drugače določeno.

Devetnajsto poglavje ZAVAROVANJE DOKAZOV

264. člen

Če je utemeljena bojazen, da se kakšen dokaz pozneje ne bo mogel izvesti ali da bo njegova izvedba pozneje težja, se lahko med pravdo ali pred pravdo predlaga, naj se ta dokaz izvede.

Zavarovanje dokazov je dovoljeno zahtevati tudi potem, ko postane odločba, s katero je postopek končan, pravnomočna, če je to potrebno pred postopkom ali med postopkom z izrednimi pravnimi sredstvi.

265. člen

Če se predlaga zavarovanje dokazov med pravnim postopkom, je za zavarovanje pristojno sodišče, pred katerim teče postopek.

Če se zahteva zavarovanje dokazov pred uvedbo postopka kakor tudi v nujnih primerih, ko postopek že teče, je pristojno okrajno sodišče, na območju katerega so stvari, ki si jih je treba ogledati, oziroma okrajno sodišče, na območju katerega prebiva tisti, ki ga je treba zaslišati.

O predlogu iz prvega odstavka tega člena odloča predsednik senata ali sodnik posameznik, ki vodi postopek, v primeru iz drugega odstavka tega člena pa sodnik posameznik pristojnega sodišča.

266. člen

V vlogi, s katero se zahteva zavarovanje dokazov, mora predlagatelj navesti dejstva, ki naj se dokažejo, dokaze, ki naj se izvedejo, in razloge, zaradi katerih misli, da se pozneje dokaz ne bo mogel izvesti ali da bo njegova izvedba težja. V vlogi je treba navesti tudi nasprotnikovo ime in priimek, razen če izhaja iz okoliščin, da nasprotnik ni znan.

267. člen

Vloga, v kateri se predlaga zavarovanje dokazov, se vroči nasprotniku, če je znan. Če pa bi bilo nevarno odlašati, odloči sodišče o predlogu tudi brez poprejšnje izjave nasprotnika.

V sklepu, s katerim ugotovi predlogu, določi sodišče narok za izvedbo dokazov, navede dejstva, o katerih se bodo izvajali dokazi, in kateri dokazi se bodo izvedli, če je treba, pa imenuje tudi izvedence.

Če nasprotniku ni bila prej vročena vloga, v kateri se predlaga zavarovanje dokazov, se mu ta vroči skupaj s sodnim sklepom, s katerim je sodišče ugodilo predlogu za zavarovanje dokazov.

Nasprotniku, ki ni znan ali se ne ve za njegovo prebivališče, lahko postavi sodišče začasnega zastopnika, da se udeleži naroka za izvedbo dokazov (82. člen). O taki postavitvi ni treba izdati oglasa.

Sodišče lahko v nujnih primerih odloči, da se začne izvajanje dokazov, še preden se vroči nasprotniku sklep, s katerim je bilo ugodeno predlogu za zavarovanje dokazov.

Zoper sklep, s katerim se ugotovi predlogu za zavarovanje dokazov in zoper sklep, s katerim se odloči, da se začne izvedba dokazov, še preden se sklep vroči nasprotniku, ni pritožbe.

268. člen

Če se izvedejo dokazi, še preden je uveden postopek, se zapisnik o izvedbi dokazov shrani pri sodišču, pred katerim so bili dokazi izvedeni.

Če postopek teče, pa zavarovanja dokazov ni izvedlo pravno sodišče, se pošlje zapisnik pravnemu sodišču.

Dvajseto poglavje PRIPRAVE ZA GLAVNO OBRAVNAVO

269. člen

Po prejemu tožbe se opravijo priprave za glavno obravnavo.

Te priprave obsegajo predhoden preizkus tožbe, vročitev tožbe tožencu zaradi odgovora in razpis glavne obravnave.

Priprave za glavno obravnavo vodi predsednik senata.

Med pripravami za glavno obravnavo lahko stranke pošiljajo vloge, v katerih navedejo dejstva, ki jih imajo namen zatrjevati na glavni obravnavi, in dokaze, ki jih nameravajo predlagati.

270. člen

Med pripravami za glavno obravnavo do naroka za glavno obravnavo ima predsednik senata pravico odločati:

1. o vstopu prednika v pravdo;
2. o intervenciji;
3. o zavarovanju dokazov;
4. o spremembi tožbe;
5. o ustavitvi postopka zaradi umika tožbe;
6. o prekinitvi ali mirovanju postopka;
7. o začasnih odredbah;
8. o združitvi pravnih in o razločitvi postopka;
9. o določitvi ali podaljšanju sodnih rokov;
10. o razpisu ali preložitvi narokov;
11. o vrnitvi v prejšnje stanje zaradi zamude roka ali naroka;
12. o oprostitvi stranke plačila stroškov postopka;
13. o varščini za pravdne stroške;

14. o položitvi predujma za stroške posameznih pravnih dejanj;
15. o postavitvi izvedenca;
16. o postavitvi začasnega zastopnika;
17. o vročitvi sodnih pisanj;
18. o ukrepih za popravo vlog;
19. o pravilnosti pooblastila;
20. o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na vodstvo postopka.

Opravila iz točk 3., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17. in 18. lahko opravlja strokovni sodelavec.

Zoper odločbe, izdane med pripravami za glavno obravnavo in se nanašajo na vodstvo postopka, ni pritožbe.

271. člen

Predsednik senata lahko izda med pripravami za glavno obravnavo sodbo na podlagi pripoznave, sodbo na podlagi odpovedi in zamudno sodbo ter sprejme na zapisnik sodno poravnavo.

Predhodni preizkus tožbe

272. člen

Po predhodnem preizkusu tožbe ima predsednik senata pravico izdati sklepe iz 270. člena tega zakona, če ne gre za vprašanja, o katerih je mogoče po naravi stvari ali po določbah tega zakona odločiti šele v nadaljnjem postopku.

273. člen

Če ugotovi, da je tožba nerazumljiva ali nepopolna ali da obstajajo pomanjkljivosti, ki se nanašajo na sposobnost tožeče ali tožene stranke biti pravdna stranka, ali da obstajajo pomanjkljivosti glede zakonitega zastopanja stranke ali pa pomanjkljivosti, ki se nanašajo na pravico zastopnika, da lahko začne pravdo, kadar se zahteva za to posebno dovoljenje, ali da stranke ne zastopa oseba, ki je lahko pooblaščenec po določbah tega zakona, izda predsednik senata potrebne ukrepe, ki jih določa ta zakon (81., 87. in 108. člen), da se pomanjkljivosti odpravijo.

274. člen

Po predhodnem preizkusu tožbe izda predsednik senata sklep, s katerim se tožba zavrže, če ugotovi, da odločanje o tožbenem zahtevku ne spada v sodno pristojnost (18. člen), da je bila tožba vložena prepozno, če je s posebnimi predpisi določen rok za tožbo, da o tožbenem zahtevku že teče pravda, da je stvar pravnomočno razsojena, da je bila o spornem predmetu sklenjena sodna poravnava ali da ni podana pravna korist tožeče stranke za vložitev tožbe.

Predsednik senata izda tudi sklep, s katerim se sodišče izreče za nepristojno (19. in 22. člen) in zadevo odstopi drugemu sodišču.

275. člen

Če misli, da ni zadostne podlage za odločitev o kakšnem vprašanju, ki je nastalo med predhodnim preizkusom tožbe, počaka predsednik senata z odločitvijo o tem do prejema odgovora na tožbo.

Odgovor na tožbo

276. člen

Tožbo, ki ima vse sestavine iz 180. člena tega zakona in za katero je plačana dolžna sodna taksa, mora sodišče vročiti toženi stranki, da nanjo odgovori. Skupaj s tožbo pošlje sodišče tudi priloge k tožbi.

Sodišče mora tožbo poslati toženi stranki v 30 dneh od njene vložitve oziroma v 30 dneh od odločitve o predlogu za oprostitev plačila sodnih taks.

277. člen

Tožena stranka mora odgovoriti na tožbo v 30 dneh od njene vročitve, razen če ta zakon ne določa drugače.

Sodišče opozori toženo stranko, da bo v primeru, če v roku iz prvega odstavka ne bo odgovorila na tožbo, ali če odgovor na tožbo ne bo obrazložen (prvi odstavek 278. člena), izdalo sodbo, s katero bo tožbenemu zahtevku ugodilo (zamudna sodba).

278. člen

Odgovor na tožbo mora biti obrazložen, sicer se šteje, da ni vložen. Iz obrazložitve mora izhajati, ali tožena stranka nasprotuje tožbenemu zahtevku v celoti ali deloma in v katerem delu.

Tožena stranka mora odgovoru na tožbo priložiti listine in predlagati dokaze, s katerimi se ugotavljajo dejstva, ki jih navaja v odgovoru.

279. člen

Odgovor na tožbo mora sodišče vročiti tožeči stranki v 30 dneh od prejema.

Razpis naroka za glavno obravnavo

280. člen

Narok za glavno obravnavo razpiše predsednik senata.

Narok za glavno obravnavo je treba določiti tako, da ostane strankam zadosti časa za pripravo, vendar najmanj petnajst dni od prejema vabila.

Predsednik senata povabi na narok stranke ter priče in izvedence, za katere je odločil, da jih bo povabil na glavno obravnavo.

Enaindvajseto poglavje GLAVNA OBRAVNAVA

Potek glavne obravnave

281. člen

Predsednik senata začne glavno obravnavo in razglasi predmet obravnavanja. Nato ugotovi, ali so prišli vsi povabljeni; če niso, se prepriča, ali so bili v redu povabljeni in ali so opravičili svoj izostanek.

282. člen

Če ne pride na prvi narok za glavno obravnavo tožeča ali tožena stranka kakor tudi če ne pride na kakšen poznejši narok tožeča ali tožena stranka, se obravnavo vseeno opravi.

283. člen

Če se stranka ali njen zakoniti zastopnik ne more jasno in določno izjaviti o zadevi, ki se obravnava, pa nima pooblaščenca, jo predsednik senata opozori, naj si vzame pooblaščenca.

Če si stranka ne more takoj vzeti pooblaščenca, senat na njen predlog preloži narok.

284. člen

Prvi narok za glavno obravnavo se začne s podajanjem tožbe, nato pa tožena stranka odgovarja na njene navedbe.

V nadaljnjem poteku obravnave se obravnavajo predlogi strank in dejanske navedbe, s katerimi stranke utemeljujejo svoje predloge oziroma izpodbijajo predloge nasprotnika, in tudi dokazi, ki so jih ponudile, izvedejo se dokazi in obravnavajo uspehi dokazovanja.

Stranke lahko podajajo tudi svoja pravna naziranja, ki se nanašajo na sporni predmet.

Kadar je v tem zakonu določeno, da lahko poda stranka kakšen ugovor ali predlog ali opravi kakšno drugo pravdno dejanje, dokler se tožena stranka na glavni obravnavi ne spusti v obravnavanje glavne stvari, lahko poda tožeča stranka tak ugovor oziroma predlog oziroma opravi kakšno drugo pravdno dejanje, dokler ne konča podajanja tožbe, tožena stranka pa, dokler ne konča svojega odgovora na tožbo.

285. člen

Predsednik senata postavlja vprašanja in skrbi za drug primeren način, da se med obravnavo navedejo vsa odločilna dejstva, da se dopolnijo nepopolne navedbe strank o pomembnih dejstvih, da se ponudijo ali dopolnijo dokazila, ki se nanašajo na navedbe strank, in sploh da se dajo vsa potrebna pojasnila, da se ugotovita sporno dejansko stanje in sporno pravno razmerje, ki sta pomembni za odločbo.

286. člen

Stranka mora najkasneje na prvem naroku za glavno obravnavo navesti vsa dejstva, ki so potrebna za utemeljitev njenih predlogov, ponuditi dokaze, ki so potrebni za ugotovitev njenih navedb, in se izjaviti o navedbah in ponujenih dokazih nasprotne stranke.

Stranke lahko tudi na poznejših narokih za glavno obravnavo navajajo nova dejstva in predlagajo nove dokaze, vendar le, če jih brez svoje krivde niso mogle navesti na prvem naroku.

Pod pogojem iz prejšnjega odstavka lahko stranke tudi med glavno obravnavo pošiljajo vloge, v katerih navajajo dejstva, ki jih nameravajo zatrjevati na naroku, in dokaze, ki jih nameravajo predlagati.

Dejstva in dokazi, ki so navedeni v nasprotju z drugim in tretjim odstavkom, se ne upoštevajo.

287. člen

Izvedbo dokazov odredi sodišče s sklepom, v katerem se navedeta sporno dejstvo, o katerem naj se izvede dokaz, in dokazilo.

Predlagane dokaze, za katere misli, da niso pomembni za odločbo, senat zavrne in navede v sklepu, zakaj jih je zavrnil.

Zoper sklep, s katerim se odredi ali zavrne izvedba dokaza, ni posebne pritožbe.

Sodišče v nadaljnjem teku pravde ni vezano na svoj prejšnji dokazni sklep.

288. člen

Če stranka ugovarja, da odločitev o tožbenem zahtevku ne spada v sodno pristojnost, da o istem zahtevku že teče pravda, da je stvar pravnomočno razsojena ali da je bila o spornem predmetu sklenjena sodna poravnava, sodišče odloči, ali naj te ugovore obravnava, in o njih odloči ločeno od glavne stvari ali pa skupaj z njo.

Če sodišče ne ugotovi ugovoru iz prvega odstavka tega člena, ki ga je obravnavalo skupaj z glavno stvarjo, ali če sodišče po ločenem obravnavanju ne ugotovi ugovoru in sklene, da se takoj nadaljuje glavna obravnava, se sklep o ugovoru vzame v odločbo o glavni stvari.

Zoper sklep, s katerim se zavrnejo ugovori strank, ni posebne pritožbe, če je senat sklenil, da takoj nadaljuje obravnavanje glavne stvari.

Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena veljajo tudi tedaj, če sodišče po uradni dolžnosti sklene, da bo ločeno od glavne stvari obravnavalo, ali spada

stvar v sodno pristojnost ali že teče pravda ali je stvar že pravnomočno razsojena in ali je bila o spornem predmetu sklenjena sodna poravnava.

289. člen

Ko predsednik senata konča zaslišanje posamezne priče, izvedenca ali stranke, jim lahko člani senata neposredno postavljajo vprašanja.

Stranka in njen zastopnik ali pooblaščenec lahko z dovoljenjem predsednika senata neposredno postavljata vprašanja nasprotni stranki, pričam in izvedencem.

Predsednik senata prepove stranki določeno vprašanje ali ji prepove odgovor na posamezno vprašanje, če je v vprašanju že vsebovano, kako je treba nanj odgovoriti, ali če se vprašanje ne nanaša na zadevo.

Na zahtevo stranke se zapišeta v zapisnik vprašanje, ki je bilo prepovedano, in vprašanje, na katero je bil prepovedan odgovor.

290. člen

Zaslišane priče in izvedenci ostanejo v sodni dvorani, če jih predsednik senata po izjavi strank popolnoma ne odpusti ali ne odredi, naj se začasno odstranijo iz dvorane.

Predsednik senata lahko odredi, naj se zaslišane priče pozneje znova pokličejo in še enkrat zaslišijo v navzočnosti ali nenavzočnosti drugih prič in izvedencev.

291. člen

Ko senat misli, da je zadeva obravnavana, tako da se lahko izda odločba, naznani predsednik senata, da je glavna obravnava končana. Nato se senat umakne na posvetovanje in glasovanje, da izda odločbo.

Senat lahko sklene, da konča glavno obravnavo tudi tedaj, če je treba, da se preskrbijo še kakšni spisi, v katerih so dokazi, potrebni za odločitev, ali če je treba počakati na zapisnik o dokazih, ki jih je izvedel zaproseni sodnik, pa se stranke odpovejo obravnavanju teh dokazov ali senat misli, da to obravnavanje ni potrebno.

292. člen

Senat lahko med posvetovanjem in glasovanjem sklene, da se končana glavna obravnava znova začne, če je to potrebno, da se dopolni postopek ali razjasnijo posamezna pomembnejša vprašanja.

Javnost glavne obravnave

293. člen

Glavna obravnava je javna.

Na obravnavi smejo biti navzoče samo polnoletne osebe.

Osebe, ki so navzoče na obravnavi, ne smejo imeti pri sebi orožja ali nevarnega orodja.

Določba tretjega odstavka tega člena ne velja za paznike oseb, ki sodelujejo v postopku.

294. člen

Senat lahko izključi javnost vse glavne obravnave ali njenega dela, če to zahtevajo koristi uradne, poslovne ali osebne skrivnosti, koristi javnega reda ali razlogi morale.

Senat lahko izključi javnost tudi tedaj, če se z ukrepi za vzdrževanje reda, ki so določeni v tem zakonu, ne more zagotoviti neoviran potek obravnave.

295. člen

Izključitev javnosti ne velja za stranke, njihove zakonite zastopnike, pooblaščenca in interveniente.

Senat sme dovoliti, da so na glavni obravnavi, katere javnost je izključena, navzoče posamezne uradne osebe, sodno osebje ter znanstveni in javni delavci, če je to pomembno za njihovo službo oziroma znanstveno ali javno delovanje.

Na zahtevo stranke lahko senat dovoli, da sta na obravnavi navzoči največ dve osebi, ki ju ona določi.

Predsednik senata opozori tiste, ki so navzoči na obravnavi, katere javnost je izključena, da so dolžni varovati kot skrivnost vse, kar zvedo na obravnavi, in jih opozori na posledice, če bi izdali skrivnost.

296. člen

O izključitvi javnosti odloči sodišče s sklepom, ki mora biti obrazložen in javno razglašen.

Zoper sklep o izključitvi javnosti ni posebne pritožbe.

297. člen

Določbe o javnosti na glavni obravnavi veljajo smiselno tudi za narok zunaj glavne obravnave pred predsednikom senata in za narok pred zaprošenim sodnikom.

Vodstvo glavne obravnave

298. člen

Predsednik senata vodi glavno obravnavo, izprašuje stranke, izvaja dokaze, daje besedo članom senata, strankam ter njihovim zakonitim zastopnikom in pooblaščenecem in razglaša odločbe senata.

Dolžnost predsednika senata je skrbeti za to, da se sporni predmet vsestransko razišče, da pa se vendar pri tem postopek ne zavlačuje, tako da se obravnava, če je mogoče, dokonča na enem naroku.

Sodišče ni vezano na svoj sklep, ki se nanaša na vodstvo obravnave.

Zoper sklepe, ki se nanašajo na vodstvo obravnave, ni posebne pritožbe.

299. člen

Zunaj naroka za glavno obravnavo lahko predsednik senata ali v skladu s tem zakonom strokovni sodelavec izda odločbe iz 270. in 271. člena tega zakona.

300. člen

Kadar teče pred istim sodiščem več pravnih med istimi osebami ali več pravnih, v katerih je ista oseba nasprotnik raznih tožnikov ali raznih tožencev, se lahko vse te pravde s sklepom senata združijo za skupno obravnavanje, če se s tem pospeši obravnavanje ali zmanjšajo stroški. O vseh združenih pravnih lahko izda sodišče skupno sodbo.

Senat lahko odloči, da se za skupno obravnavanje pred njim združi več pravnih tudi tedaj, kadar bi moral o kateri izmed njih odločati sodnik posameznik istega sodišča.

Senat lahko odloči, da se ločeno obravnavajo posamezni zahtevki iz iste tožbe, in lahko izda po končanem ločenem obravnavanju posebne odločbe o teh zahtevkih.

301. člen

Če senat sklene, da se narok za glavno obravnavo preloži, poskrbi predsednik senata, da se preskrbijo za naslednji narok vsi dokazi, ki naj se na tem naroku izvedejo, in da se opravijo druge priprave, da bi se mogla obravnava končati na tem naroku.

Zoper sodni sklep, s katerim se preloži narok ali zavrnejo predlogi strank za preložitev naroka, ni pritožbe.

302. člen

Če se narok preloži, se opravi nov narok po možnosti pred istim senatom.

Če se opravi nov narok pred istim senatom, se glavna obravnava nadaljuje in predsednik senata pove na kratko potek prejšnjih narokov; vendar pa sme senat v tem primeru skleniti, da se obravnava znova začne.

Če se opravi narok pred spremenjenim senatom, se mora glavna obravnava znova začeti; vendar pa sme senat potem, ko so se stranke o tem izjavile, odločiti, da se priče in izvedenci ne zaslišijo znova in da se ne opravi nov ogled, temveč da se preberejo zapisniki o izvedbi teh dokazov.

Vzdrževanje reda na glavni obravnavi

303. člen

Dolžnost sodišča je skrbeti med glavno obravnavo za red v sodni dvorani in za dostojanstvo sodišča.

304. člen

Če kdo, ki se udeležuje postopka, ali kdo, ki je kot poslušalec navzoč pri obravnavi, žali sodišče ali druge udeležence v postopku, ovira delo ali se ne pokori ukazom predsednika senata glede vzdrževanja reda, ga sme senat odstraniti iz sodne dvorane ali kaznovati z denarno kaznijo po tretjem odstavku 11. člena tega zakona, lahko pa ga tudi odstrani in kaznuje z denarno kaznijo.

Če je stranka odstranjena iz sodne dvorane, se opravi narok tudi brez njene navzočnosti.

Če je iz sodne dvorane odstranjen pooblaščenec, preloži senat na zahtevo stranke narok, če pa stranka ni bila navzoča na naroku, preloži senat vselej narok in obvesti stranko, da je bil njen pooblaščenec odstranjen z naroka zaradi motenja reda.

Če kaznuje sodišče z denarno kaznijo ali odstrani iz sodne dvorane kot pooblaščenca odvetnika, odvetniškega kandidata ali odvetniškega pripravnika, obvesti o tem odvetniško zbornico.

Pritožba zoper sklep o denarni kazni ali o odstranitvi iz sodne dvorane ne zadrži izvršitve sklepa.

305. člen

Pravice, ki jih imata glede vzdrževanja reda na glavni obravnavi predsednik senata in senat, imata tudi predsednik senata na naroku zunaj glavne obravnave in zaprošeni sodnik.

Dvaindvajseto poglavje PORAVNALNI NAROK IN SODNA PORAVNAVA

305.a člen

Po prejemu odgovora na tožbo sodišče pred glavno obravnavo razpiše poravnalni narok.

Na poravnalnem naroku mora sodišče s strankami odprto razpravljati o dejanskih in pravnih vidikih spora, da se opredelijo sporna in bistvena vprašanja in proučiti možnosti za sodno poravnavo ter si prizadevati za njeno sklenitev.

Na poravnalnem naroku je javnost izključena.

Sodišče lahko odloči, da se poravnalni narok ne razpiše, če so stranke predhodno že brezuspešno izvedle postopek mirnega reševanja spora ali če sodišče oceni, da ni možnosti za sklenitev sodne poravnave ali da ta ne predstavlja primerne načina rešitve spora.

305.b člen

Na zahtevo sodišča se mora stranka poravnalnega naroka udeležiti osebno in osebno odgovarjati na vprašanja sodišča.

Če na poravnalnem naroku stranko zastopa pooblaščenec, mora ta imeti izrecno pooblastilo za sodno poravnavo.

Če nobena od strank ne pride na poravnalni narok, nastane mirovanje postopka.

Če na poravnalni narok ne pride ena od strank, se šteje, da poskus poravnave ni uspel.

Na predlog strank, ki soglašajo, da se opravi poskus alternativne rešitve spora, lahko sodišče prekine pravdni postopek za čas, ki ne sme biti daljši od treh mesecev.

305.c člen

Če se poravnalni narok ne zaključi s sklenitvijo sodne poravnave, sodišče praviloma takoj začne glavno obravnavo.

Če do sklenitve poravnave ni prišlo, pa sodišče oceni, da obstaja verjetnost, da bosta stranki sklenili sodno poravnavo, lahko s soglasjem strank takoj določi nov poravnalni narok.

Vabilo na poravnalni narok se vroči hkrati z vabilom na glavno obravnavo. V vabilu na poravnalni narok sodišče stranke izrecno opozori, da bo v primeru, če poravnalni narok ne bo uspel, takoj začelo glavno obravnavo, stranki pa opozori tudi na posledice izostanka ene ali obeh strank (305.b člen).

306. člen

Stranke lahko med postopkom pred pravnim sodiščem kadar koli sklenejo poravnavo o spornem predmetu (sodna poravnava).

Poravnava lahko obsega ves tožbeni zahtevk ali njegov del, vsebuje lahko tudi ureditev drugih spornih vprašanj med strankama, v poravnavo pa se lahko poleg strank vključi tudi oseba, ki ni stranka postopka.

Sodišče mora ves čas postopka paziti na možnost za sklenitev sodne poravnave, stranke mora na to možnost opozarjati in jim pomagati, da se poravnajo.

Pred sodiščem se ne more skleniti poravnava glede zahtevkov, s katerimi stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Če sodišče izda sklep, s katerim ne dovoli sodne poravnave, počaka s postopkom, dokler sklep ne postane pravnomočen.

307. člen

Sporazum strank o poravnavi se vpiše v zapisnik.

Sodna poravnava je sklenjena, ko stranki, potem ko prebereta zapisnik o poravnavi, podpišeta ta zapisnik.

Strankam se izda na njihovo zahtevo overjen prepis zapisnika, v katerem je vpisana poravnava.

Sodno poravnavo je mogoče skleniti tudi tako, da stranki podpišeta pisni predlog poravnave, ki ga pripravi in strankam pošlje sodnik.

308. člen

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali ne teče morda pravda o predmetu, o katerem je bila prej sklenjena sodna poravnava; če ugotovi, da teče pravda o predmetu, o katerem je že sklenjena sodna poravnava, zavrže tožbo.

309. člen

Kdor namerava vložiti tožbo, lahko poskusi pri okrajnem sodišču, na območju katerega ima nasprotna stranka prebivališče, doseči sodno poravnavo.

Sodišče, ki prejme takšen predlog, povabi nasprotno stranko in jo seznani s predlogom za poravnavo.

Stroške takega postopka plača predlagatelj.

Triindvajseto poglavje SODBA

310. člen

S sodbo odloči sodišče o zahtevku, ki se nanaša na glavno stvar in stranske terjatve.

Če je več zahtevkov, se odloči praviloma o vseh zahtevkih z eno sodbo.

Če je bilo več pravn združenih v skupno obravnavanje, pa je za razsojo zrela ena sama pravda, se lahko izda sodba samo glede te pravde.

311. člen

Sodišče sme naložiti toženi stranki, naj opravi določeno dajatev, le tedaj, če je ta zapadla do konca glavne obravnave.

Če sodišče ugodi zahtevku za preživnino, lahko obsodi toženo stranko tudi na dajatve, ki še niso zapadle.

Sodba, s katero se tožena stranka obsodi, da mora izročiti ali prevzeti stvari, ki so bile dane v najem ali zakup, se lahko izda, še preden preneha to razmerje.

312. člen

Če je tožeča stranka v tožbi zahtevala, naj se ji prisodi določena dajatev, hkrati pa je v tožbi ali do konca glavne obravnave izjavila, da je pripravljena namesto te dajatve sprejeti drugo dajatev, izreče sodišče v sodbi, s katero ugotovi tožbenemu zahtevku, da toženi stranki ni treba izpolniti prve dajatve, če izpolni drugo.

313. člen

Kadar se v sodbi naloži kakšna dajatev, se določi tudi rok, v katerem se mora izpolniti.

Če ni v posebnih predpisih drugače določeno, znaša rok za izpolnitev dajatve petnajst dni, vendar pa lahko določi sodišče za dajatve, ki niso denarne, daljši rok. V meničnih in čekovnih sporih znaša ta rok osem dni.

Rok za izpolnitev dajatve začne teči prvi dan po vročitvi prepisa sodbe stranki, ki ji je naložena izpolnitev.

Delna sodba

314. člen

Če so od več tožbenih zahtevkov zaradi pripoznavne ali na podlagi obravnavanja samo nekateri od njih zreli za končno odločbo ali je samo del posameznega zahtevka zrel za končno odločbo, lahko sodišče glede zrelih zahtevkov oziroma dela zahtevka konča obravnavo in izda sodbo (delna sodba).

Delno sodbo sme izdati sodišče tudi takrat, ko je bila vložena nasprotna tožba, če je zrel za odločbo samo zahtevek tožbe ali samo zahtevek nasprotne tožbe.

Pri presoji vprašanja, ali naj izda delno sodbo, upošteva sodišče zlasti velikost zahtevka ali dela zahtevka, ki je zrel za odločbo.

Glede pravnih sredstev in izvršbe se šteje delna sodba za samostojno sodbo.

Vmesna sodba

315. člen

Če je tožena stranka izpodbijala tako podlago kakor tudi višino tožbenega zahtevka, pa je glede podlage stvar zrela za odločbo, lahko izda sodišče, če je to smotno, najprej sodbo samo o podlagi tožbenega zahtevka (vmesna sodba).

Sodišče počaka z obravnavanjem o višini tožbenega zahtevka, dokler ne postane vmesna sodba pravnomočna.

Sodba na podlagi pripoznavne

316. člen

Če tožena stranka do konca glavne obravnave pripozna tožbeni zahtevek, izda sodišče brez nadaljnega obravnavanja sodbo, s katero tožbenemu zahtevku ugotovi (sodba na podlagi pripoznavne).

Sodišče ne izda sodbe na podlagi pripoznavne, čeprav so izpolnjeni potrebni pogoji, če spozna, da gre za zahtevek, s katerim stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Izdaja sodbe na podlagi pripoznavne se odloži, če je treba, da se o okoliščinah iz drugega odstavka tega člena poprej dobijo obvestila.

Pripoznavo tožbenega zahtevka na naroku ali v pisni vlogi lahko prekliče tožena stranka tudi brez privolitve tožeče stranke do izdaje sodbe.

Sodba na podlagi odpovedi

317. člen

Če se tožnik do konca glavne obravnave odpove tožbenemu zahtevku, izda sodišče brez nadaljnega obravnavanja sodbo, s katero zavrne tožbeni zahtevek (sodba na podlagi odpovedi).

Za odpoved tožbenemu zahtevku ni potrebna privolitev tožene stranke.

Sodišče ne izda sodbe na podlagi odpovedi, čeprav so izpolnjeni potrebni pogoji, če spozna, da gre za zahtevek, s katerim stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Izdaja sodbe na podlagi odpovedi se odloži, če je treba, da se o okoliščinah iz tretjega odstavka tega člena poprej dobijo obvestila.

Odpoved tožbenemu zahtevku na naroku ali v pisni vlogi lahko tožeča stranka prekliče tudi brez privolitve tožene stranke do izdaje sodbe.

Zamudna sodba

318. člen

Če tožena stranka v roku iz 277. člena tega zakona ne odgovori na tožbo, izda sodišče sodbo, s katero ugotovi tožbenemu zahtevku (zamudna sodba), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da je toženi stranki pravilno vročena tožba v odgovor;
2. da ne gre za zahtevek, s katerim stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena tega zakona);
3. da izhaja utemeljenost tožbenega zahtevka iz dejstev, ki so navedena v tožbi;
4. da dejstva, na katera se opira tožbeni zahtevek, niso v nasprotju z dokazi, ki jih je predložil sam tožnik, ali z dejstvi, ki so splošno znana.

Izdaja zamudne sodbe se odloži, če je treba, da se o okoliščinah iz prejšnjega odstavka poprej dobijo obvestila.

Če iz dejstev, ki so navedena v tožbi, ne izhaja utemeljenost tožbenega zahtevka, izda sodišče sodbo, s katero tožbeni zahtevk zavrne.

Pravnomočnost sodbe

319. člen

Sodba, ki se ne more več izpodbijati s pritožbo, postane pravnomočna, kolikor je v njej odločeno o zahtevku tožbe ali nasprotni tožbe.

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali je stvar že pravnomočno razsojena. Če ugotovi, da je bila pravda začeta o zahtevku, o katerem je bilo že pravnomočno odločeno, zavrže tožbo.

Če je v sodbi odločeno o terjatvi, ki jo je tožena stranka uveljavljala z ugovorom zaradi pobota, postane odločba o obstoju ali neobstoju take terjatve pravnomočna.

320. člen

Sodišče je vezano na svojo sodbo, ko je sodba razglašena, če ni bila razglašena, pa ko je odpravljena.

Nasproti strankam ima sodba učinek šele od dneva, ko jim je vročena.

Izdaja in razglasitev sodbe

321. člen

Sodba se izda in razglasi v imenu ljudstva.

Kadar se opravi glavna obravnava pred senatom, izdajo sodbo predsednik senata in člani senata, ki so sodelovali na naroku, na katerem je bila glavna obravnava končana. Takoj po koncu glavne obravnave izda senat sodbo, ki jo razglasi predsednik senata.

V bolj zapletenih zadevah lahko sodišče odloči, da bo sodbo izdalo pisno. V takem primeru se sodba ne razglasi, temveč se vroči strankam v tridesetih dneh od dneva, ko je bila glavna obravnava končana.

V primeru iz drugega odstavka 291. člena tega zakona izda sodišče sodbo in jo vroči strankam najpozneje v tridesetih dneh od dneva, ko prejme spise, listine, druge podatke oziroma zapisnik. Ta sodba se ne razglasi.

322. člen

Kadar se sodba razglasi, prebere predsednik senata javno izrek sodbe in sporoči na kratko razloge sodbe.

Ob razglasitvi sodbe se lahko sporoči, da je sodišče sklenilo, da bo o odmeri stroškov odločilo pozneje. V tem primeru odmeri stroške predsednik senata, odločba pa se vzame v pisni odpravek sodbe.

Če je bila javnost glavne obravnave izključena, se izrek sodbe vselej javno prebere, sodišče pa odloči, ali in koliko naj se izključi javnost pri razglasitvi razlogov sodbe.

Vsi navzoči poslušajo branje izreka sodbe stoje.

Pisna izdelava in vročitev sodbe

323. člen

Sodba mora biti pisno izdelana v tridesetih dneh od izdaje.

Izvirnik sodbe podpiše predsednik senata.

Strankam se vroči overjen prepis sodbe.

324. člen

Pisna sodba mora imeti uvod, izrek in obrazložitev ter pravni pouk o pritožbi.

Uvod sodbe obsega: navedbo, da se sodba izreka v imenu ljudstva, naslov sodišča, ime in priimek predsednika in članov senata, ime in priimek in stalno oziroma začasno prebivališče strank, njihovih zastopnikov in pooblaščenec, kratko navedbo spornega predmeta, dan, ko je bila končana glavna obravnava, in dan, ko je bila sodba izdana.

Izrek sodbe obsega odločbo, s katero je sodišče ugodilo posameznim zahtevkom, ki se nanašajo na glavno stvar in stranske terjatve, ali jih je zavrnilo, in odločbo o obstoju ali neobstoju terjatve, ki je bila uveljavljena zaradi pobota (tretji odstavek 319. člena).

V obrazložitvi navede sodišče zahtevke strank in njihove navedbe o dejstvih, na katera se ti zahtevki opirajo, dokaze ter predpise, na katere je oprlo sodbo.

V obrazložitvi zamudne sodbe, sodbe na podlagi pripoznave ali sodbe na podlagi odpovedi, se navedejo samo razlogi, ki upravičujejo tako sodbo.

V pravnem pouku o pritožbi navede sodišče rok za vložitev pritožbe in pri katerem sodišču se pritožba vložiti.

Dopolnilna sodba

325. člen

Če sodišče ni odločilo o vseh zahtevkih, o katerih bi moralo odločiti s sodbo, ali ni odločilo o delu zahtevka, lahko stranka v petnajstih dneh od prejema sodbe predlaga pravnemu sodišču, naj se sodba dopolni.

Prepozen ali neutemeljen predlog za dopolnitev sodbe sodišče zavrže oziroma zavrne brez naroka.

326. člen

Če predsednik senata spozna, da je predlog za dopolnitev sodbe utemeljen, razpiše glavno obravnavo, da se izda sodba o zahtevku, o katerem ni bilo odločeno (dopolnilna sodba).

Dopolnilna sodba se lahko izda tudi brez nove glavne obravnave, če naj jo izda isti senat, ki je izdal prvotno sodbo, zahtevek, glede katerega se zahteva dopolnitev, pa je bil zadosti obravnavan.

Če senat spozna, da je predlog za dopolnilno sodbo prepozen ali neutemeljen, ga s sklepom zavrže oziroma zavrne.

Če se predlog za dopolnitev sodbe nanaša samo na stroške postopka, odloči o njem predsednik senata brez naroka.

327. člen

Če je poleg predloga za dopolnitev sodbe vložena tudi pritožba zoper sodbo, sodišče prve stopnje počaka in ne pošlje pritožbe sodišču druge stopnje, dokler ne odloči o predlogu za dopolnitev sodbe in se ne izteče rok za pritožbo zoper to odločbo.

Če se zoper odločbo o dopolnitvi sodbe vloži pritožba, se ta pritožba skupaj s pritožbo zoper prvotno sodbo pošlje sodišču druge stopnje.

Če se izpodbija sodba prve stopnje s pritožbo samo zaradi tega, ker sodišče prve stopnje ni s sodbo odločilo o vseh zahtevkih strank, ki so bili predmet pravde, se šteje pritožba za predlog stranke, naj se izda dopolnilna sodba.

Poprava sodbe

328. člen

Predsednik senata kadar koli popravi napake v imenih in številkah ter druge očitne pisne in računske pomote, pomanjkljivosti glede oblike in neskladnost prepisa sodbe z izvirnikom.

O popravi se izda poseben sklep, ki se zapiše na koncu izvirnika, strankam pa se vroči prepis sklepa.

Če se izvirnik in prepis sodbe ne ujemata glede kakšne odločitve, ki je vsebovana v izreku sodbe, se vročijo strankam popravljeni prepisi sodbe s pripombo, da se s tem prepisom nadomešča prejšnji prepis. V takšnem primeru teče rok za pravno sredstvo glede popravljenega dela sodbe od dneva, ko je bil strankam vročen popravljeni prepis sodbe.

O popravi sodbe lahko odloči sodišče brez zaslišanja strank.

Štiriindvajseto poglavje SKLEP

329. člen

Vse sklepe, ki se izdajajo na naroku, razglasi predsednik senata.

Sklep, ki je bil razglašen na naroku, se vroči strankam v overjenem prepisu samo tedaj, če je zoper ta sklep dovoljena posebna pritožba, če se lahko na podlagi sklepa takoj zahteva izvršba ali če to zahteva vodstvo pravde.

Sodišče je vezano na svoje sklepe, če se ti ne nanašajo na vodstvo pravde ali če ni s tem zakonom drugače določeno.

Kadar se sklep ne vroči pisno, ima nasproti strankam učinek takoj, ko je razglašen.

330. člen

Sklepi, ki jih izda sodišče zunaj naroka, se sporočijo strankam z vročitvijo overjenega prepisa.

Če se s sklepom zavrne predlog ene stranke brez prejšnjega zaslišanja nasprotne stranke, se tej stranki sklep ne vroči.

331. člen

Sklep mora biti obrazložen, če se z njim zavrača predlog stranke ali če se z njim odloča o predlogih strank, ki si med seboj nasprotujejo, lahko pa je obrazložen tudi v drugih primerih, kadar je to potrebno.

Pisni odpravek sklepa mora vselej obsegati uvod in izrek, obrazložitev pa le tedaj, če mora biti sklep po prvem odstavku tega člena obrazložen.

332. člen

Določbe 313. člena, drugega odstavka 320. člena, drugega odstavka 321. člena, drugega odstavka 322. člena in členov 323 do 328 tega zakona veljajo smiselno tudi za sklepe.

B) Postopek s pravnimi sredstvi

Petindvajseto poglavje REDNA PRAVNA SREDSTVA

1. Pritožba zoper sodbo

Pravica pritožbe

333. člen

Zoper sodbo, izdano na prvi stopnji, se smejo stranke pritožiti v petnajstih dneh od vročitve prepisa sodbe, če ni v tem zakonu določen kakšen drug rok. V meničnih in čekovnih sporih znaša ta rok osem dni.

Pravočasna pritožba ovira, da bi postala sodba pravnomočna v tistem delu, v katerem se s pritožbo izpodbija.

O pritožbi zoper sodbo odloča sodišče druge stopnje.

334. člen

Stranka se lahko odpove pritožbi od trenutka, ko je sodba razglašena, če se sodba ne razglasi, pa od takrat, ko ji je vročen njen prepis.

Dokler sodišče druge stopnje ne izda odločbe, lahko stranka umakne že vloženo pritožbo.

Odpoved pritožbi in umik pritožbe se ne moreta preklicati.

Vsebina pritožbe

335. člen

Pritožba mora obsegati:

1. navedbo sodbe, zoper katero se vlaga;
2. izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu;
3. pritožbene razloge;
4. podpis pritožnika.

336. člen

Če se po podatkih pritožbe ne more ugotoviti, katera sodba se izpodbija, ali če pritožba ni podpisana (nepopolna pritožba), zahteva sodišče prve stopnje s sklepom, zoper katerega ni pritožbe, naj jo pritožnik v določenem roku dopolni ali popravi.

Če pritožnik v določenem roku ne izpolni te zahteve, sodišče prve stopnje s sklepom zavrže pritožbo kot nepopolno.

Če je pritožba vsebinsko še drugače pomanjkljiva, jo sodišče prve stopnje pošlje sodišču druge stopnje, ne da bi zahtevalo od pritožnika, naj jo dopolni oziroma popravi.

337. člen

V pritožbi sme pritožnik navajati nova dejstva in predlagati nove dokaze le, če izkaže, da jih brez svoje krivde ni mogel navesti oziroma predložiti do prvega naroka za glavno obravnavo oziroma do konca glavne obravnave, če so izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 286. člena tega zakona.

Predsednik senata sodišča prve stopnje po potrebi sam ali na zahtevo sodnika poročevalca sodišča druge stopnje s poizvedbami ali na naroku preveri resničnost pritožnikovih navedb.

Ugovor pobota, ki ni bil uveljavljen pred sodiščem prve stopnje, se ne more uveljavljati v pritožbi.

Razlogi, iz katerih se sme sodba izpodbijati

338. člen

Sodba se sme izpodbijati:

1. zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka;
2. zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja;
3. zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Zamudna sodba se ne more izpodbijati zaradi zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

Sodba na podlagi pripoznave in sodba na podlagi odpovedi se lahko izpodbijata zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka ali zaradi tega, ker je bila izjava o pripoznavi oziroma o odpovedi dana v zmoti ali pod vplivom prisile ali zvijače.

339. člen

Bistvena kršitev določb pravnega postopka je podana, če sodišče med postopkom ni uporabilo kakšne določbe tega zakona ali jo je uporabilo nepravilno, pa bi lahko to vplivalo na zakonitost in pravilnost sodbe.

Bistvena kršitev določb pravnega postopka je vselej podana:

1. če je bilo sodišče nepravilno sestavljeno ali če je pri izdaji sodbe sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki ni sodeloval na glavni obravnavi;
2. če je pri izdaji sodbe sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki bi moral biti po zakonu izločen (1. do 5. točka prvega odstavka 70. člena) oziroma ki je bil s sklepom predsednika oziroma predstojnika sodišča izločen;
3. če je bilo odločeno o zahtevku v sporu, ki ne spada v sodno pristojnost (18. člen);
4. če je sodišče odločilo o tožbenem zahtevku, za katerega je stvarno pristojno višje sodišče iste vrste ali sodišče druge vrste, ali če je na ugovor stranke v odločbi, ki je bila vzeta v sodbo, nepravilno odločilo, da je krajevno pristojno;
5. če je sodišče na ugovor stranke, da gre za spor, glede katerega je bil sklenjen arbitražni dogovor, v odločbi, ki je bila vzeta v sodbo, nepravilno odločilo, da je pristojno;
6. če je sodišče v nasprotju z določbami tega zakona oprlo svojo odločbo na nedovoljena razpolaganja strank (tretji odstavek 3. člena);
7. če je sodišče v nasprotju z določbami tega zakona izdalo zamudno sodbo, sodbo na podlagi pripoznave ali sodbo na podlagi odpovedi;
8. če kakšni stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti pa z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem;
9. če je sodišče v nasprotju z določbami tega zakona zavrnilo zahtevo stranke, da bi uporabljala v postopku svoj jezik in v svojem jeziku spremljala postopek;
10. če je sodišče izdalo sodbo brez glavne obravnave, pa bi bilo moralo opraviti glavno obravnavo;
11. če se je postopka udeleževal kot tožnik ali toženec nekdo, ki ne more biti pravdna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu z določbami tega zakona ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena;
12. če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda ali o katerem je bilo že prej pravnomočno razsojeno ali o katerem je bila že sklenjena sodna poravnava;

13. če je bila v nasprotju z zakonom izključena javnost glavne obravnave;
14. če ima sodba pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne more preizkusiti, zlasti pa, če je izrek sodbe nerazumljiv, če nasprotuje samemu sebi ali razlogom sodbe ali če sodba sploh nima razlogov ali v njej niso navedeni razlogi o odločilnih dejstvih ali so ti razlogi nejasni ali med seboj v nasprotju; ali če je o odločilnih dejstvih nasprotje med tem, kar se navaja v razlogih sodbe o vsebini listin ali zapisnikov o izpovedbah v postopku, in med samimi temi listinami oziroma zapisniki.

340. člen

Zmotna ali nepopolna ugotovitev dejanskega stanja je podana, če je sodišče kakšno odločilno dejstvo napačno ugotovilo oziroma če ga ni ugotovilo.

341. člen

Napačna uporaba materialnega prava je podana, če sodišče ni uporabilo določb materialnega prava, ki bi jih moralo uporabiti, ali če jih ni uporabilo pravilno.

Postopek s pritožbo

342. člen

Pritožba se vloži pri sodišču, ki je izreklo sodbo na prvi stopnji, v zadostnem številu izvodov za sodišče in nasprotno stranko.

343. člen

Prepozno, nepopolno (prvi odstavek 336. člena) ali nedovoljeno pritožbo zavrže s sklepom predsednik senata sodišča prve stopnje brez naroka.

Pritožba je prepozna, če je bila vložena po preteku zakonskega roka zanjo.

Pritožba je nedovoljena, če jo je vložila oseba, ki ni imela te pravice, ali oseba, ki se je pritožbi odpovedala ali jo umaknila, ali če pritožnik ni imel pravnega interesa za pritožbo.

344. člen

Izvod pravočasne, popolne in dovoljene pritožbe vroči sodišče prve stopnje nasprotni stranki, ki sme nato v osmih dneh od njenega prejema podati pri tem sodišču odgovor na pritožbo.

Izvod odgovora na pritožbo vroči sodišče prve stopnje pritožniku.

Prepozen odgovor na pritožbo se ne zavrže, temveč se pošlje sodišču druge stopnje, ki ga upošteva, če je to še mogoče.

345. člen

Ko dobi odgovor na pritožbo ali ko se izteče rok za odgovor na pritožbo, pošlje sodišče prve stopnje pritožbo in odgovor na pritožbo, če je bil vložen, z vsemi spisi sodišču druge stopnje.

Če pritožnik trdi, da so bile v postopku na prvi stopnji prekršene določbe pravnega postopka, da predsednik senata sodišča prve stopnje pojasnilo k navedbam v pritožbi, ki se nanašajo na te kršitve, po potrebi pa opravi tudi poizvedbe, da ugotovi, ali so navedbe v pritožbi resnične.

346. člen

Ko prispejo spisi s pritožbo k sodišču druge stopnje, pripravi sodnik poročevalec poročilo za obravnavanje zadeve na pritožbenem senatu.

Sodnik poročevalec si lahko, če je treba, od sodišča prve stopnje priskrbi poročilo o kršitvah določb postopka in zahteva, naj se za ugotovitev teh kršitev opravijo poizvedbe.

346.a člen

V primeru iz drugega odstavka 345. člena in drugega odstavka 346. člena tega zakona, pošlje sodišče prve stopnje pojasnilo oziroma poročilo strankam, ki lahko nanj odgovorijo v osmih dneh od vročitve.

347. člen

Sodišče druge stopnje odloča o pritožbi praviloma brez obravnave.

Če senat sodišča druge stopnje spozna, da je treba za pravilno ugotovitev dejanskega stanja ponoviti vse ali le nekatere od že izvedenih dokazov pred sodiščem druge stopnje, mora razpisati obravnavo.

348. člen

Na obravnavo se povabijo stranke oziroma njihovi zakoniti zastopniki ali pooblaščenci in pa tiste priče in izvedenci, za katere sodišče sklene, da jih bo zaslišalo.

Če ne pride na obravnavo katera od strank ali ne pride nobena stranka, obravnava sodišče pritožbo in izda odločbo, upoštevajoč zlasti tisto, kar je navedeno v pritožbi in v odgovoru na pritožbo.

Obravnava pred sodiščem druge stopnje se začne s poročilom poročevalca, ki razloži stanje stvari, ne da bi dal svoje mnenje o utemeljenosti pritožbe.

Nato se prebere sodba ali del sodbe, na katerega se nanaša pritožba, če je treba, pa tudi zapisnik o glavni obravnavi pred sodiščem prve stopnje, potem pa pritožnik obrazloži svojo pritožbo, nasprotna stranka pa odgovor na pritožbo.

Na obravnavi ponovi sodišče druge stopnje tiste dokaze, glede katerih dvomi v pravilnost dokazne ocene sodišča prve stopnje. Če katerega od teh dokazov ni več mogoče izvesti ali če senat ali sodnik, ki je izdal izpodbijano sodbo, tega dokaza ni neposredno izvedel (217. in 218. člen), lahko sodišče druge stopnje sklene, da se prebere zapisnik o njegovih izvedbi.

Na obravnavi stranka ne more navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov niti uveljavljati ugovora pobota, ki ga ni uveljavljala pred sodiščem prve stopnje.

349. člen

Če ni v 347. in 348. členu tega zakona drugače določeno, veljajo določbe o glavni obravnavi pred sodiščem prve stopnje (281. do 305. člen) smiselno tudi za obravnavo pred sodiščem druge stopnje.

Meje preizkusa sodbe prve stopnje

350. člen

Sodišče druge stopnje preizkusi sodbo prve stopnje v tistem delu, v katerem se izpodbija s pritožbo; če pa se iz pritožbe ne vidi, v katerem delu se sodba izpodbija, preizkusi sodbo v tistem delu, v katerem stranka ni zmagala v sporu.

Sodišče druge stopnje preizkusi sodbo sodišča prve stopnje v mejah razlogov, ki so navedeni v pritožbi, pri tem pa pazi po uradni dolžnosti na bistvene kršitve določb pravnega postopka iz 1., 2., 3., 6., 7., 8., 11., 12. in 14. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona in na pravilno uporabo materialnega prava.

Sodišče druge stopnje pazi na prekoračitev tožbenega zahtevka samo na zahtevo stranke.

Odločbe sodišča druge stopnje o pritožbi

351. člen

Sodišče druge stopnje lahko na seji ali na podlagi opravljene obravnave zavrže pritožbo kot prepozno, nepopolno ali kot nedovoljeno ali jo zavrne kot neutemeljeno in potrdi sodbo sodišča prve stopnje ali razveljavi to sodbo in pošlje zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje ali razveljavi sodbo prve stopnje in zavrže tožbo ali spremeni sodbo prve stopnje.

Sodišče druge stopnje lahko razveljavi sodbo tudi tedaj, če stranka zahteva spremembo, in lahko spremeni sodbo, čeprav stranka zahteva, naj se razveljavi.

352. člen

Sodišče druge stopnje zavrže s sklepom prepozno, nepopolno ali nedovoljeno pritožbo, če tega ni storilo sodišče prve stopnje (343. člen).

353. člen

Sodišče druge stopnje zavrne s sodbo pritožbo kot neutemeljeno in potrdi sodbo prve stopnje, če spozna, da niso podani razlogi, iz katerih se sodba lahko izpodbija, in ne razlogi, na katere mora paziti po uradni dolžnosti.

354. člen

Sodišče druge stopnje razveljavi s sklepom sodbo prve stopnje, če ugotovi, da je podana bistvena kršitev določb pravnega postopka (339. člen), in vrne zadevo istemu sodišču prve stopnje ali pa jo odstopi pristojnemu sodišču prve stopnje, da opravi novo glavno obravnavo. V tem sklepu odloči sodišče druge stopnje tudi o tem, katera dejanja, ki jih zajema bistvena kršitev določb pravnega postopka, se razveljavijo.

Če so bile v postopku pred sodiščem prve stopnje prekršene določbe 3. in 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, razveljavi sodišče druge stopnje sodbo prve stopnje in zavrže tožbo.

Če je bila v postopku pred sodiščem prve stopnje prekršena določba 11. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, razveljavi sodišče druge stopnje glede na naravo kršitve sodbo prve stopnje in vrne zadevo pristojnemu sodišču prve stopnje ali pa razveljavi sodbo prve stopnje in zavrže tožbo.

355. člen

Če sodišče druge stopnje na seji ali na obravnavi spozna, da je treba za pravilno ugotovitev dejanskega stanja ugotoviti nova dejstva ali izvesti nove dokaze ali da je bilo zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno, razveljavi sodbo prve stopnje in vrne zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

356. člen

Če sodišče druge stopnje razveljavi sodbo sodišča prve stopnje in mu vrne zadevo v novo sojenje, lahko odredi, da se opravi nova glavna obravnavo pred drugim senatom.

357. člen

Če ugotovi, da je bil s sodbo prve stopnje prekoračen tožbeni zahtevek, sodišče druge stopnje glede na naravo prekoračitve tožbenega zahtevka s sklepom razveljavi sodbo sodišča prve stopnje in mu po potrebi zadevo vrne v ponovno sojenje.

358. člen

- Sodišče druge stopnje mora s sodbo spremeniti sodbo sodišča prve stopnje:
1. če ugotovi na podlagi obravnave drugačno dejansko stanje, kakor pa je ugotovljeno v sodbi prve stopnje;
 2. če je sodišče prve stopnje zmotno presodilo listine ali posredno izvedene dokaze, njegova odločba pa se opira samo na te dokaze;
 3. če je sodišče prve stopnje iz ugotovljenih dejstev nepravilno sklepalo na obstoj drugih dejstev, sodba pa se opira na ta dejstva;
 4. če misli, da je dejansko stanje v sodbi prve stopnje pravilno ugotovljeno, da pa je sodišče prve stopnje zmotno uporabilo materialno pravo.

359. člen

Sodišče druge stopnje ne sme spremeniti sodbe v škodo stranke, ki se je pritožila, če se je pritožila samo ona.

360. člen

V obrazložitvi sodbe oziroma sklepa mora sodišče druge stopnje presoditi navedbe pritožbe, ki so odločilnega pomena, in navesti razloge, ki jih je upoštevalo po uradni dolžnosti.

Kadar se sodba prve stopnje razveljavi zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, je treba v obrazložitvi navesti, katere določbe so bile prekršene in v čem je kršitev.

Če se sodba prve stopnje razveljavi in zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje, da pravilno ugotovi dejansko stanje, se navede, v čem so pomanjkljivosti pri ugotovitvi dejanskega stanja oziroma zakaj so nova dejstva in novi dokazi pomembni za pravilno odločbo in zakaj vplivajo na tako odločbo.

361. člen

Sodišče druge stopnje vrne vse spise sodišču prve stopnje z zadostnim številom overjenih prepisov svoje odločbe, da jih vroči strankam in drugim prizadetim osebam.

362. člen

Sodišče prve stopnje mora opraviti vsa pravdna dejanja in obravnavati vsa sporna vprašanja, na katera je opozorilo sodišče druge stopnje v svojem sklepu.

Na prvem naroku nove glavne obravnave smejo navajati stranke tudi nova dejstva in predlagati nove dokaze, če jih brez svoje krivde v dotedanem postopku niso mogle navesti oziroma predložiti.

Če se sodba razveljavi zaradi tega, ker jo je izdalo nepristojno sodišče, se opravi nova obravnava pred sodiščem prve stopnje po določbah, ki veljajo za glavno obravnavo, če se spremeni senat (tretji odstavek 302. člena).

2. Pritožba zoper sklep

363. člen

Zoper sklep sodišča prve stopnje je dovoljena pritožba, če ni v tem zakonu določeno, da ni pritožbe.

Če ta zakon izrecno določa, da ni posebne pritožbe, se sme sklep sodišča prve stopnje izpodbijati samo v pritožbi zoper končno odločbo.

364. člen

Pravočasna pritožba zadrži izvršitev sklepa, če ni s tem zakonom drugače predpisano.

Sklep, zoper katerega ni posebne pritožbe, se lahko takoj izvrši.

365. člen

Ko odloča o pritožbi, lahko sodišče druge stopnje:

1. zavrže pritožbo kot prepozno, nepopolno ali nedovoljeno (prvi, drugi in tretji odstavek 343. člena ter prvi odstavek 363. člena);
2. zavrne pritožbo kot neutemeljeno in potrdi sklep sodišča prve stopnje;
3. ugotovi pritožbi in sklep spremeni ali razveljavi in po potrebi vrne zadevo v nov postopek.

366. člen

V postopku s pritožbo zoper sklep se uporabljajo smiselno določbe, ki veljajo za pritožbo zoper sodbo, razen določb o odgovoru na pritožbo in o obravnavi pred sodiščem druge stopnje.

Šestindvajseto poglavje IZREDNA PRAVNA SREDSTVA

1. Revizija

367. člen

Zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, lahko stranke vložijo revizijo v tridesetih dneh od vročitve prepisa sodbe.

V premoženjskih sporih je revizija dovoljena, če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe presega 1,000.000 tolarjev.

Revizija je vselej dovoljena:

1. v sporih o preživljanju, ko je preživnina prvič določena ali je ukinjena;
2. v odškodninskih sporih za izgubljeno preživljanje zaradi smrti preživjalca, ko je ta odškodnina prvič določena ali ukinjena;
3. v sporih iz avtorske pravice;
4. v sporih, ki se nanašajo na varstvo in uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme, in v sporih v zvezi z varstvom konkurence.

368. člen

O reviziji odloča vrhovno sodišče.

369. člen

Vložena revizija ne zadrži izvršitve pravnomočne sodbe, zoper katero je vložena.

370. člen

Revizija se lahko vloži:

1. zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka iz drugega odstavka 339. člena tega zakona, razen če se kršitev nanaša na krajevno pristojnost (4. točka drugega odstavka 339. člena) ali na pristojnost arbitraže (5. točka drugega odstavka 339. člena), če je sodnik sodišča prve stopnje izdal sodbo brez glavne obravnave, čeprav bi jo moral opraviti (10. točka drugega odstavka 339. člena), če je bilo odločeno o zahtevku, o

- katerem že teče pravda (12. točka drugega odstavka 339. člena) ali če je bila v nasprotju z zakonom izključena javnost glavne obravnave (13. točka drugega odstavka 339. člena);
- zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka iz prvega odstavka 339. člena tega zakona v postopku pred sodiščem druge stopnje;
 - zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Zaradi prekoračitve tožbenega zahtevka je revizija dopustna samo, če je bila ta kršitev storjena šele v postopku pred sodiščem druge stopnje.

Revizije ni mogoče vložiti zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

Zoper sodbo druge stopnje, s katero se potrjuje sodba na podlagi pripoznave ali sodba na podlagi odpovedi, je revizija dopustna samo zaradi razlogov iz 1. in 2. točke prvega odstavka in iz drugega odstavka tega člena.

371. člen

Revizijsko sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu, v katerem se izpodbija z revizijo, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni, pri čemer pazi po uradni dolžnosti na pravilno uporabo materialnega prava.

372. člen

Stranke smejo navajati v reviziji nova dejstva in predlagati nove dokaze samo tedaj, če se nanašajo na bistvene kršitve določb pravnega postopka, zaradi katerih se lahko vložijo revizija.

373. člen

Revizija se vložijo pri sodišču, ki je izreklo sodbo prve stopnje, in sicer v zadostnem številu izvodov za sodišče, nasprotno stranko in Državno tožilstvo Republike Slovenije.

374. člen

Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno revizijo zavrže s sklepom sodnik sodišča prve stopnje brez naroka.

Revizija je nedovoljena, če jo vložijo nekdo, ki nima te pravice, nekdo, ki jo je umaknil, ali nekdo, ki zanjo nima pravnega interesa, ali če je vložena zoper sodbo, zoper katero je po zakonu ni mogoče vložiti.

375. člen

Izvod vsake revizije pošlje sodnik sodišča prve stopnje nasprotni stranki in Državnemu tožilstvu Republike Slovenije.

Državnemu tožilstvu Republike Slovenije je treba poslati skupaj z revizijo tudi prepis sodbe, zoper katero je revizija vložena.

Nasprotna stranka lahko v tridesetih dneh od vročitve revizije poda sodišču nanjo odgovor.

Ko dobi odgovor na revizijo ali ko poteče rok za odgovor, pošlje sodnik sodišča prve stopnje revizijo in morebitni odgovor nanjo z vsemi spisi po sodišču druge stopnje revizijskemu sodišču.

376. člen

O reviziji odloča revizijsko sodišče brez obravnave.

377. člen

Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno revizijo zavrže revizijsko sodišče s sklepom, če ni storil tega v mejah svojih pravic (374. člen) že sodnik sodišča prve stopnje.

378. člen

Revizijsko sodišče s sodbo zavrne revizijo kot neutemeljeno, če ugotovi, da niso podani razlogi, zaradi katerih je bila vložena, in ne razlogi, na katere mora paziti po uradni dolžnosti.

379. člen

Če ugotovi bistveno kršitev določb pravnega postopka iz prvega ali drugega odstavka 339. člena tega zakona, zaradi katerih je dopustna revizija, razen kršitev iz drugega in tretjega odstavka tega člena, revizijsko sodišče s sklepom v celoti ali deloma razveljavi sodbo sodišča druge stopnje in sodišča prve stopnje ali samo sodbo sodišča druge stopnje in vrne zadevo v novo sojenje istemu ali drugemu senatu sodišča prve ali druge stopnje oziroma drugemu pristojnemu sodišču.

Če je bila v postopku pred sodiščem prve ali druge stopnje storjena kršitev iz 3. ali 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, razen če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda, revizijsko sodišče s sklepom razveljavi izdane odločbe in zavrže tožbo.

Če je bila v postopku pred sodiščem prve ali druge stopnje storjena kršitev iz 11. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, ravna revizijsko sodišče glede na naravo kršitve po prvem ali drugem odstavku tega člena.

380. člen

Če ugotovi, da je bilo materialno pravo zmotno uporabljeno, ugodi revizijsko sodišče s sodbo reviziji in spremeni izpodbijano sodbo.

Če ugotovi, da je bilo zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno in da zato ni pogojev za spremembo izpodbijane sodbe, ugodi revizijsko sodišče s sklepom reviziji in v celoti ali deloma razveljavi sodbo sodišča prve in druge stopnje ali samo sodbo sodišča druge stopnje in vrne zadevo v novo sojenje sodišču prve oziroma druge stopnje.

381. člen

Če ugotovi, da je bil s pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, prekoračen tožbeni zahtevek, revizijsko sodišče glede na naravo prekoračitve s sklepom razveljavi sodbo sodišča druge stopnje in vrne zadevo v novo sojenje sodišču druge stopnje oziroma s sodbo spremeni izpodbijano sodbo.

382. člen

Odločba revizijskega sodišča se pošlje sodišču prve stopnje po sodišču druge stopnje.

Izvod odločbe revizijskega sodišča je treba poslati tudi Državnemu tožilstvu Republike Slovenije.

383. člen

Če ni v členih 367 do 382 tega zakona drugače določeno, veljajo v postopku z revizijo smiselno določbe iz tega zakona o pritožbi zoper sodbo iz drugega in tretjega odstavka 334. člena, 335., 336. in 341. člena, drugega in tretjega odstavka 344. člena, drugega odstavka 345. člena, 346., 351., 356. člena in členov 359 do 362 tega zakona.

384. člen

Stranke lahko vložijo revizijo tudi zoper sklep sodišča druge stopnje, s katerim je bil postopek pravnomočno končan.

Revizije zoper sklep iz prvega odstavka tega člena ni v sporih, v katerih ne bi bila dovoljena revizija zoper pravnomočno sodbo (drugi in tretji odstavek 367. člena).

Revizija je vselej dovoljena zoper sklep, s katerim je sodišče druge stopnje zavrglo vloženo pritožbo oziroma s katerim je potrdilo sklep sodišča prve stopnje, da se revizija zavrže.

V postopku z revizijo zoper sklep se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o reviziji zoper sodbo.

2. Zahteva za varstvo zakonitosti

385. člen

Zoper pravnomočno sodno odločbo lahko vloži Državno tožilstvo Republike Slovenije v treh mesecih zahtevo za varstvo zakonitosti.

Rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti iz prvega odstavka tega člena se šteje:

1. zoper odločbo, izdano na prvi stopnji, zoper katero ni bila vložena pritožba – od dneva, od katerega odločbe ni bilo več mogoče izpodbijati s pritožbo;
2. zoper odločbo, izdano na drugi stopnji, zoper katero ni bila vložena revizija – od dneva, ko je bila odločba vročena tisti stranki, ki ji je bila vročena pozneje.

Zoper odločbo iz prvega odstavka tega člena, izdano na drugi stopnji, zoper katero so stranke vložile revizijo, lahko vloži državno tožilstvo zahtevo za varstvo zakonitosti samo v tridesetih dneh od dneva, ko mu je bila vročena revizija tiste stranke, katere revizija mu je bila vročena prej (prvi odstavek 375. člena).

Zahteve za varstvo zakonitosti ni zoper odločbo, ki jo je na revizijo ali zahtevo za varstvo zakonitosti izdalo vrhovno sodišče.

386. člen

O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče.

387. člen

Državno tožilstvo lahko vloži zahtevo za varstvo zakonitosti:

1. zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka iz prvega in drugega odstavka 339. člena tega zakona, razen če se kršitev nanaša na krajevno pristojnost (4. točka drugega odstavka 339. člena) ali na pristojnost arbitraže (5. točka drugega odstavka 339. člena), če je sodišče prve stopnje izdalo sodbo brez glavne obravnave, moralo pa bi opraviti glavno obravnavo (10. točka drugega odstavka 339. člena), če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda (12. točka drugega odstavka 339. člena), ali če je bila v nasprotju z zakonom izključena javnost glavne obravnave (13. točka drugega odstavka 339. člena);
2. zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Državno tožilstvo ne more vložiti zahteve za varstvo zakonitosti zaradi prekoračitve tožbenega zahtevka in tudi ne zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

388. člen

Po prvem odstavku 379. člena tega zakona ravna sodišče, ki je pristojno odločati o zahtevi za varstvo zakonitosti, tudi kadar ugotovi, da je podana bistvena kršitev določb pravnega postopka iz prvega odstavka 339. člena tega zakona, ki je bila storjena v postopku pred sodiščem prve stopnje.

389. člen

Če sta zoper isto odločbo vloženi revizija in zahteva za varstvo zakonitosti, odloči vrhovno sodišče o obeh pravnih sredstvih z eno odločbo.

390. člen

O seji, na kateri bo sodišče odločilo o zahtevi za varstvo zakonitosti, je treba obvestiti Državno tožilstvo Republike Slovenije.

391. člen

Pri odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti se omeji sodišče samo na preizkus kršitev, ki jih uveljavlja državno tožilstvo v svoji zahtevi.

Če ni v členih 385 do 390 tega zakona drugače določeno, se v postopku z zahtevo za varstvo zakonitosti uporabljajo smiselno določbe 369. člena, členov 372 do 380 ter 382. in 383. člena tega zakona.

3. Tožba za razveljavitev sodne poravnave

392. člen

Stranke lahko sklenjeno sodno poravnavo izpodbijajo s tožbo za razveljavitev sodne poravnave.

Tožba za razveljavitev sodne poravnave se lahko vloži:

1. zaradi tega, ker je sodna poravnava sklenjena v zmoti ali pod vplivom sile ali zvijače;
2. zaradi tega, ker je pri sklenitvi sodne poravnave sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki bi moral biti po zakonu izločen (1. do 5. točka prvega odstavka 70. člena) oziroma ki je bil s sklepom sodišča izločen;
3. če je pri sklenitvi sodne poravnave sodeloval nekdo, ki ne more biti pravnica stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravnica nesposobna stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena.

393. člen

Tožbo za razveljavitev sodne poravnave lahko stranka vloži v treh mesecih od dneva, ko je zvedela za razlog za razveljavitev.

Po preteku treh let od dneva, ko je bila sodna poravnava sklenjena, se tožba za razveljavitev sodne poravnave ne more več vložiti.

Tožba za razveljavitev sodne poravnave se vloži vselej pri sodišču, pred katerim je bila sodna poravnava sklenjena.

O tožbi za razveljavitev sodne poravnave odloča sodišče v sestavi, ki jo določa zakon za odločanje o spornem predmetu, o katerem je bila sodna poravnava sklenjena.

Če ni v 392. in 393. členu tega zakona drugače določeno, se v postopku s tožbo za razveljavitev sodne poravnave uporabljajo določbe drugega odstavka 397. člena ter 398. do 400. člena tega zakona.

4. Obnova postopka

394. člen

Postopek, ki je s sodno odločbo pravnomočno končan, se lahko na predlog stranke obnovi:

1. če je pri izdaji odločbe sodeloval sodnik oziroma sodnik porotnik, ki bi moral biti po zakonu izločen (1. do 5. točka prvega odstavka 70. člena) oziroma ki je bil s sklepom sodišča izločen;

2. če kakšni stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem;
3. če je bila opravljena osebna vročitev prve vloge, ki se je vročala v postopku, po 141. členu tega zakona, ta način vročitve pa je bil uporabljen zaradi strankine odsotnosti v nepretrganem trajanju več kot tri mesece;
4. če se je postopka udeleževal kot tožnik ali toženec nekdo, ki ne more biti pravdna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu s tem zakonom ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena;
5. če se opira sodna odločba na krivo izpovedbo priče ali izvedenca;
6. če se opira sodna odločba na ponarejeno listino ali na listino, v kateri je bila potrjena neresnična vsebina;
7. če je prišlo do sodne odločbe zaradi kaznivega dejanja sodnika oziroma sodnika porotnika, zakonitega zastopnika ali pooblaščenca stranke, nasprotne stranke ali koga drugega;
8. če pridobi stranka možnost uporabiti pravnomočno odločbo sodišča, ki je bila prej izdana o istem zahtevku med istima strankama;
9. če se opira sodna odločba na drugo sodno odločbo ali na odločbo kakšnega drugega organa, pa je bila ta odločba pravnomočno spremenjena, razveljavljena oziroma odpravljena;
10. če zve stranka za nova dejstva ali pa najde ali pridobi možnost uporabiti nove dokaze, na podlagi katerih bi bila lahko izdana zanjo ugodnejša odločba, če bi bila ta dejstva oziroma če bi bili ti dokazi uporabljeni v prejšnjem postopku.

395. člen

Iz razlogov, ki so naštetih v 1., 2., 3. in 4. točki 394. člena tega zakona, se ne more zahtevati obnova postopka, če je bil tak razlog brez uspeha uveljavljen v prejšnjem postopku.

Zaradi okoliščin, ki so naštetih v 1., 8., 9. in 10. točki 394. člena tega zakona, se sme dovoliti obnova postopka samo, če jih stranka brez svoje krivde ni mogla uveljavljati, preden je bil prejšnji postopek končan s pravnomočno sodno odločbo.

396. člen

Predlog za obnovo postopka se vloži v tridesetih dneh, in sicer:

1. v primeru iz 1. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka zvedela za ta razlog;
2. v primeru iz 2. in 3. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je bila odločba vročena stranki;
3. v primerih iz 4. točke 394. člena tega zakona, če se je postopka kot tožnik ali kot toženec udeležil nekdo, ki ne more biti stranka v postopku, od dneva, ko je bila temu vročena odločba; če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal pooblaščenec ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu s tem zakonom, od dneva, ko je bila odločba vročena stranki oziroma njenemu zakonitemu zastopniku oziroma pooblaščenecu; če zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja, pa od dneva, ko je stranka zvedela za ta razlog;
4. v primerih iz 5. do 7. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka zvedela za pravnomočno sodbo v kazenskem postopku, če se kazenski postopek ne more izvesti,

pa od dneva, ko je zvedela za ustavitev ali za okoliščine, zaradi katerih se postopek ne more uvesti;

5. v primerih iz 8. in 9. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka mogla uporabiti pravnomočno odločbo, ki je razlog za obnovo postopka;
6. v primeru iz 10. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka mogla navesti sodišču nova dejstva oziroma nova dokazila.

Če bi začel teči rok iz prvega odstavka tega člena, preden bi odločba postala pravnomočna, se šteje ta rok od pravnomočnosti odločbe, kadar zoper njo ni bilo vloženo pravno sredstvo, sicer pa od vročitve pravnomočne odločbe višjega sodišča.

Če preteče pet let od dneva, ko je postala odločba pravnomočna, se obnova postopka ne more več predlagati, razen če se zahteva obnova iz razloga, ki je naveden v 2. in 4. točki 394. člena tega zakona.

397. člen

Predlog za obnovo postopka se poda vselej pri sodišču, ki je izdalo odločbo na prvi stopnji.

V predlogu je treba zlasti navesti: zakoniti razlog, na podlagi katerega se zahteva obnova, okoliščine, iz katerih izhaja, da je predlog vložen v zakonitem roku, in dokaze, s katerimi se podpirajo navedbe predlagatelja.

398. člen

Prepozen (396. člen), nepopoln (drugi odstavek 397. člena) ali nedovoljen (395. člen) predlog za obnovo postopka zavrže s sklepom predsednik senata brez naroka.

Če predsednik senata ne zavrže predloga, vroči izvod predloga nasprotni stranki po določbah 142. člena tega zakona; ta ima pravico v petnajstih dneh nanj odgovoriti. Ko prispe k sodišču odgovor na predlog ali ko poteče rok za odgovor, določi predsednik senata narok za obravnavanje predloga.

Če se zahteva obnova postopka iz razloga, ki je naveden v 10. točki 394. člena tega zakona, lahko predsednik senata združi obravnavanje predloga za obnovo postopka z obravnavanjem glavne stvari.

399. člen

Narok za obravnavanje predloga za obnovo postopka se opravi pred predsednikom senata sodišča prve stopnje, razen če je obravnavanje predloga združeno z obravnavanjem glavne stvari.

400. člen

Po naroku za obravnavanje predloga izda predsednik senata sodišča prve stopnje odločbo o predlogu, razen če se nanaša razlog za obnovo postopka izključno le na postopek pred višjim sodiščem (401. člen).

V sklepu, s katerim se dovoli obnova postopka, se izreče, da se razveljavi odločba, ki je bila izdana v prejšnjem postopku.

Predsednik senata določi glavno obravnavo šele po pravnomočnosti sklepa, s katerim se dovoljuje obnova postopka, lahko pa odloči v tem sklepu, da se takoj začne z obravnavanjem glavne stvari. Na prvem naroku nove glavne obravnave lahko navajajo stranke nova dejstva in predložijo nove dokaze, če jih brez svoje krivde v dotedanjem postopku niso mogle navesti oziroma predložiti.

Zoper sklep, s katerim se dovoli obnova postopka, ni posebne pritožbe, če je predsednik senata odločil, da se takoj začne obravnavanje glavne stvari.

Če je predsednik senata dovolil obnovo postopka in odločil, da se takoj obravnava glavna stvar, ali če se predlog za obnovo postopka obravnava skupaj z glavno stvarjo, se vzame sklep, s katerim se dovoljuje obnova postopka in razveljavlja odločba, izdana v prejšnjem postopku, v odločbo o glavni stvari.

401. člen

Če se nanaša razlog za obnovo postopka edinole na postopek pred višjim sodiščem, pošlje predsednik senata sodišča prve stopnje po naroku za obravnavanje predloga za obnovo postopka zadevo temu višjemu sodišču, da izda odločbo.

Ko prispe zadeva k višjemu sodišču, ravna predsednik senata po določbah 346. člena tega zakona.

O predlogu za obnovo postopka odloči senat višjega sodišča brez obravnave.

Če senat višjega sodišča spozna, da je predlog za obnovo postopka utemeljen in da ni potrebna nova glavna obravnava, razveljavi svojo odločbo in morebitno odločbo višjega sodišča ter izda novo odločbo o glavni stvari.

5. Razmerje med predlogom za obnovo postopka in drugimi izrednimi pravnimi sredstvi

402. člen

Če vloži stranka v roku za vložitev revizije predlog za obnovo postopka samo iz razlogov, iz katerih je mogoče vložiti tudi revizijo, se šteje, da je stranka vložila revizijo.

Če vloži stranka revizijo zaradi kakšnega razloga iz 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, sočasno ali pozneje pa vloži predlog za obnovo postopka zaradi katerega koli razloga iz 394. člena tega zakona, sodišče prekine postopek s predlogom za obnovo postopka, dokler ni končan postopek z revizijo.

Če vloži stranka revizijo iz katerega koli razloga, razen zaradi kakšnega razloga iz 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, sočasno ali pozneje pa vloži predlog za obnovo postopka zaradi kakšnega razloga iz 5., 6. ali 7. točke 394. člena tega zakona, ki se opira na pravnomočno sodbo, izdano v kazenskem postopku, sodišče prekine postopek z revizijo, dokler ni končan postopek s predlogom za obnovo postopka.

V vseh drugih primerih, v katerih vloži stranka revizijo, sočasno ali pozneje pa vloži predlog za obnovo postopka, sodišče odloči, kateri postopek bo nadaljevalo, katerega pa prekinilo; pri tem upošteva vse okoliščine, zlasti pa razloge, zaradi katerih sta bili vloženi obe pravni sredstvi, in dokaze, ki sta jih predložili stranki.

403. člen

Določbe prvega in tretjega odstavka 402. člena tega zakona veljajo tudi, kadar je stranka najprej vložila predlog za obnovo postopka, nato pa revizijo.

V vseh drugih primerih, v katerih vloži stranka predlog za obnovo postopka, nato pa revizijo, sodišče praviloma prekine postopek z revizijo, dokler ni končan postopek s predlogom za obnovo postopka, razen če spozna, da so podani resni razlogi, da ravna drugače.

404. člen

Sklep iz 402. člena zakona izda predsednik senata sodišča prve stopnje, če prispe predlog za obnovo postopka k sodišču prve stopnje, še preden je zadeva v zvezi z revizijo poslana revizijskemu sodišču. Če prispe predlog za obnovo postopka potem, ko je v zvezi z revizijo zadeva že poslana revizijskemu sodišču, izda sklep iz 402. člena tega zakona senat revizijskega sodišča.

Sklep iz 403. člena tega zakona izda predsednik senata sodišča prve stopnje, razen če je zadeva v zvezi s predlogom za obnovo postopka takrat, ko prispe revizija k sodišču prve stopnje, že poslana v odločitev višjemu sodišču (prvi odstavek 401. člena); v tem primeru izda sklep senat višjega sodišča.

Zoper sklep sodišča iz prvega in drugega odstavka tega člena ni pritožbe.

405. člen

Določbe 402., 403. in 404. člena tega zakona veljajo smiselno tudi, kadar vloži državno tožilstvo zahtevo za varstvo zakonitosti, stranka pa pred tem, sočasno ali za tem predlog za obnovo postopka.

Tretji del POSEBNI POSTOPKI

Sedemindvajseto poglavje POSTOPEK V ZAKONSKIH SPORIH TER SPORIH IZ RAZMERIJ MED STARŠI IN OTROKI

1. Skupne določbe

406. člen

Zakonski spori so spori o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze.

Spori iz razmerij med starši in otroki so spori o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva ter spori o varstvu, vzgoji in preživljanju mladoletnih otrok in polnoletnih oseb, nad katerimi je podaljšana roditeljska pravica (v nadaljnjem besedilu: otrok) in spori o stikih otrok s starši in z drugimi osebami, ne glede na to, ali se rešujejo samostojno ali skupaj z zakonskimi spori oziroma spori o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva.

Če v tem poglavju ni posebnih določb, veljajo za postopek v zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki druge določbe tega zakona.

407. člen

V zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki je javnost izključena.

408. člen

V zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki mora sodišče po uradni dolžnosti ukreniti vse, kar je potrebno, da se zavarujejo pravice in interesi otrok in drugih oseb, ki niso sposobne skrbeti za svoje pravice in interese.

V sporih o varstvu, vzgoji in preživljanju otrok ter v sporih o stikih otrok s starši in z drugimi osebami senat ni vezan na postavljene zahtevke, kadar tako določa zakon, pa lahko o tem odloči tudi brez postavljenega zahtevka.

Zaradi varstva oseb iz prvega odstavka tega člena lahko senat ugotavlja tudi dejstva, ki jih stranke niso navajale, ter zbere podatke, potrebne za odločitev. Osebe in organizacije, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za odločitev, so sodišču dolžne dati zahtevane podatke tudi proti volji osebe, na katero se ti podatki nanašajo.

409. člen

Otroku, ki je dopolnil petnajst let in je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, mora sodišče omogočiti, da kot stranka v postopku samostojno opravlja procesna dejanja.

Zakoniti zastopnik otroka iz prvega odstavka sme opravljati dejanja v postopku le, dokler otrok ne izjavi, da sam prevzema pravdo.

Otroka, ki še ni star 15 let oziroma za katerega sodišče presodi, da ni sposoben razumeti pomena in pravnih posledic svojih dejanj, zastopa zakoniti zastopnik.

Če si interesi otroka in njegovega zakonitega zastopnika nasprotujejo, postavi sodišče otroku posebnega zastopnika. Tako ravna sodišče tudi v drugih primerih, če glede na okoliščine primera presodi, da je to potrebno zaradi varstva otrokovih koristi.

410. člen

Kadar sodišče odloča o vzgoji in varstvu otrok ter o stikih otrok s starši in drugimi osebami, mora otroka, ki je sposoben razumeti pomen postopka in posledice odločitve, na primeren način obvestiti o uvedbi postopka in o njegovi pravici, da izrazi svoje mnenje. Glede na starost otroka in druge okoliščine sodnik otroka povabi na neformalen razgovor na sodišču ali zunaj sodišča s posredovanjem centra za socialno delo ali šolskega svetovalnega delavca. Ob razgovoru je lahko navzoča oseba, ki ji otrok zaupa in jo sam izbere. Ta oseba lahko pomaga otroku izraziti njegovo mnenje.

O razgovoru sestavi sodnik zapisnik, lahko pa tudi odloči, da se razgovor zvočno snema. Zaradi varstva koristi otroka lahko sodišče odloči, da se staršem ne dovoli vpogled v zapisnik oziroma poslušanje posnetka.

Otroku, ki je že dopolnil petnajst let in je v postopku izrazil svoje mnenje, sodišče vroči odločbo, proti kateri ima pravico vložiti pritožbo.

411. člen

Med postopkom v zakonskih sporih in sporih iz razmerij med starši in otroki lahko izda sodišče na predlog stranke ali po uradni dolžnosti začasne odredbe o varstvu in preživljanju skupnih otrok kot tudi začasne odredbe o odvzemu ali omejitvi pravice do stikov oziroma o načinu izvrševanja stikov.

V zakonskem sporu izda sodišče na predlog zakonca tudi začasno odredbo o njegovem preživljanju in o izselitvi drugega zakonca iz skupnega stanovanja, če je to potrebno, da se prepreči nasilje.

Začasne odredbe iz prejšnjih odstavkov se izdajo po določbah zakona, ki ureja zavarovanje.

412. člen

V postopku v zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki se ne uporabljajo določbe o sodbi na podlagi pripoznave, sodbi na podlagi odpovedi in zamudni sodbi ter določbe o sodni poravnavi.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko stranke sklenejo sodno poravnavo glede varstva, vzgoje in preživljanja otrok ter glede stikov otrok s starši in z drugimi osebami, vendar senat ne dovoli poravnave, če ugotovi, da ni v skladu z interesi otroka.

413. člen

V postopku v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki odloči senat o stroških postopka po prostem preudarku.

414. člen

V postopku v zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki lahko stranke navajajo nova dejstva in predlagajo nove dokaze do konca glavne obravnave ne glede na določbo 286. člena tega zakona in v pritožbi ne glede na določbo 337. člena tega zakona.

2. Postopek v zakonskih sporih

415. člen

Postopek v zakonskih sporih se začne s tožbo.

Pod pogoji, določenimi z zakonom, se postopek za razvezo zakonske zveze začne tudi na podlagi predloga obeh zakoncev za sporazumno razvezo.

Če v primeru, ko je bil vložen predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze, eden od zakoncev med postopkom odstopi od tega predloga, senat ustavi postopek.

416. člen

Sodišče pošlje predlog za sporazumno razvezo oziroma tožbo za razvezo zakonske zveze, še preden jo vroči tožencu, organu, pristojnemu za socialne zadeve, da ta opravi svetovalni razgovor v skladu z zakonom, razen v naslednjih primerih:

1. če je eden od zakoncev duševno bolan ali nesposoben za razsojanje;
2. če živi en zakonec ali če živita oba zakonca v tujini;
3. če se zahteva razveza zakonske zveze zato, ker je en zakonec pogrešan;
4. če zakonca v družinski skupnosti nimata skupnih otrok, nad katerimi imata roditeljsko pravico.

Če organ, pristojen za socialne zadeve, obvesti sodišče, da zakonec, ki je vložil tožbo za razvezo zakonske zveze, oziroma oba zakonca, ki sta vložila predlog za sporazumno razvezo, ni prišel oziroma nista prišla na svetovalni razgovor, se šteje, da je tožba oziroma predlog umaknjen; sicer pa sodišče nadaljuje postopek, ko dobi poročilo organa, pristojnega za socialne zadeve, o svetovalnem razgovoru.

417. člen

Tožbo za razvezo zakonske zveze lahko tožnik umakne brez privolitve toženca do konca glavne obravnave, z njegovo privolitvijo pa, dokler postopek ni pravnomočno končan.

Predlog za sporazumno razvezo lahko zakonca umakneta, dokler postopek ni pravnomočno končan.

418. člen

Če tožnik po vložitvi tožbe umre, lahko njegovi dediči v šestih mesecih nadaljujejo začeti postopek z zahtevkom, naj sodišče ugotovi, da je bila tožba za razvezo oziroma razveljavitev zakonske zveze utemeljena.

Določba prvega odstavka tega člena se smiselno uporablja tudi tedaj, kadar je umrlil zakonec vložil predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze.

419. člen

Sodba, s katero se zakonska zveza razveže na podlagi predloga zakoncev za sporazumno razvezo, se lahko izpodbija samo zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zaradi tega, ker je stranka pristala na vložitev predloga v zmoti ali pod vplivom sile ali zvijače, ter v primeru, ko niso bili izpolnjeni zakonski pogoji za razvezo zakonske zveze na podlagi predloga za sporazumno razvezo.

420. člen

V zakonskih sporih ni dovoljena revizija.

Pravnomočna odločba, s katero se zakonska zveza razveže ali razveljavi, se ne more razveljaviti ali spremeniti na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti ali predloga za obnovo postopka ne glede na to, ali je katera od strank sklenila novo zakonsko zvezo.

421. člen

V sodbo, s katero razveže zakonsko zvezo na podlagi predloga za sporazumno razvezo, vnese senat tudi sporazum zakoncev o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o stikih med zakoncema in skupnimi otroki.

Če senat zahtevku za razvezo ali razveljavitev zakonske zveze ugotovi, odloči tudi o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o stikih med zakoncema in skupnimi otroki. O tem odloči senat tudi, če ni bil postavljen ustrezen zahtevk, če je bil postavljen, pa nanj ni vezan.

O preživljanju zakonca odloči senat samo na njegovo zahtevo.

Senat izda na zahtevo bivšega zakonca ali organa, pristojnega za socialne zadeve, novo odločbo o varstvu in vzgoji otroka ter o stikih, če to zahtevajo spremenjene razmere in koristi otroka.

Če senat ugotovi, da sporazum zakoncev iz prvega odstavka tega člena ni v skladu s koristjo otrok, predlog za sporazumno razvezo zavrne.

3. Postopek o sporih za ugotovitev in spodbijanje očetovstva ali materinstva

422. člen

V sodbi, s katero zahtevku za ugotovitev očetovstva ugotovi, odloči senat tudi o preživljanju otroka. Če senat ugotovi, da je to glede na okoliščine potrebno, lahko o tem odloči tudi brez ustreznega zahtevka, če je ta postavljen, pa nanj ni vezan.

423. člen

V sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju materinstva se smiselno uporabljajo določbe o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva.

Osemindvajseto poglavje POSTOPEK V PRAVDAH ZARADI MOTENJA POSESTI

424. člen

Če v tem poglavju ni posebnih določb, veljajo v pravih zaradi motenja posesti druge določbe tega zakona.

425. člen

V pravnih pravnih zaradi motenja posesti mora sodišče pri določanju rokov in narokov vselej posebno paziti na to, da je treba zadevo po naravi vsakega posameznega primera hitro rešiti.

426. člen

Obravnavanje tožbe zaradi motenja posesti se omeji samo na ugotavljanje in dokazovanje dejstev zadnjega posestnega stanja in nastalega motenja. Izključeno je odločanje o pravici do posesti, o pravni podlagi, poštenosti ali nepoštenosti posesti ali odškodninskih zahtevkih.

427. člen (črtan)

428. člen

Rok za izpolnitev obveznosti, ki se naložijo stranki, določi sodišče glede na okoliščine posameznega primera.

Rok za odgovor na tožbo in rok za pritožbo je osem dni.

Iz tehtnih razlogov lahko sodišče odloči, da pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

Zoper sklep, izdan v pravnih zaradi motenja posesti, ni revizije.

429. člen

Tožeča stranka izgubi pravico zahtevati v izvršilnem postopku izvršitev sklepa, s katerim je toženi stranki po tožbi zaradi motenja posesti naloženo kakšno dejanje, če ni zahtevala prisilne izvršitve v tridesetih dneh po izteku roka, ki je bil v sklepu določen zato, da ga opravi.

430. člen

Obnova pravnomočno končanega postopka zaradi motenja posesti je dovoljena samo iz razlogov, ki so določeni v 2. in 4. točki 394. člena tega zakona, in sicer v tridesetih dneh od pravnomočnosti sklepa o motenju posesti.

Devetindvajseto poglavje IZDAJA PLAČILNEGA NALOGA

431. člen

Kadar se tožbeni zahtevek nanaša na zapadlo denarno terjatev in je ta terjatev dokazana z verodostojno listino, ki je priložena tožbi v izvorniku ali overjenem prepisu, izda sodišče toženi stranki nalog, naj izpolni tožbeni zahtevek (plačilni nalog).

Za verodostojne listine veljajo zlasti:

1. javne listine;

2. zasebne listine, na katerih je podpis zavezanca overil organ, ki je pristojen za overitve;
3. menice in čeki s protestom in povratnimi računi, če so ti potrebni za nastanek zahtevka;
4. izpiski iz overjenih poslovnih knjig;
5. fakture;
6. listine, ki imajo po posebnih predpisih pomen javnih listin.

Plačilni nalog izda sodišče tudi tedaj, kadar tožnik v tožbi tega ni predlagal, pa so izpolnjeni vsi pogoji za izdajo plačilnega naloga.

432. člen

Kadar se tožbeni zahtevek nanaša na zapadlo denarno terjatev, ki ne presega 200.000 tolarjev, izda sodišče plačilni nalog zoper toženo stranko, čeprav tožbi niso priložene verodostojne listine, so pa v njej navedeni podlaga in višina dolga ter dokazi, s katerimi se lahko ugotovi resničnost tožbenih navedb.

Plačilni nalog iz prvega odstavka tega člena se sme izdati samo zoper glavnega dolžnika.

433. člen

Plačilni nalog izda strokovni sodelavec brez naroka.

V plačilnem nalogu izreče sodišče, da je tožena stranka dolžna v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po prejemu plačilnega naloga izpolniti tožbeni zahtevek skupaj s stroški, ki jih je odmerilo sodišče, ali pa v istem roku ugovarjati zoper plačilni nalog. V plačilnem nalogu opozori sodišče toženca, da bo prepozno vložene ugovore zavrglo. Hkrati jo opozori, da mora biti ugovor obrazložen, sicer se šteje, da je neutemeljen (drugi odstavek 435. člena).

Plačilni nalog se vroči obema strankama.

Toženi stranki se skupaj s plačilnim nalogom vroči tudi izvod tožbe s prilogami.

434. člen

Če sodišče ne ugodi predlogu za izdajo plačilnega naloga, nadaljuje postopek s tožbo.

Zoper sklep, s katerim sodišče ne ugodi predlogu za izdajo plačilnega naloga, ni pritožbe.

435. člen

Plačilni nalog sme tožena stranka izpodbijati samo z ugovorom.

Ugovor mora biti obrazložen. V ugovoru mora tožena stranka navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje in predlagati dokaze, sicer se šteje, da je ugovor neutemeljen.

Če se izpodbija plačilni nalog samo glede odločbe o stroških, se sme ta odločba izpodbijati samo s pritožbo zoper sklep.

Glede tistega dela, ki se ne izpodbija z ugovorom, postane plačilni nalog pravnomočen.

436. člen

Predsednik senata zavrže prepozne, nepopolne ali nedovoljene ugovore brez naroka.

Na prvem naroku za glavno obravnavo lahko navajajo stranke nova dejstva in predložijo nove dokaze, tožena stranka pa lahko uveljavlja tudi nove ugovore glede izpodbijanega dela plačilnega naloga.

V odločbi o glavni stvari odloči sodišče, ali ostane plačilni nalog v celoti ali deloma v veljavi ali pa se razveljavi.

437. člen

Če tožena stranka ugovarja, da ni bilo zakonskih pogojev za izdajo plačilnega naloga (431. in 432. člen) ali da so ovire za nadaljnji postopek, odloči sodišče najprej o takem ugovoru. Če spozna, da je ugovor utemeljen, razveljavi s sklepom plačilni nalog in začne po pravnomočnosti sklepa z obravnavanjem glavne stvari, če je treba, da se opravi obravnavava.

Če sodišče ne ugotovi takemu ugovoru, preide na obravnavanje glavne stvari, sklep pa se vzame v odločbo o glavni stvari.

Če sodišče na ugovor, da tožbeni zahtevek ni zapadel, spozna, da je ta zapadel po izdaji plačilnega naloga, toda pred koncem glavne obravnave, razveljavi s sodbo plačilni nalog in odloči o tožbenem zahtevku (prvi odstavek 311. člena).

438. člen

Sodišče se lahko po uradni dolžnosti izreče, da ni krajevno pristojno, najpozneje do izdaje plačilnega naloga.

Tožena stranka lahko poda ugovor krajevne nepristojnosti samo v ugovoru zoper plačilni nalog.

439. člen

Če se sodišče po izdaji plačilnega naloga izreče za stvarno nepristojno, razveljavi plačilni nalog in odstopi po pravnomočnosti sklepa o nepristojnosti zadevo pristojnemu sodišču.

Če sodišče po izdaji plačilnega naloga ugotovi, da je krajevno nepristojno, ne razveljavi plačilnega naloga, temveč odstopi po pravnomočnosti sklepa, s katerim se je izreklo za nepristojno, zadevo pristojnemu sodišču.

440. člen

Kadar izda sodišče v primerih, ki so določeni v tem zakonu, sklep, s katerim zavrže tožbo, razveljavi tudi plačilni nalog.

441. člen

Tožeča stranka sme umakniti tožbo brez privolitve tožene stranke samo do vložitve ugovora. Če se tožba umakne, razveljavi sodišče s sklepom plačilni nalog.

Če tožena stranka do konca glavne obravnave umakne vse svoje ugovore, ostane plačilni nalog v veljavi.

Trideseto poglavje POSTOPEK V SPORIH MAJHNE VREDNOSTI

442. člen

Če v tem poglavju ni posebnih določb, veljajo v postopku v sporih majhne vrednosti druge določbe tega zakona.

443. člen

Spori majhne vrednosti so po določbah tega poglavja spori, v katerih se tožbeni zahtevek nanaša na denarno terjatev, ki ne presega 200.000 tolarjev.

Kot spori majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih se tožbeni zahtevek ne nanaša na denarno terjatev, tožeča stranka pa je v tožbi navedla, da je pripravljena namesto izpolnitve določenega zahtevka sprejeti denarni znesek, ki ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (prvi odstavek 44. člena).

Za spore majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, temveč izročitev premične stvari, katere vrednost, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi, ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (drugi odstavek 44. člena).

444. člen

Za spore majhne vrednosti se v smislu tega poglavja ne štejejo spori o nepremičninah, spori iz avtorske pravice, spori, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja in pravico do uporabe firme, spori v zvezi z varstvom konkurence ter spori zaradi motenja posesti.

445. člen

Postopek v sporih majhne vrednosti se opravi tudi na ugovor zoper plačilni nalog, če vrednost prerekanega dela plačilnega naloga ne presega 200.000 tolarjev.

446. člen

Postopek v sporih majhne vrednosti se opravi pred okrajnim sodiščem, če ni v tem zakonu drugače določeno.

447. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti je dovoljena posebna pritožba samo zoper sklep, s katerim je postopek končan.

Druge sklepe, zoper katere je po tem zakonu dovoljena pritožba, je mogoče izpodbijati samo s pritožbo zoper odločbo, s katero je končan postopek.

Sklepi iz drugega odstavka tega člena se ne vročajo strankam, temveč se razglasijo na naroku in vzamejo v pisni odpravek odločbe.

448. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti obsega zapisnik o glavni obravnavi poleg podatkov iz prvega odstavka 123. člena tega zakona:

1. izjave strank, ki so bistvenega pomena, zlasti tiste, s katerimi stranka v celoti ali delno pripozna tožbeni zahtevek, se odpove tožbenemu zahtevku ali pritožbi ali spremeni ali umakne tožbo;
2. bistveno vsebino izvedenih dokazov;
3. odločbe, zoper katere je dovoljena pritožba in ki so bile razglašene na glavni obravnavi;
4. ali so bile stranke navzoče pri razglasitvi sodbe, in če so bile, da so bile poučene, pod katerimi pogoji se lahko pritožijo.

449. člen

Če tožeča stranka spremeni tožbeni zahtevek tako, da vrednost spornega predmeta presega 200.000 tolarjev, se postopek dokonča po določbah tega zakona o rednem postopku.

Če tožeča stranka pred koncem glavne obravnave, ki teče po določbah tega zakona o rednem postopku, zmanjša tožbeni zahtevek, tako da ne presega 200.000 tolarjev, se postopek nadaljuje po določbah tega zakona o postopku v sporih majhne vrednosti.

450. člen

Postopek v sporih majhne vrednosti poteka na podlagi pisno izvedenih pravnih dejanj.

V postopku v sporih majhne vrednosti ni mirovanja postopka.

451. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti mora tožeča stranka navajati vsa dejstva in predlagati vse dokaze v tožbi, tožena stranka pa v odgovoru na tožbo.

452. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti lahko vsaka stranka vloži eno pripravljalno vlogo.

Tožeča stranka lahko v 8 dneh po prejemu odgovora na tožbo vloži pripravljalno vlogo, v kateri odgovori na navedbe v odgovoru na tožbo.

Tožena stranka lahko v 8 dneh po prejemu pripravljalne vloge tožeče stranke vloži pripravljalno vlogo, v kateri odgovori na navedbe tožeče stranke v njeni pripravljalni vlogi.

453. člen

Dejstva in dokazi, ki jih stranka navaja v vlogah, ki niso navedene v prejšnjem členu, se ne upoštevajo.

454. člen

Če sodišče po prejemu odgovora na tožbo oziroma po prejemu pripravljalnih vlog ugotovi, da med strankami ni sporno dejansko stanje in da ni drugih ovir za izdajo odločbe, brez razpisa naroka izda odločbo o sporu.

455. člen

Če sodišče razpiše glavno obravnavo in tožeča stranka ne pride na narok, čeprav je bila v redu povabljen, izda sodišče sodbo zaradi odpovedi.

456. člen

V vabilu na glavno obravnavo mora biti med drugim navedeno, da se bo štel, da se je tožeča stranka, ki ne pride na prvi narok za glavno obravnavo, odpovedala tožbenemu zahtevku, da se v postopku v sporih majhne vrednosti ne uporabljajo določbe o mirovanju postopka, da morajo stranke v tem postopku navesti vsa dejstva in dokaze v vlogah iz 451. člena tega zakona kot tudi da se sme odločba izpodbijati samo zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka in zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

457. člen

Sodba v postopku v sporih majhne vrednosti se razglasi takoj po koncu glavne obravnave.

Ob razglasitvi sodbe mora sodišče poučiti navzoče stranke, pod katerimi pogoji se lahko pritožijo.

Pisna sodba mora imeti uvod, izrek in obrazložitev. Obrazložitev sodbe obsega samo kratek povzetek dejanskih ugotovitev, navedbo določb procesnega in materialnega prava, na podlagi katerih je bilo odločeno (tretji odstavek 324. člena).

458. člen

Sodba in sklep, s katerim je končan spor v postopku v sporih majhne vrednosti, se smeta izpodbijati samo zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka iz drugega odstavka 339. člena tega zakona in zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena senat sodišča druge stopnje razveljavi sodbo oziroma sklep sodišča prve stopnje in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje, če ugotovi, da je zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno. V novem sojenju ne velja določba drugega odstavka 362. člena tega zakona.

Zoper sodbo prve stopnje oziroma sklep iz prvega odstavka tega člena se lahko stranke pritožijo v osmih dneh.

V postopku v sporih majhne vrednosti znaša rok iz drugega odstavka 313. člena in prvega odstavka 325. člena tega zakona osem dni.

V sporih majhne vrednosti obnova postopka ni dovoljena v primeru iz 10. točke 394. člena tega zakona.

Enaintrideseto poglavje POSTOPEK PRED ARBITRAŽAMI

459. člen

V tem poglavju je urejen postopek pred arbitražami, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, razen če iz določb drugega zakona ali mednarodne pogodbe izhajajo, da se določena arbitraža, ki ima sedež v Republiki Sloveniji, šteje za tujo arbitražo.

460. člen

Za spore o pravicah, s katerimi prosto razpolagajo, lahko stranke s pogodbo določijo pristojnost domače arbitraže.

V sporih, v katerih je vsaj ena od strank fizična oseba s stalnim prebivališčem v tujini oziroma pravna oseba s sedežem v tujini, se lahko stranke dogovorijo tudi za pristojnost tuje arbitraže, če za te spore ni določena izključna pristojnost sodišča Republike Slovenije.

461. člen

Pogodba o arbitraži se lahko sklene tako glede določenega spora kakor tudi glede bodočih sporov, ki utegnejo nastati iz določenega pravnega razmerja.

Pogodba o arbitraži je veljavna le tedaj, če je sklenjena pisno.

Pogodba o arbitraži je sklenjena pisno tudi tedaj, če je sklenjena z izmenjavo pisem, telegramov, teleksov ali drugih telekomunikacijskih sredstev, ki omogočajo pisni dokaz o sklenjeni pogodbi.

Pogodba o arbitraži je sklenjena pisno tudi tedaj, če je sklenjena z izmenjavo tožbe, v kateri tožeča stranka navaja omenjeno pogodbo, in odgovora na tožbo, v katerem tožena stranka tega ne izpodbija.

462. člen

Pogodba o arbitraži je veljavno sklenjena tudi tedaj, če je določba o pristojnosti arbitraže vključena v splošne pogoje za sklenitev pravnega posla.

463. člen

Število arbitrov mora biti liho.

Če stranki v pogodbi nista določili števila arbitrov, imenuje vsaka stranka enega arbitra, ta dva pa izvolita predsednika.

464. člen

Če sta se stranki s pogodbo dogovorili, naj bo za odločitev o določenem sporu pristojna arbitraža, se sodišče, pri katerem je bila vložena tožba v istem sporu med istima strankama, na ugovor tožene stranke izreče za nepristojno, razveljavi v postopku opravljena dejanja in zavrže tožbo.

Ugovor iz prvega odstavka tega člena mora podati tožena stranka najpozneje na prvem naroku za glavno obravnavo, preden se spusti v obravnavanje glavne stvari.

465. člen

Stranko, ki je po pogodbi o arbitraži dolžna imenovati arbitra, lahko nasprotna stranka pozove, da ga imenuje v petnajstih dneh in da jo o tem obvesti.

Poziv v smislu prvega odstavka tega člena je veljaven le tedaj, če je stranka, ki ga pošilja, imenovala svojega arbitra in o tem obvestila nasprotno stranko.

Če naj po pogodbi o arbitraži imenuje arbitra kdo drug, lahko vsaka stranka pošlje temu poziv iz drugega odstavka tega člena.

Tisti, ki je pozvan, naj imenuje arbitra, je vezan na izvršeno imenovanje, takoj ko je to sporočeno nasprotniku oziroma eni od strank.

466. člen

Če arbiter ni pravočasno imenovan, pa ne izhaja iz pogodbe kaj drugega, ga na predlog stranke imenuje sodišče.

Če se arbitra ne moreta zediniti o izvolitvi predsednika, pa ne izhaja iz pogodbe kaj drugega, imenuje predsednika na predlog katerega od arbitrov ali stranke sodišče.

Za imenovanje arbitra oziroma predsednika arbitraže je pristojno okrožno sodišče, na območju katerega je sedež arbitraže.

Zoper sklep sodišča ni pritožbe.

Stranka, ki ne želi uporabiti pravice iz prvega ali drugega odstavka tega člena, lahko zahteva s tožbo, naj sodišče, ki je pristojno za imenovanje, izreče, da je pogodba o arbitraži nehala veljati.

467. člen

Poleg primera iz 466. člena tega zakona lahko zahteva vsaka stranka s tožbo, naj sodišče izreče, da je pogodba o arbitraži nehala veljati:

1. če se stranki v tridesetih dneh od prvega poziva za imenovanje arbitra ne moreta zediniti o arbitru, ki bi ga morali skupno imenovati;
2. če tisti, ki je v sami pogodbi o arbitraži imenovan za arbitra, noče ali ne more prevzeti te dolžnosti.

O zahtevi odloča sodišče, ki je določeno v tretjem odstavku 466. člena tega zakona.

Na narok za obravnavanje zahteve povabi sodišče stranke; sodišče pa lahko izda odločbo tudi tedaj, če v redu povabljenih strank ne pridejo.

468. člen

Arbiter se mora sam izločiti, če so podani razlogi za izločitev iz 70. člena tega zakona. Iz istih razlogov lahko zahtevata izločitev arbitra tudi stranki.

Stranka, ki je sama ali skupaj z nasprotno stranko imenovala arbitra, sme zahtevati njegovo izločitev samo tedaj, če je razlog za izločitev nastal ali je stranka zanj zvedela šele, ko je bil arbiter že imenovan.

Če se stranki nista drugače sporazumeli, odloča o izločitvi sodišče, določeno v tretjem odstavku 466. člena tega zakona.

469. člen

Če se stranki nista drugače sporazumeli, lahko arbitri vodijo postopek pred arbitražo, tako kot štejejo za primerno.

Arbitri morajo obravnavati obe stranki enako in jima dati v vseh fazah postopka vse možnosti, da navajata svoja stališča in se izjavita o navedbah nasprotne stranke.

470. člen

Zoper priče, stranke in druge osebe, ki sodelujejo v postopku, arbitraža ne more uporabiti prisilnih sredstev in ne izrekati kazni.

Arbitraža lahko zahteva od sodišča, ki je krajevno pristojno za pravno pomoč (174. člen), naj izvede posamezne dokaze, ki jih sama ne more izvesti. Glede postopka za izvedbo dokazov veljajo določbe tega zakona o izvajanju dokazov pred zaprošenim sodnikom.

471. člen

Arbitraža lahko razsodi po pravičnosti le, če sta jo stranki za to pooblastili.

472. člen

Kadar sestavlja arbitražo več kot en arbiter, se izda arbitražna odločba z večino glasov, če ni v pogodbi o arbitraži drugače določeno.

Če se ne more doseči potrebna večina glasov, mora arbitraža o tem obvestiti stranke.

Če se za primer iz drugega odstavka tega člena stranke niso drugače sporazumele, lahko zahteva vsaka od njih s tožbo, naj sodišče, določeno v tretjem odstavku 466. člena tega zakona, izreče, da je pogodba o arbitraži nehala veljati.

473. člen

Arbitražna odločba mora biti obrazložena, razen če sta se stranki drugače dogovorili.

Izvirnik arbitražne odločbe in vse prepise podpišejo vsi arbitri. Arbitražna odločba velja tudi tedaj, kadar je kakšen arbiter noče podpisati, če jo je podpisala večina arbitrov in je na odločbi ugotovila, da je arbiter odrekel podpis.

Strankam se vročijo prepisi arbitražne odločbe po sodišču, določenem v tretjem odstavku 466. člena tega zakona. Stalne arbitraže vročajo svoje odločbe same.

474. člen

Izvirnik arbitražne odločbe in potrdila o vročitvi se hranijo pri sodišču, določenem v tretjem odstavku 466. člena tega zakona; če je izdala arbitražno odločbo stalna arbitraža, pa pri tej arbitraži.

475. člen

Arbitražna odločba ima nasproti strankam moč pravnomočne sodbe, če ni v pogodbi dogovorjeno, da se lahko izpodbija pred arbitražo višje stopnje.

Na zahtevo stranke potrdi sodišče, določeno v tretjem odstavku 466. člena tega zakona, na prepisu arbitražne odločbe, da je ta pravnomočna in izvršljiva. Stalne arbitraže potrjujejo pravnomočnost in izvršljivost na svojih odločbah same.

476. člen

Arbitražna odločba se lahko na tožbo stranke izreče za neveljavno.

Za odločanje o tožbi je pristojno sodišče, določeno v tretjem odstavku 466. člena tega zakona.

477. člen

Razveljavitev arbitražne odločbe se lahko zahteva:

1. če sploh ni bila sklenjena pogodba o arbitraži ali če ta pogodba ni bila veljavna (členi 460 do 462);
2. če je bila glede sestave arbitraže ali glede sprejema odločbe prekršena kakšna določba tega zakona ali pogodbe o arbitraži;

3. če je pri izdaji arbitražne odločbe sodeloval arbiter, ki bi moral biti po zakonu izločen oziroma ki je bil s sklepom sodišča izločen (468. člen);
4. če kakšni stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred arbitražo;
5. če se je postopka udeleževal kot tožnik ali toženec nekdo, ki ne more biti pravdna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena;
6. če arbitražna odločba ni obrazložena v smislu prvega odstavka 473. člena tega zakona ali če izvirnik in prepisi arbitražne odločbe niso podpisani tako, kot je to določeno v drugem odstavku 473. člena tega zakona;
7. če je arbitraža prekoračila meje svoje naloge;
8. če je izrek arbitražne odločbe nerazumljiv ali sam s seboj v nasprotju;
9. če je arbitražna odločba v nasprotju z javnim redom Republike Slovenije;
10. če je s pravnomočno sodbo ugotovljeno, da je prišlo do arbitražne odločbe zaradi kaznivega dejanja priče ali izvedenca, arbitra, stranke, njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca ali drugega udeleženca v postopku, ali če se arbitražna odločba opira na ponarejeno listino ali na listino, v kateri je bila potrjena neresnična vsebina.

478. člen

Tožba, da se arbitražna odločba izreče za neveljavno, se lahko vloži pri pristojnem sodišču v tridesetih dneh. Če se zahteva razveljavitev iz kakšnega od razlogov, ki so navedeni v 1. do 9. točki 477. člena tega zakona, se šteje ta rok od dneva, ko je bila razsodba vročena stranki, če je stranka za razlog zvedela pozneje, pa od dneva, ko je zanj zvedela. Če se zahteva razveljavitev iz razloga po 10. točki 477. člena tega zakona, pa teče ta rok od dneva, ko je stranka dobila možnost uporabiti pravnomočno sodbo pristojnega sodišča.

Po enem letu od pravnomočnosti arbitražne odločbe se ne more več zahtevati njena razveljavitev.

479. člen

Stranke se ne morejo sporazumno odpovedati uporabi določb prvega in drugega odstavka 468. člena, drugega odstavka 469. člena in 476. do 478. člena tega zakona.

Dvaintrideseto poglavje POSTOPEK V GOSPODARSKIH SPORIH

Uporaba

480. člen

V postopku v gospodarskih sporih veljajo določbe tega zakona, če ni v določbah tega poglavja drugače določeno.

481. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo:

1. v sporih, v katerih je vsaka od strank katera od navedenih oseb: gospodarska družba, zavod (vključno javni zavod), zadruga, država ali samoupravna lokalna skupnost;
2. v sporih iz medsebojnih pravnih razmerij samostojnih podjetnikov posameznikov, izvirajočih iz njihove pridobitne dejavnosti, in v sporih iz pravnih razmerij, ki so nastala med samostojnimi podjetniki posamezniki v zvezi z opravljanjem njihove pridobitne dejavnosti in osebami iz 1. točke tega člena.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se pravila postopka v gospodarskih sporih ne uporabljajo v sporih o stvarnih pravicah na nepremičninah in premičninah in v sporih zaradi motenja posesti.

482. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi:

1. v sporih med družbeniki, družbeniki in družbami ter družbami in člani organov upravljanja družb, za katere je treba uporabiti pravo gospodarskih družb;
2. v sporih med ustanovitelji zavodov (vključno javnih zavodov), izvirajočih iz njihovih medsebojnih pravnih razmerij v zvezi z ustanovitvijo, statusnimi spremembami ali likvidacijo zavodov;
3. v sporih med zadružniki, zadrugami in zadružniki ter zadrugami in člani organov upravljanja, za katere je treba uporabiti zadružno pravo.

Pravila postopka v gospodarskih sporih veljajo tudi v sporih med osebami iz 481. člena in 1. do 3. točke prvega odstavka tega člena ter državnimi organi in organizacijami z javnimi pooblastili, kadar te nastopajo v pravdi kot stranke na podlagi posebnega zakona.

483. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi:

1. v sporih, ki se nanašajo na ladje in na plovbo po morju, in v sporih, za katere velja plovbno pravo (plovbni spori), razen sporov o prevozu potnikov;
2. v sporih, izvirajočih iz vpisov v sodni register;
3. v sporih iz koncesijskih pogodb;
4. v sporih zaradi razveljavitve pogodbe o arbitraži in v sporih za razveljavitev arbitražne odločbe, kadar se ta nanaša na spor, ki bi ga reševalo sodišče po pravilih postopka v gospodarskih sporih;
5. v sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme, ter v sporih v zvezi z varstvom konkurence;
6. v sporih, ki nastanejo v zvezi s stečajnim postopkom.

484. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi, kadar so v sporu poleg oseb iz prvega odstavka 481. člena tega zakona kot sosporniki iz 1. točke prvega odstavka 191. člena tega zakona udeležene še druge osebe.

Pristojnost in sestava sodišča

485. člen

V sporih za ugotovitev obstoja ali neobstoja pogodbe ter za izpolnitev ali razvezo pogodbe in v odškodninskih sporih zaradi neizpolnitve pogodbe je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti krajevno pristojno tudi sodišče kraja, kjer bi morala tožena stranka po sporazumu strank izpolniti pogodbo.

486. člen (črtan)

Prpriave za glavno obravnavo

487. člen

V nujnih primerih sme sodišče ne glede na določbo 276. člena tega zakona takoj po predhodnem preizkusu tožbe razpisati glavno obravnavo.

Sodišče ima v nujnih primerih pravico določiti narok po telefonu ali brzojavno ali z uporabo telekomunikacijskih storitev.

488. člen

Kadar po prejemu odgovora na tožbo sodišče ugotovi, da med strankami ni sporno dejansko stanje in da ni drugih ovir za izdajo odločbe, lahko brez razpisa naroka izda odločbo o sporu.

489. člen

Kadar sodišče odloči po 488. členu tega zakona, se lahko zahteva povrnitev stroškov v petnajstih dneh od vročitve sodbe.

Pravna sredstva

490. člen

V gospodarskih sporih ni dovoljena revizija, če vrednost spornega predmeta glede izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 5.000.000 tolarjev.

Druge določbe

491. člen

Če stranki sporazumno predlagata, naj se preloži narok, da poskusita poravnavo, ugotovi sodišče takemu predlogu in takoj obvesti stranki, kateri dan in ob kateri uri bo nov narok.

492. člen

V postopku v gospodarskih sporih ne veljajo določbe tega zakona o mirovanju postopka.

Če na prvi narok za glavno obravnavo ali na kakšen poznejši narok ne pride nobena stranka, sodišče narok preloži; če pa tudi na novi narok ne pride nobena stranka, se šteje, da je tožeča stranka tožbo umaknila.

493. člen (črtan)

494. člen

V postopku v gospodarskih sporih ne morejo dajati stranke zunaj naroka ustnih izjav na zapisnik pri sodišču.

Listine, na podlagi katere se izda plačilni nalog po 431. členu tega zakona, ni treba priložiti v izvorniku ali v overjenem prepisu. Zadošča, če overi prepis take listine pooblaščen organ pravne osebe.

V postopku v gospodarskih sporih ne veljajo določbe 432. člena tega zakona.

495. člen

V postopku v gospodarskih sporih so spori majhne vrednosti spori, v katerih se tožbeni zahtevki nanašajo na denarno terjatev, ki ne presega 500.000 tolarjev.

Za spore majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih se tožbeni zahtevki nanašajo na denarno terjatev, tožeča stranka pa je v tožbi navedla, da je pripravljena namesto izpolnitve določenega zahtevka sprejeti denarni znesek, ki ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (prvi odstavek 44. člena).

Za spore majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, temveč izročitev premične stvari, katere vrednost, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi, ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (drugi odstavek 44. člena).

496. člen

V postopkih v sporih majhne vrednosti in v postopkih za izdajo plačilnega naloga obsega obrazložitev sodbe samo navedbo tožbenih zahtevkov in dejstev, na katere stranke opirajo zahtevke, pravni pouk pa pouk o pravici do pritožbe ter navedbo, da bo sodba z obrazložitvijo po četrtem odstavku 324. člena tega zakona izdelana, če stranka napove pritožbo.

Sodba iz prejšnjega odstavka mora biti pisno izdelana v osmih dneh od dneva izdaje.

Stranka mora napovedati pritožbo v osmih dneh od prejema sodbe iz prvega odstavka tega člena.

Če stranka napove pritožbo v roku iz prejšnjega odstavka, lahko vloži pritožbo zoper sodbo, ki vsebuje obrazložitev po četrtem odstavku 324. člena tega zakona. Rok za vložitev pritožbe začne teči od vročitve prepisa te sodbe.

Sodba iz prejšnjega odstavka mora biti pisno izdelana v petnajstih dneh od predložitve dokaza o plačilu sodne takse za pritožbo iz 497. člena tega zakona.

Stranka, ki je napovedala pritožbo, lahko umakne napoved pritožbe, dokler ji ni vročen prepis sodbe z obrazložitvijo iz četrtega odstavka 324. člena tega zakona. Umika napovedi pritožbe ni mogoče preklicati.

Zoper sodbo se lahko pritoži samo stranka, ki je napovedala pritožbo.

V zadevi, v kateri je ena stranka napovedala pritožbo, se prepis sodbe z obrazložitvijo po četrtem odstavku 324. člena tega zakona vroči tudi nasprotni stranki.

497. člen

Sodna taksa se plača za sodbo iz prvega odstavka 496. člena.

Taksna obveznost za plačilo sodne takse za pritožbo nastane ob napovedi pritožbe.

Zakon o pravdnem postopku – ZPP (Uradni list RS, št. [26/99](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»Četrti del PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

498. člen

Če sta bila pred uveljavitvijo tega zakona na prvi stopnji izdana sodba ali sklep, s katerima se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal, se postopek nadaljuje po dosedanjih predpisih.

Če bo po uveljavitvi tega zakona razveljavljena odločba prve stopnje iz prvega odstavka tega člena, se postopek nadaljuje po tem zakonu.

499. člen

Če je bila tožba vložena pred uveljavitvijo tega zakona, se v postopku ne uporabljajo določbe tretjega in četrtega odstavka 86. člena, 87., 88., 89., 90. in 91. člen.

Če je bila tožba vročena pred uveljavitvijo tega zakona, se v postopku ne uporabljajo določbe 318. člena, ampak se pogoji za izdajo zamudne sodbe presojujejo po dosedanjih predpisih.

Če je bil pred uveljavitvijo zakona že opravljen prvi narok za glavno obravnavo, smejo stranke navajati nova dejstva in predlagati dokaze ter se izjaviti o navedbah in

ponujenih dokazih nasprotne stranke najkasneje na prvem naroku za glavno obravnavo po uveljavitvi zakona.

500. člen

V postopku pred delovnimi in socialnimi sodišči sodi senat.

Če je v delovnem sporu tožnik delavec, je za sojenje pristojno poleg sodišča, ki je splošno krajevno pristojno za toženca, tudi sodišče, na katerega območju se opravlja ali se je opravljal delo, oziroma sodišče, na katerega območju bi se moralo opravljati delo, ter sodišče, na katerega območju je bilo sklenjeno delovno razmerje.

501. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati določbe 66., 67., 69. in 72. do 77. člena, četrtega odstavka 78. člena, ter 100. in 101. člena zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76, 1/89, 14/89), določbi 38. in 39. člena zakona o samoupravnih sodiščih (Uradni list SRS, št. 10/77, 23/81 in 4/82) in točki 1, 2/II 99. člena ter točke 1, 2, 3/II 101. člena zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 19/94, 45/95).

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, se v Republiki Sloveniji preneha uporabljati zakon o pravnem postopku (Uradni list SFRJ, št. 4/77, 36/77 – popr., 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 14/88 – popr., 57/89, 20/90 in 27/90).

502. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda predpis iz četrtega odstavka 132. člena v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

503. člen

Ta zakon začne veljati devetdeseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pravnem postopku – ZPP-A (Uradni list RS, št. [96/02](#)) vsebuje naslednji prehodni in končno določbo:

»PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

34. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda podzakonski akt iz 8. člena tega zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

35. člen

Določbe 14. člena tega zakona se v postopkih, v katerih je bila tožba vložena pred njegovo uveljavitvijo, uporabljajo, če do njegove uveljavitve še ni bil razpisan prvi narok za glavno obravnavo.

Določba 17. člena tega zakona se ne uporablja, če je bila tožba vložena pred njegovo uveljavitvijo.

36. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah zakona o pravnem postopku – ZPP-B (Uradni list RS, št. [2/04](#)) vsebuje naslednje prehodne in končno določbo:

»PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

15. člen

Postopki v sporih o zakonitem preživljanju, ki so začeti do začetka uporabe določb iz 16. člena tega zakona, se dokončajo pred okrajnimi sodišči po dosedanem zakonu.

Če bo po začetku uporabe 1. in 2. člena tega zakona v zadevi iz prejšnjega odstavka razveljavljena odločba prve stopnje, se postopek nadaljuje pred okrožnim sodiščem po tem zakonu.

Okrajna sodišča zadeve iz prejšnjega odstavka po uradni dolžnosti odstopijo okrožnim sodiščem. O odstopu zadev se sestavi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik sodišča, ki zadevo odstopa, in predsednik sodišča, kateremu je zadeva odstopljena.

16. člen

Določbe 1., 2., 8., 9., 10., 11., 12. in 13. člena tega zakona se začnejo uporabljati 1. maja 2004.

17. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o delovnih in socialnih sodiščih – ZDSS-1 (Uradni list RS, št. [2/04](#)) spreminja 500. člen zakona tako, da se glasi:

**»500. člen
([prenehal veljati](#))«;**

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»Uveljavitev zakona

94. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2005.«.